sosyalist
MEZOPOTAMYA
ylık Teorik/Politik Dergi Sayı: 1 Aralık: 2003 KDV Dahil: 2 000 000



lezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi Sözcüsü Mehmet Akyol:
SOSYALİST BİR PARTİ ÜLKEMİZİN İHTİYACI"

SOSYALİST MEZOPOTAMYA

Aylık Teorik / Politik Dergi

Gün Yayıncılık Tic. Ltd. Şti Adına
Sahibi ve Sorumlu Yazışleri Müdürü
Murat Yılmaz

Yönetim Yeri ve Yazışma Adresi:
İnönü Mah. Babil Sok. No:27/3 80230
Harbiye / İstanbul

Telefon/Faks:
Tel/Faks: (0212) 219 69 06

e-mail:
sosyalistmezopotamya@mynet.com

Basıldığı Yer:
Özdemir Matbaacılık

İÇİNDEKİLER

"Sosyalist bir parti ülkemizin ihtiyacı" / **Röportaj**..... 5
Dürülmeyen defterde yeni bir sayfa / **Aziz Mamut Ak**..... 9
21. yüzyıl, parti veya partileşme süreci / **Mehmet Akyol**..... 15
Yaşam-sosyalizm üzerine düşünceler ve bazı sorular / **Veysel Çamlıbel**..... 20
Organik birlikte 'ben' ile 'bizim' olanın uyumlu birliği / **S. Çiftyürek**..... 26
Sosyalizm, Kürtler, yeni arayışlar / **Ali Çınar**..... 32
Yeni yaşamın militanlığı / **Deniz Dilan**..... 38
Siyaset-kültür ikileminde dün ve yarın / **Ahmet Önal**..... 41
Hangi koşullarda ve hangi anlayışta bir parti / **Delil Rênas**..... 46
Umuda yolculuk ya da karanlığa çakılan ışık / **Mahmut Turan** 50
Tarihe tanıklık etmek / **Hamit Yılmaz**..... 52
Teori ve pratikte gençlik / **Murat Yılmaz**..... 54
Mesut Barzani ile röportaj..... 55
IKP MK Bildirisi..... 58
"Sistem ile uzlaşmaları red ediyoruz"/ **Röportaj**..... 63
"AB Parlamentosu'na girme yolunda mı?"/ **Röportaj**..... 64

Artık yeninin zamanıdır...

Sosyalist Mezopotamya; yaşama, mücadeleye, okuyucuya merhaba diyor!

Sosyalist Mezopotamya; en genel anlamıyla Kürt halkının ulusal özgürlüğü ve sosyalizm mücadelesinin ihtiyaçlarının gereği olarak yaşama merhaba diyor ve ulusal özgürlük mücadelesinin sosyalist dinamiği olarak güncel ve tarihsel görevlerini yerine getirmeye adım atıyor.

Sosyalist Mezopotamya; ülkemizde, varlıklarını ayrı ayrı sürdüren küçük sosyalist dereciklerin, ırmakların büyük bir nehirde organik dokulu birleşme arayışının ürünü olarak mücadeleye adım atıyor.

Sosyalist Mezopotamya; yılların kahramanlıklarının eskitildiği/tüketildiği, inançların tedirgin edilmesinin ötesinde kırılgan hale getirildiği ve eyleme yönelen kalabalıkların heyecanının gittikçe alındığı bir süreçte çıkıyor.

Adım adım yeni heyecanlar, yeni kahramanlıklar; ve önemlisi, yeni bir "biz" olgusunu gerçekleştirmek üzere mücadeleye atılan Sosyalist Mezopotamya, aynı zamanda yeni bir dostluk ve yoldaşlık anlayışı oluşturmayı da kendine görev edinecektir.

Sosyalist Mezopotamya; Kürt halkının ulusal özgürlük ve demokrasi mücadelesi sürecine devrimci müdahaleyi geliştirip güçlendirmeyi amaçlayan sosyalist iradenin ürünüdür. Ama o, salt iradi bir çaba ve müdahalenin ürünü değil ve olmayacaktır. Bir süreden beri artan bir ihtiyaçla, Mezopotamya halklarının sesli ve sessiz düşünen dinamiklerinin yeni bir arayışı dile getirdikleri biliniyor. Kürt halkı başta olmak üzere değişimden yana tüm dinamiklerin saflarında gelişen bu arayışı, her alanda görmek mümkündür. Sosyalist Mezopotamya bu arayışın ürünü ve sesi olacaktır.

Mezopotamya halklarından; Kürt halkının ilerici, yurtsever, demokrat, sosyalist aydın ve kadrolarından; yeni bir devrimci siyasal duruşun arayışı içerisinde olan yurtsever-sosyalist gençlik saflarından; ağır ekonomik ve siyasi baskı koşullarında yaşam kavgası veren işçi/emekçi sınıfından; rejimin olağanüstü baskı koşullarında en ağır bedeli ödeyen yoksul köylülükten; ve nihayet baskıların en ağır tahrip ettiği, öyle ki son yıllarda adı intiharlarla öne çıkan Kürt kadınından... Özcesi, Kürt coğrafyasındaki tüm toplumsal katman ve sınıflardan, sesli veya sessiz, yeninin arayışı var.

www.arsivakurdi.org

Daha da ötesi, ulusal özgürlük uğruna ödenen onca ağır bedelere rağmen tıkanan mücadelenin doğasından gelen yeni arayışlar da var ve bu arayışlar gittikçe güçleniyor.

Kürt halkının ulusal özgürlük, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde ciddi sorumluluklar üstlenen, deyim yerindeyse "yeniden dirilişin" yaratıcıları olan ve ağırlıkla 20. yüzyılın son çeyreğinde şekillenen devrimci, sosyalist parti ve örgütlerin genel olarak işlevlerini tamamlamaları; daha özgün olarak da kiminin dağılması, kiminin de tıkanması gerçeğinin, bir başka açıdan yeni arayışları kamçıladığı biliniyor.

Hem tıkanan ulusal demokratik hareketin bunalımının aşılmasına katkı sunabilecek, hem de sosyalist alternatif yokluğunun yarattığı sorunları aşabilecek yeni bir sosyalist iradeye ihtiyaç her geçen gün büyüyor. Sosyalist Mezopotamya ile bu genel ihtiyacın en azından yayın alanına yanıt verilmek amaçlanıyor.

Sosyalist Mezopotamya; 21. yüzyılın başında dünyanın yeniden kavranmasına / yorumlanmasına ihtiyaç olduğu görüşündedir. Reel sosyalizmin yıkılması; bağımsız bağlantısızlar hareketinde yaşananlar; işçi sınıfı ve sendikal hareketlerdeki duraklama; ezilen, sömürge uluslardaki ulusal bağımsızlık mücadelelerinin dünya çapında belirleyici olarak aşılması ve Kürt halkı başta olmak üzere ulusal özgürlük mücadelesinde geriye sarkanların yüzleştiği yeni sorunlar; nihayet küreselleşen kapitalizm ve karşı dinamiklerin yeniden şekillenmesi...

Tüm bunlar dünyamıza, bölgemize, ülkemize dönük bütüncül bir kavrayışı, yeni bir yorumlama ve sorgulamayı geliştirmemizi zorunlu kılıyor. Bu anlamda Sosyalist Mezopotamya, dünyayı ve sorunlarını bütüncül olarak ele alırken, Mezopotamya'dan evrensele uzanan yeni bir bakış açısını esas alacaktır.

Başka bir ifadeyle, bu yeniden ele alış Marksizm'in Kürdi yorumudur. Bütüne (merkeze) yerelden bakışın, sadece Mezopotamya veya Kürtler için değil, her yerel coğrafya ve halk için gerekli olduğuna inanıyoruz. Yani yerelden evrensele uzanan yeni bir dünya kavrayışına, yeni bir sorgulamaya ihtiyaç vardır. Bu anlamda Marksizm'in yeniden Kürdi yorumu kadar, Arabi, Farsi, Türki, Latin Amerikani, Asyayi ve nihayet Avrupayi yorumuna da ihtiyaç olduğu gerçeği karşımızda durmaktadır. Bu yeni yorum; Marksizm'in evrensel doğrularının her coğrafyanın yeni sosyo ekonomik ve kültürel prizmalarından geçirililerek ona yeniden devrimci bir ruh ve içerik kazandırılmasıdır.

Bu yeni yorum ve arayış; işçi/emekçi sınıfı ile ezilen halkların giderek belirginleşen ve daha da belirginleşeceğine inandığımız yeni devrimci düşün ve politik eylem okyanusuna kendi nehrimizi akıtabilmek, bir diğer deyimle ona Kürdi rengi taşıyabilmek amaçlıdır. Yani Sosyalist Mezopotamya; Mezopotamya nehrinin "Büyük Okyanusa" taşınmasının aracı olma iddiasındadır.

Sosyalist Mezopotamya; Kürt halkının, Mezopotamya halklarının siyasal, sosyal ve kültürel sorunlarını bütünlüklü ele alan bir çizgiyi geliştirme iddiasındadır. Bu yaklaşım ifadesini, ulusal ve sınıfsal kurtuluşun bütünlüklü olarak değerlendirilmesinde bulur. Kürt halkının özgürlük mücadelesini bu bütünlüklü politika ile yorumlayan Sosyalist Mezopotamya, ulusal kurtuluşu başat siyasal sorun olarak kabul eder ve ulusal sorunun çözümünü öncelikli hedefleri arasına koyar. Bir diğer deyimle ulusal sorunu; emekçilerin, yoksul köylülüğün, esnafın, gençlerin, öğrencilerin, kadınların, aydın ve sanatçıların devrimci dinamiklerini harekete geçirerek çözmeyi hedeflemektir.

Sosyalist Mezopotamya; ülkemizde, sınıfların varlığı koşullarında nitelik olarak farklı siyasal akım ve partilerin varlığını ön kabul görür ve bu anlamda aslına uygun bir siyasal saflaşmanın derinleştirilmesini benimser. Bu bakış açımızla bağlantılı olarak Sosyalist Mezopotamya, kendini, ulusal demokratik ve/veya milliyetçi yapıların anticisi ya da rakibi olarak görmez. O kendini, sosyalist dinamiğin siyasal yelpazedeki mevcut boşluğunu doldurmaya aday görür. İslami, milliyetçi, sosyal demokrat, sol ya da sosyalist vb. belli başlı siyasal akımlardan her birinin kendi

www.atsiyakurdi.org

ideolojik, politik ve sosyal zeminlerinde net çizgilerle ayrı ayrı şekillenmesinin gerçekleşebildiği oranda, bu farklı siyasal akımlar arasında ortak payda olan ulusal sorunun çözümüne endeksli cephe vb. ortak mücadele ortamlarının oluşacağına da inanır.

Sosyalist Mezopotamya ülkemiz ve Türkiye'deki yurtsever, ulusal demokratik, devrimci, sosyalist akım ve partilere dönük düzeyli, derinlikli bir ideolojik-teorik mücadeleyi sürdürmekle birlikte, politik propaganda ve örgütlenme çalışmalarında dışındaki siyasal güçlere inkarcı, rencide edici, ilişkileri zedeleyici üslup ve davranışlardan uzak durmayı benimser.

Sosyalist Mezopotamya; Kürt işçi/emekçileri ile Türkiye'deki diğer halkların ve etnisitlerin işçi/emekçilerinin ekonomik, sosyal, sendikal hak ve hedefler uğruna ortak mücadele birliklerinde yer almalarını ve bu platformlardaki mücadeleyi geliştirmelerini destekler ve bunun için çalışır.

Sosyalist Mezopotamya; ülkemizde kökleri uzun yıllara dayanan zengin ve farklı sosyalist damarlardan gelen dinamiklerin yeni bir sentezle organik birliğinin yaratılması yolunda atılan ilk adımdır. O, hali hazırda dikilmiş küçük bir fidandır. Bu fidanın ülkemizin zor siyasal koşullarında büyüyebilmesi için, kendini bu organik birliğin bir birleşeni olarak gören herkesin bu fidana su ve güneş (enerji) taşıması gerekiyor. Bunu başarabildiğimiz oranda küçüğü büyütebiliriz; eski "biz"in yerine yeni "biz" olgusunu her açıdan adım adım ve sindire sindire geliştirebiliriz.

İçine girilen yeni süreçte, "ben" içinde "bizim" olanı adım adım geliştirip büyütmek görev ve sorumluluğuyla yüz yüzeyiz. Başta Kürt sosyalistleri başta olmak üzere Kuzey Mezopotamya coğrafyasında "sosyalistim" iddiasını taşıyan herkes, bu yeni görev ve sorumlulukta sınav verecektir.

Yeni bir organik birliğin ilk adımı olan Sosyalist Mezopotamya; sosyalist damardan gelen herkesin şu gerçekle yüz yüze olduğunun altını çizer: Yeni aynı zamanda yaratıcı bir yıkıcılıktır. Bir diğer deyimle, Fırat'ın ayrı kolları Fırat'ta bütünleştiğinde, kimse hangi suyun hangi koldan geldiğini kestiremez. Fırat'a karışan eski kollar Fırat'ın yaratıcı yıkıcılığında kaybolmuştur. Sosyalist Mezopotamya da, yeni bir organik birliğin yaratılmasına hizmet amacıyla yola çıkarken, Kürt halkının bütün sosyalist dinamiklerinin bugüne (ve ileriye) taşınacak olan ilerici, yurtsever, sosyalist değerlerini yeni sürece taşımayı bir görev olarak kabul eder. Yani yaratıcı bir yıkıcılıkla, geçmişten taşımamız gereken tüm olumlu değerlerimizi yeni sürece taşımaktan çekinmez; ancak eskinin devamı olmayı reddeder. Bu bilinçle herkesi, enerjisini yeni lehine harekete geçirmeye çağırır.

Sosyalist Mezopotamya; iradi olarak yeni bir organik kimliğin yaratılmasına hizmeti amaç edinmiştir. Yeni bir "biz" oluşturmaya doğru yürürken, en geniş kesimin aklına ihtiyaç olduğu açıktır. Bu anlamda Sosyalist Mezopotamya, dışındaki tüm ilerici, devrimci, demokrat, aydın ve sosyalist kalemlere de açıktır. İmzalı yayımlanan yazılar elbet yazarını bağlar. Ancak Kürt ulusal hareketi içinde yer alan bireyler/yapılar başta olmak üzere ülkemizde ve Türkiye'de mücadeleye emek veren bireyleri/yapıları rencide eden, tartışma boyutunu ideolojik/politik eleştiri boyutundan öteye taşıyan, hakaret içeren yazılara yer vermez.

Yürüyüşüne yeni başlayan Sosyalist Mezopotamya; diğer sorunlarda olduğu gibi mali sorunda da ciddi sıkıntılarla yüz yüzedir. Bu alanda da "ben" yerine "bizim" olanı adım adım geliştirip büyütmekle yüz yüzeyiz. İradi olarak güçlü bir Sosyalist Mezopotamya, aynı zamanda bağımsız bir mali politikaya/mali kaynaklara da sahip olmalıdır. Bunu gerçekleştirmek, birincil olarak Sosyalist Mezopotamya okurlarının görevidir. Sosyalist Mezopotamya'nın her okuyucusu sattığı her derginin ya da dergilerin parasını ve diğer katkıları iletebildiği oranda Sosyalist Mezopotamya fidanının büyütülmesine su ve güneşi taşımış olacaktır.

Sosyalist Mezopotamya

www.arsivakurdi.org

Basına ve Kamuoyuna!

Bir grup Kürt sosyalisti geçtiğimiz Ekim ayının ortalarına doğru Antep'te toplanarak Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi'nin kuruluşunu ilan ettiler. Açıklamanın tam metnini yayınlıyoruz:

Bir süreden beri yeni bir arayış içinde olan Mezopotamyalı Sosyalistler, 11-12 Ekim 2003'te gerçekleştirdikleri toplantıyla aşağıdaki kararların yanı sıra belli başlı çalışma yöntemlerini belirlediler.

Toplanan irade;

* Ülkemizde uzun soluklu mücadele sürecinde yeni bir açık partinin yaratılmasını;

* Bu mücadelenin öncelikle hareket olarak geliştirilip, süreçte partiye dönüştürülmesini;

* Çalışmaların ve geliştirilecek mücadelenin Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi adıyla sürdürülmesini;

* Hedeflenen sosyalist nitelikli/kimlikli hareket-partinin, ülkemizdeki sosyalistlerin, sosyalist aydınların, öğrencilerin, kadınların ve işçi-emekçi kitle önderlerinin organik birliğinin ürünü olarak yaratılmasını;

* Amaçlanan partinin Mezopotamya merkezli olması gerektiğini karar altına aldı.

***

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi'nde birlikte yürümeyi kararlaştıran Mezopotamyalı Sosyalistler, hareket-parti sürecinde zamana ve sorunlara dayanıklı olarak uzun soluklu yürüyebilmek amacıyla;

* Gerçekleşen bu ilk toplantıya bazı nedenlerle katılamayan, ama hareket-parti oluşumu sürecinde iradelerinin her bakımdan mutlaka yansıtılması gerektiğine inandığımız sosyalist dinamik ve kadroların zengin katılımlarını sağlayabilmek;

* Mevcut iradenin ulaştığı her bağlayıcı sonucun, bir sonraki daha geniş katılımlı toplantılarda yeniden şekillenmeye açık olmasına işlerlik kazandırabilmek, diğer bir deyimle hareket-parti içerisinde sosyalist demokrasi ilkesini işletebilmek;

* Ve önemlisi yurtsever-sosyalist aydınların, gençlerin, kadınların, işçi-emekçi kitle önderlerinin hareket-parti yaratma süreçlerine dinamik ve sorgulayıcı katılımlarını sağlayabilmek için, anahtar niteliğindeki bazı yöntemleri temel almayı benimsedi.

Bu kapsamda:

a) Değişimden yana dinamiklere, aydınlara, gençlere, işçi-emekçi halka ve nihayet kadrolara, zengin bir sorunlamayı yazılı ve sözlü taşımayı; ülkemizin, halkımızın, halklarımızın ve bölge ile dünyanın öne çıkan sorunlarına ilişkin, tabandan, yerelden zengin bir arayışı tetiklemeyi;

b) Bu ana yöntemle bağlantılı olarak hareket-parti sürecinde ideolojik, politik, örgütsel üretim ve arayışın yerelden güçlenerek yeni bir sentezde merkezileşmesini bir diğer yöntem olarak izlemeyi;

c) Adım adım aslına uygun bir siyasal saflaşmayı benimsemekle birlikte, bir diğer temel yöntem olarak ülkemizde ve Türkiye'de, dışımızdaki yurtsever, ulusal demokrat, devrimci, sosyalist parti ve örgütlere ilişkin düzeyli ve derinlikli bir ideolojik mücadeleyi esas almayı, ancak politik propaganda ve örgütlenme çalışmalarında dışımızdaki kesimleri inkar ve rencide edici, aşağılayıcı üsluptan kaçınmayı;

d) Ülkemizde ve dünyada sosyalist hareketin yüzleştiği teorik-ideolojik sorunlar üzerine tartışmayı üstlenecek; özgülümüzdeki ulusal-sınıfsal mücadelenin sorunlarını konu alarak zengin teorik-ideolojik farklılığımızın yeni bir sentezini sağlamada işlev görecek; teorik-ideolojik üretimin dinamiklerinin yanı sıra her düzeydeki hareket-parti biriminin siyasal iradesi arasında uyumlu bir birliğin aracı olacak; birlikte yürüyüşümüz sürecinde politik propaganda ve örgütlenmede işlev üstlenecek olan "Sosyalist Mezopotamya" adlı aylık bir teorik-politik yayın organı çıkarılmasını kararlaştırdı.

***

Bu uzun soluklu mücadele sürecinde bütün sosyalist dinamikleri yeni bir organik birlik içerisinde sentezleyebilmek hedefiyle yola çıkan Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi; ülkemizdeki bütün sosyalist dinamiklerin bugüne (ve ileriye) taşınacak olan ilerici, yurtsever, sosyalist değerlerini bu yeni hareket-parti sürecine taşımayı bir görev olarak önüne koymakla birlikte, bünyesinde sentezleyerek birleştirdiği/birleştireceği kadro ve dinamikler dışında dışarıdan gelebilecek açık iradeyi baltalayıcı müdahalelere kapalı olacağını ilan etti.

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi

www.arsivakurum.org

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi sözcülerinden Mehmet Akyol:

'Sosyalist bir parti ülkemizin ihtiyacı'*

Röportaj: Aziz Mahmut Ak

Yaklaşık 6 aylık bir görüşmeler trafiği ve fikir alış verişinin ardından, geçtiğimiz ay Antep'te gerçekleştirdikleri toplantıyla K.Mezopotamya topraklarında sosyalist bir partinin oluşturulması sürecini başlatan sosyalistler, attıkları bu ilk adımı yazılı bir açıklamayla kamuoyuna deklare ettiler. Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi'nin sözcülerinden Mehmet Akyol, yeni bir harekete start vermelerinin temel gerekçelerini, hedeflerini, partileşme ile tamamlanacak süreçte izleyecekleri yolun ana çizgilerini gazetemize açıkladı.

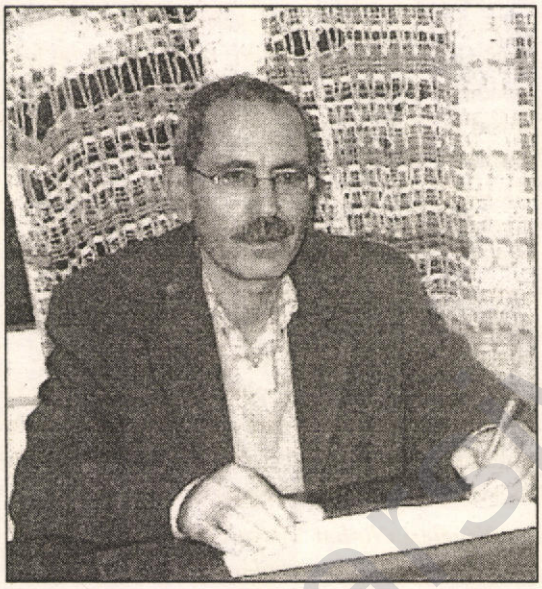

Sosyalist sistemin yıkılmasına neden olan eksik ve yanlışlara rağmen, insanlığın kurtuluş arayışında yeniden yüzünü sosyalizme döndürmesi kaçınılmazdır. Bizce bu yeni süreç ipuçlarını vermeye başlamıştır.

Klasik bir soruyla başlayalım söyleşiye: Neden K. Mezopotamya'da sosyalist bir parti? Sosyalizmin dünya genelinde, hele de bölgemiz Ortadoğu'da ciddi anlamda güç ve prestij kaybettiği bir dönemde siyaset sahnesinde böyle bir oluşuma gerçekten ihtiyaç var mıydı?

Mehmet Akyol- İşçi sınıfı ve emekçilerin yeteneklerine, yaratıcılıklarına dayanarak bilimsel ve teknik gelişimini sürdürebilen kapitalist sistem bizzat bu üreticilerinin yaşamı için gerekli olan iyileştirmeyi başaramamıştır. Bu, kapitalizmin üretim ve paylaşımdaki işleyişinin kaçınılmaz sonucudur zaten. 14 yıllık kapitalist-emperyalist sistemin tek kutupluluğu sürecinde, 'yeni dünya düzeni', 'demokratik katılımcı sistem' gibi pek çok söyleme ve kimi hümanist arayışlara rağmen gerçekten farklı bir toplumsal sistemin kurgulanamadığı görüldü. Toplumsal yaşamı üretenlerin yaşamının düzelmesini ve bütün insanlığa mutluluk ve refahı sağlayacak olan tek toplumsal sistemin sosyalizm olduğu bir kez daha sadece bilimsel bulgularla değil, pratik olarak da anlaşılmaktadır. Sosyalist sistemin yıkılmasına neden olan eksik ve yanlışlara rağmen, insanlığın kurtuluş arayışında yeniden yüzünü sosyalizme döndürmesi kaçınılmazdır. Bizce bu yeni süreç ipuçlarını vermeye başlamıştır. Tabii ki geçmiş deneylerden dersler çıkararak...

Kapitalist-emperyalist sistem kendi iç çelişkilerini çözemediği gibi, gelişimini ve varlığını da -yöntemlerindeki farklılığa rağmen- hâlâ halkların ve ülkelerin kaynaklarını talan ederek sürdürmektedir. Ortadoğu'nun enerji kaynaklarının talanı ve denetimi, emperyalist güçlerin her zaman kendi aralarında rekabetine sahne olmuştur. 1. Dünya Savaşı'nda İngiliz, Fransız emperyalizminin egemenliği; 2. Dünya Savaşı'ndan sonra giderek güçlenen ABD ilişkileri, Kürt ve Filistin sorunlarının çözümüne katkı sağlayamadığı gibi diğer halkların da yaşamında bir gelişmeye yol açmamıştır. Bugün de ABD müdahalesinin Ortadoğu halklarının yaşamında ağırlaşacak yeni sorunlar doğurması kaçınılmaz olacaktır. Pek çok çelişki iç içe geçerek, sorunlar yumağı haline geldi.

www.sosyalizmyolu.org

Emperyalist 'güçlü' devletlerin veya onlarla işbirliği içindeki işgalci bölge devletlerinin bu sorunları çözmesi olanaksızdır. Dünya kamuoyunun gündemine oturan Kürt ve Filistin halklarının ulusal sorununun çözümü doğrultusunda bile ciddi gelişmeler sağlanamamıştır.

Bu geçici sürecin yeniden aşılacağının ipuçlarını, yoğunlaşan arayışlardan görmek mümkün. Ortadoğu ve K.Mezopotamya'da ise dinginlik değil, politik hareket ve devinim sürmektedir.

K.Mezopotamya'da Kürt halkı ve diğer halkların özgürleşme talepleri temelinde yürüttükleri mücadelede oluşan politik devinimin dinmesi beklenmemelidir. Ancak bu mücadelelerin esas yükünü omuzlamış olan emekçi sınıfların kendi sınıf çıkarları doğrultusunda, ulusal özgürleşmeden toplumsal kurtuluşa dönüşen bir siyasal temelde örgütlenmesi ihtiyacıyla karşı karşıya kalınmıştır. Bu nesnel ihtiyaç K. Mezopotamya'da sosyalist bir partinin kurulmasını gündeme getirmiştir.

Politik konjonktür bakımından tarihsel bir evrenin sonu, yeni bir evrenin eşiğindeyiz. Reel sosyalizmin yıkılması ve 'Bağlantısızlar Hareketi'nin dağılması, politik akımların farklı evrilmelerine yol açtı. Latin Amerika'daki devrimci demokratik hareketler emperyalizmle diyaloğa ve kapitalist sistemin iç muhalif güçleri olma yönünde liberal siyasal eğilimlere evriliyorlar. Devrimci yurtsever hareketler de, emperyalizmle diyaloğa veya onları egemenlik altına alan güçlerin sisteminde kalarak çözüm arayışlarına yönelen bir politik akıma doğru evrilmektedir. Bu nedenle K.Mezopotamya'da ödenen bedellere rağmen Kürt sorunu çözümlenememiştir. Ulusal hareketlerin bu yeni yönelişlerini, bir politik güç olabilmeleri halinde sosyalistler tersine çevirebilir. Sosyalistlerin toplumda yeniden politik bir güç haline gelmesi sadece işçi sınıfı ve emekçi kesimlerin çıkarına değil, bütün ulusal güçlerin de çıkarına olacaktır. Bu tarihsel evrenin zorunluluğundan dolayı da bu yeni oluşuma ihtiyaç vardır.

Siyasal hareketlerin, partilerin bir toplumsal, sınıfsal tabana dayandıkları ölçüde büyümeye açık olabilecekleri gerçeği var. Bu topraklarda hareketinizin temsiliyet iddiasında olduğu böyle bir sınıf tabanı var mı?

M.A.- Mezopotamya coğrafyasında Kürtlerin yaşadığı diğer bölgelerden farklı olarak Kuzey'de toplumsal yaşamdaki sınıfsal farklılaşma da sosyalist bir yapılanma için çok daha ileri bir nesnel zemin sunmaktadır. Kaldı ki sosyalizm mücadelesi sadece determinist anlayışla da yorumlanamaz.

Dünya genelinde sosyalizmin dinamiklerinin bir geri çekilme, durgunluk yaşadığı da bir diğer gerçektir. Bu geçici sürecin yeniden aşılacağının ipuçlarını, yoğunlaşan arayışlardan görmek mümkün. Ortadoğu ve K.Mezopotamya'da ise dinginlik değil, politik hareket ve devinim sürmektedir. Kürt işçi, emekçi ve yoksul köylüleri; özellikle de bu kesimlerden oluşan gençlik ve aydın hareketleri ulusal mücadelenin en ağır bedelini ödeyenler olmuştur. Bu kesimlerin tümünün ulusal özgürlük taleplerinin yanında toplumsal kurtuluş diyebileceğimiz yaşamsal talepleri de vardır. Bunlar adına ulusal özgürlük, ancak sosyalizm siyasetiyle bütünlüklü olarak köklü çözüme kavuşturulabilir. Mücadelenin asıl dinamiğini oluşturan Kürt emekçi kesimin ulusal özgürlüğün yanı sıra kendi toplumsal kurtuluşunu da amaçlayan bir politik güç olarak örgütlü etkide bulunması, tüm ulusal politik akımların güçlenmesinin de asıl gıdası olacaktır.

Kürtlerin halen 'sosyalistim' diyenleri ya ulusal demokratik partiler içinde ya da Türk sosyalistlerinin legal partilerinde çalışıyorlar zaten. Sosyalizm mücadelesi bu şekilde de sürdürülemez mi? Bu tip çabacılara rağmen bu topraklarda siyaset sahnesinde sosyalist siyaset adına ciddi bir boşluğun olduğunu mu düşünüyorsunuz?

M.A.- Kürt sosyalistleri ulusal demokratik partiler içinde çoğunlukla bu partilerin programatik, en önemlisi de politik yapılarına tabi olarak çalışmak koşuluyla yer almışlar. Çoğu da birey olarak yer almıştır. Bu partilerdeki demokratik işleyiş mekanizmaları ise çoğu zaman burjuva partilerinden bile daha geri ve işlevsizdir. İster çevre, isterse birey olarak yer almış olsunlar, bu partilerin içindeki çalışmalar sosyalistlerin toplumsal değişim ve dönüşüme katkılarını engelliyor.

Kürt ulusal hareketi geldiği bugünkü evrede, toplumsal değişim ve dönüşümü nitelik olarak

www.arsivakurd.org

yeni bir üst evreye sıçratma ya da yeniden bir geriye düşüşle karşı karşıyadır. Yeniden toplumsal dönüşümlerde sosyalistlerin üretken politik etkisi, tarihsel bir katkısı olacaktır. Bu, Kürt ulusal demokratik partilerinin varlığını yadsımak ya da gereksizliği anlamında düşünülmemelidir. Bizce ulusal demokratik partilerin toplumsal dönüşümler için politik öngörüleri ve hedefleri sınırlıdır. Toplumsal değişim ve dönüşüm için yaşamdan gelen üretimleriyle en büyük politik etkiyi sosyalistler kendini örgütleyerek sağlayabilirler. Örgütsüz çalışmanın ne denli etkisiz kalacağını, son on üç yıldır Kürt ulusal demokratik partilerin içinde çalışan sosyalist çevre ve bireyler kendi pratiklerinde gördüler.

Türk sosyalistleri, Kürtlerin ulusal taleplerini ya UKKTH söylemiyle geçiştiriyorlar ya da şu son dönemde 'zaten sosyalizmde Kürt-Türk eşitliği gerçekleşecek' gibi bir söylemle belirsiz bir geleceğe erteliyorlar.

Türk sosyalistleri ise Kürtlerin ulusal taleplerini genel olarak ya hâlâ UKKTH söylemiyle geçiştiriyorlar ya da şu son dönemde 'zaten sosyalizmde Kürt-Türk eşitliği gerçekleşecek' gibi bir söylemle belirsiz bir geleceğe erteleme yönelişi içindedirler.

En başta; sorun çözüm doğrultusunda kendini pratik olarak dayatmıştır. İkincisi; çözüm amacıyla ağır bedeller ödenerek verilmiş/verilmekte olan mücadelelerin yarattığı politik devinim sürmektedir. Bunu tavsatarak dinginlik sağlamaya yönelik bir küllendirme sürecini artık kimse hayal etmemelidir.

Niyetleri ne olursa olsun, Türk sol hareketlerinin bu yaklaşımlarının pratik olarak varacağı son budur. Bu sonuçların Kürt halkının, en başta da işçi ve emekçilerinin yararına olmayacağı belli iken, K.Mezopotamyalı sosyalist bireylerin buralarda çalışmasının doğru olmadığı da açıktır.

Bu politikaların Türk işçi-emekçilerini de daha ileriye taşımadığı bilinmektedir. Türk solu Kürt sorununu Kürtlerin egemenlik hakkı düzeyinde görmediği gibi, bu konuda pratikte de ciddi bir mücadele yürütmemiştir. Sözünü ettiğimiz düzeyde kaldıkları müddetçe de ne üniter devlet anlayışından kurtulabilir, ne de Kürt ve Türk halkları arasında kardeşliğin gelişmesine katkıda bulunabilirler.

Bu oluşum kimlerin eseri olacak?

M.A.- Bu oluşum başta Kürt sosyalistleri olmak üzere K.Mezopotamya'daki sosyalist grup, çevre ve bireylerin ortaklaşması olarak başlatılmıştır. Sürecin başlangıcına adım atan girişimcilerin ve katılımcı olması umut edilenlerin kendi iç toparlanması devam edecek. Bu, geçmişten alışılagelen anlayışla bir grubun başlattığı, başka grup, çevre ve bireylerin eklemlendiği veya grupların bir araya gelerek karar verdiği bir oluşum değildir. Bu öncelikle ulusal hareketin nesnel gelişiminin ve bölgedeki politik gelişmelerin ihtiyaç haline getirdiği bir oluşumdur. Bu tarihsel evrede bu ihtiyacı zorunluluk olarak gören parti, grup, çevre ve sosyalist bireylerin ortak arayışlarının ürünüdür.

Bu oluşumu başlatanların ortaklaştıkları temel anlayış; özneler olarak geçmişten gelen parti, grup, çevre ve bireyler, toplumsal yaşamın dönüştürülmesi sürecinde kendi ortak aidiyetlerini birlikte oluşturmaya çalışırken, esas olarak işçi sınıfının, emekçilerin, kadınların, gençlerin ve aydınların bu oluşumun özneleri haline gelmesini ve oluşumun bu sosyal kesimlerin eseri olmasını sağlamaktır.

DEP ve ÖDP süreçlerinin koalisyonvari yapılanmalarının ömürleri kısa olmuştu. Yapılanma projenizin yaşanmış bu eski deneyimlerden farkı ne olacak? Ya da farklı ve yürüyerek büyüyen bir yapılanma için ne gibi tedbirleriniz var?

M.A.- Yeniden yapılanma sürecimizden amaç, sadece bazı acil taleplerin dayattığı bir parti içinde güçlerin yan yana gelmesi değildir. Bunun uzun vadeli ve kalıcı olmadığını DEP-HADEP sürecinde gördük. ÖDP ise bir koalisyonvari yapı olarak oluşsa da, Türkiye solunda ve kamuoyunda ilgi odağı olabildi ve kurulmasından çok dağılmasından sonra ortaya çıkan grupların tümünün daralmasına, kitleler içinde solun bir kez daha prestij kaybına neden oldu. Bizim amacımız, K.Mezopotamya'daki parti, grup ve çevreleri bir araya getirerek bir koalisyon partisi yaratmak değildir. Doğaldır ki ilk başta her grup, çevre ve bireyin eski anlayışından gelen kısmen farklı algılama tarzı olacaktır. Ancak yapılanma için belirlenen ortak bir amaç vardır: Toplumsal değişim ve dönüşüme etki edecek yeni bir yapılanma. Hiçbir eski parti,

www.arsivakimi.org

grup ve çevrenin eski anlayış ve ilkelerinin referans alınmayacağı ön kabulü ile oluşuyor. Eski aidiyetlere dayanmayacak; yeni aidiyetler yaşamın pratiğinde birlikte üretilecektir. Uzun vadeli programatik hedefler ve partinin tüzüksel yapısı, tabii ki bütün parti, grup, çevre ve bireylerin geçmiş deneyimlerinden de yararlanılarak birlikte tespit edilecektir.

Bu konuda söylediğimiz kısaca şudur: Herkesin bir 'ben'i olacaktır, ancak bu 'ben'ler bizzat kendi katkılarıyla bir yeni 'biz'i oluşturacaktır. Bu, katılımcı herkesin ortaklaştığı temel anlayıştır. DEP ve ÖDP gibi yeniden grupları ve ayrışmaları doğurmayacak; deneyimlerden de dersler çıkararak oluşturulmaya çalışılan yapılanmanın bu riski yoktur.

DEP ve ÖDP'nin oluşumunda kitlesel güce dayanarak belirleyici olan bir çevrenin getireceği grupsal davranışlar ve kendilerince ilkesel dayatmalar burada sözkonusu değildir. Çünkü amaçlanan; eski yapıları yan yana getirerek aritmetik toplamdan oluşan bir güç yaratmak değil, varolan parti ve çevrelerden gelen herkesin kendi geleceğinin bilincinde olarak birlikte yeni aidiyetler üretmesini sağlamak, daha güçlü yeni bir yapılanmayı oluşturmaktır.

DEP ve ÖDP'nin oluşumunda kitlesel güce dayanarak belirleyici olan bir çevrenin getireceği grupsal davranışlar ve kendilerince ilkesel dayatmalar burada sözkonusu değildir.

Mezopotamya Sosyalist Partisi de bu topraklardaki diğer yapılar gibi tamamen Kürt sorununa mı endekslenecek; yoksa bu sorunun çözümünün yanı sıra diğer çağcıl temel ekonomik ve toplumsal sorunlarla da boğuşan bir yapılanma mı olacak?

M.A.- Bu coğrafyada Kürt sorununun siyasal bir çözüme kavuşturulması elbette ki bu parti girişiminin de öncelikli programatik ve siyasal hedefi olacak. Bu, kendisini tamamen Kürt sorununa endeksleyeceği anlamına gelmez. Temel ekonomik ve toplumsal çelişkilerin yol açtığı sorunların çözümü uğruna mücadeleyi yürütmeden toplumsal değişim ve dönüşüm olanaksızdır. Kaldı ki, K.Mezopotamya'daki çelişki ve çatışmaların salt kendi özgülünde, çevresinden soyutlanmış olarak çözümü de olanaksızdır. Kürt sorunu bile Türkiye geneli başta olmak üzere pek çok etmenin etki ettiği bir sorun halindedir. Bölge ve dünyadaki politik gelişmeler sosyalist yapıları ilgilendirirken, kendi topraklarındaki işçi, emekçi, yoksul köylü, kadın, gençlik ve işsiz kesimin ekonomik, demokratik, kültürel sorunları uğruna mücadele yürütmek, sosyalist örgütlenmelerin varlık nedenidir. Bu partinin programı, çevre sorunu dahil tüm ekonomik ve toplumsal sorunlara çözümler sunan bir program olacaktır.

Girişim, yapılanmayı kamuoyuna ilan etme ve resmi başvuru aşamasına hangi tarz bir faaliyetle ve ne kadar süre sonra gelmeyi tasarlıyor?

M.A.- Bu girişim henüz ilk aşama olarak sosyalist parti ihtiyacının gerekliliğini kamuoyuna açıklamıştır. Bu yapılanma yaşamdan gelecek dinamiklerden sosyalist bir parti yapısı oluşturmayı amaç edinmiştir; katılacaklarını umut ettiğimiz tüm girişimcilerin bir araya gelmesi sürecini henüz tamamlamış değildir. Bu süreç, geçmişten bugüne gelen sosyalist potansiyelin kendi içinde birbiriyle ilişkilenmesini, temel yönelimlerinde ortaklaşmasını amaçlayan bir faaliyet sürecidir. Bu amaçla aylık 'Sosyalist Mezopotamya' adlı yayın organını kasım ayının sonunda çıkaracaktır. Yani bu ayın sonunda.

Önümüzdeki 3-4 aylık süreç olarak tasarlanan bu çalışmaların sonunda asıl parti girişimcileri bir araya gelecektir. Özellikle ezilen toplumsal kesimlerin sosyalist partinin özneleri olmaları için gerekli faaliyetler ancak o zaman planlanabilecektir.

Partinin resmi başvurusu için konuşmak henüz erkendir. Öncelikle bir sosyalist hareket olma görevi önümüzde duruyor. Bu sürecin gerekleri yerine getirildiği ölçüde yeni bir partiye ulaşılacaktır.

Bize zaman ayırdığınız için teşekkür ediyor, başarılar diliyorum.

M.A.- Ben teşekkür ederim.

** Fıratta Yaşam adlı haftalık gazetenin 213. sayısından alınmıştır.*

www.ersivanlar.org

Dürülmeyen defterde yeni bir sayfa...

Aziz Mahmut Ak

Öncesinde biraz şekilsiz hali, sonrasında rötuşlanarak rayına oturtulan hali derken ömrü bir buçuk asrı bulan ideolojisiyle; bir asırdan fazladır süren pratik mücadelesiyle; 70 yıl sadece bir devlete değil devletler topluluğuna sistem olmuş ve 15 yıl öncesine kadar yaşamış olan sosyalizm, sadece düşünce dünyamızı süsleyen hoş bir hayal miydi? Yoksa, çözümlerini kapitalizm çerçevesine sığdıranların çözüm üretmede kafaları sıkıştıkça, popülizm yapmak için, usta hırsızlara taş çıkartırcasına içinden birkaç lafzını çalıp dillendirdikleri bir restorasyon çeşnisi mi? Yoksa, yaşamını kalbindeki ve beynindeki gerçek ile dünyevi boş beklentileri arasında sandviç etmiş, günde bir ucube fikre zig-zag çizenlerin, mevcut sisteme hiç dokunmayan 'derin' izahatlarıyla 'dal' cinsinden bir iki sorunun çözümüne indirgedikleri bir toplum projesi mi? Yoksa, bitmeyen bir aşkın kalbe gömdüğü, ama Diyarbakır kırıklarının "ma hêç çaxtırırmiyem abê" tarzıyla hep saklı tutulacak, açık beraberliğinden utanılacak, dahası birlikte yol alınan 'siyasi abêler'den bile gizlenecek kadar günah yüklü bir sevda mıydı?..

Reel sosyalizmin çöküşünün, dağılan örgütlenmelerden ziyade beyinlerde yarattığı tahribat önemliydi. Kapitalizmin ideologları ellerinden geldiği oranda çöküş anlarını 'fırsat bu fırsat' olarak değerlendirmeyi iyi becerdiler; bunu, ezen ve ezilenin birlikte varoluşu temeli üzerine bina edilen kapitalizmin ebediliği düşüncesini yeniden yaymanın bir manivelası haline getirdiler. Düşünce dünyamızı kuşatma altına almakla kalmayıp, bu kez 'dostça' içine daldılar. Kendi ideolojilerini beyinlere saniye başı sinyallerken, "ideolojiler döneminin kapandığı" yalanını da peşi sıra dalga dalga yaymaya koyuldular. Önce direkt temasla içerideki, sonra dolaylı olarak dışarıdaki liderlerimizi 'kafaladılar', örgütlenmede liderlere biçtiğimiz tahtı yavaş yavaş, dişlerimizi alıştıra alıştıra bize yedirdiler. Örgütlenme tarzımızdaki yanlışlarımızın farkına vardığımızda artık çok geçti, çünkü sadece yanlışlarımız değil, doğrularımız da yerle bir edildi. Yerlere saçtıkları içerisinden kendilerinin işine yarayacak olan argümanlarımızı hızla ceplerine koyup, şirketlerini büyütme fikriyatı ve kuralları olarak değerlendirmekte hiçbir sakınca görmediler.

Olan bitenin yarattığı ilk şoklar bize önce pratiğimizi sorgulattı, bu aslında fena da olmadı; ancak tüm yetmezliklerimizin ideolojiden kaynaklı olduğu ve esas sorgulanması gerekenin bu olduğu fikri ideologlarımızı sarmaya başlayınca, ilkin onlar, ardından da kadrolar patır patır karamsarlık dalgasına kapılarak boğuldu. Dev dalgada boğulmadan kurtulabilenlerin imdat çığlıkları ve uyarıları ise artık işe yaramadı, deniz dalgalarının gürültüsü arasında kaybolup gitti.

Yenilgi psikozunun yarattığı kasvetli havada 'yenilginin esas müsebbibi' olarak görmeye başladıkları ideolojinin tahribatıyla meşgul bir pozisyon alanlar fazlasıyla çoğalırken; bu yönelime tepki olarak tam tersinden, eski yanlışlarımız da dahil tüm süreci en ilkel haliyle savunan azınlık yaklaşımı oluştu. Bu azınlık cephesi süreç içinde 'azınlığın azınlığı' olup kelimenin tam anlamıyla marjinal bir hal aldığında, çoğunluğu oluşturan cephe de büyümedi aslında... Çoğunluğun, "en haklının bile yenilebileceği" ya da "galip gelenin hep haklılar olmadığı" gerçeğini unutarak, her örgütlenme adımından önce deformasyon yönelimli ideolojik tartışmalara gereğinden fazla ayırdığı zaman dilimleri, eldeki mevcudun da heyecanını kaybederek uzaklaşmasına yol açtı.

Reel sosyalizmin çöküşü üzerinden kapitalizmin yaptığı yapay primin ömrü uzun olmadı, olamazdı. Çünkü sosyalizmin aldığı tarihsel yenilgi ne kapitalizmin ebediliği yalanını ne de ezilen ile ezen sınıflar arasındaki çelişki ve çatışmanın zorlama bir yorum olduğu tezini güçlendirecek bir vukuat değildi. Yani sosyalizmin yenilgisi otomatik olarak kapitalizmin

www.arsivekurdi.org

yengisi anlamına gelmiyordu. Karşılıklı mücadele ortamında yenilen tarafın karşı tarafta yaratacağı doğal psikolojik üstünlük havası dışında, kapitalizm doğası gereği insanlığa bugüne değin vermiş olduklarının ötesinde yeni bir şeyler sunabilecek bir sistem değildi. Aksine, sosyalizm tazyikinden de kurtulmuş olmanın rehavetiyle, 'küreselleşme' adı altında kendi finansal ve siyasal kuruluşları (IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü vb) eliyle adaletsizliğini tüm dünyaya yayma yoluna girdi.

> Yeni ve güçlü sosyalist örgütlenmelerin oluşturulması için hummalı çalışmalar var. Ülkemizde güçlü bir sosyalist partinin kuruluş çalışmaları da geneldeki bu çabaların bir parçası sayılmalıdır.

Dünyayı en büyük iki-üç kapitalist ülkenin çıkarları doğrultusunda yeniden biçimlendirme çabası, işçi sınıfı ve emekçi tabakaların yanı sıra tarım üreticilerini de kıskacına aldı; başta Latin Amerika ülkeleri ve Türkiye gibi öteden beri bağımlı olan ülkeler olmak üzere dünyanın bir çok bölgesini yeni kaoslarla yüz yüze getirdi. Halkların şekillenmemiş tepkilerini bertaraf etmenin bir başka yolu olarak yönetimlere taşıdığı 'değişik yüzlü adamları'yla da bir dikiş tutturma şansını yakalayamadı.

İdeoloji cephesinde de durum çok farklı olmadı; artan çıplak kapitalist saldırganlık koşullarında, zamanında reel sosyalizme karşı kendi şemsiyesi altında besleyip büyüttüğü dinci akımlar özellikle müslüman halkların gözünde prim yaptı ve şemsiyede oluşan deliklerden fırlayıp kendilerine hemen yandan ayrı bir kulvar oluşturdular. 'En büyük tehlike' ilan edilen Usame Bin Ladin gibi CIA evlatlarından, emperyalist yönetimler hem kendi halklarını kendi eksenlerinde toparlamanın, hem de Irak gibi ülkeleri askeri işgal altında tutmanın gerekçeli unsurları olarak yararlandılar.

Daha önceki 4 asırlık birikimine 15 yıllık sürecin eklenmesiyle kapitalizmin geldiği noktada: Değişik bölgelerde öbeklenen yeraltı ve yerüstü zenginlik rezervlerinin talanı üzerinden dünyanın yeniden paylaşımı gündemde; ABD ve müttefiği emperyalistler askeri işgaller seçeneğini öne aldı -Afganistan ve Irak işgalleri sürüyor-; bir yanda zenginlerin pazarlanmaya hazır gıda stokları var, diğer yanda her gün ortalama 25 bin kişi açlıktan ölüyor; Sudan'da 'iş adamları'nın Ramazan yardımı dağıtılırken çıkan izdihamda 31 kişi hayatını kaybediyor; Türkiye Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan kendi deyimiyle "oksijen çadırları"nda iftar showlarına devam ediyor; Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) kendi araştırmalarıyla 12 milyondan fazla insanın aç olduğu, toplumun çoğunluğunun ise yoksulluk sınırlarının altında bir yaşam sürdürdüğü ortaya çıkıyor; savaş mağduru Kuzey Mezopotamya'da ise bu rakamlar topluma, Kızılay Aşevi kuyruklarında yüzünü duvara dönen kadınlar, yoğunlaşmış işsizlik, çocuk işçiler, artan intiharlar, uyuşturucu bağımlılığı ve fuhuşta şok artışlar olarak yansıyor. Kapitalizmin gelir dağılımındaki adaletsizlik ülkemize varınyaca kadar öylesine korkunç bir uçuruma dönüşüyor ki; terazinin bir kefesinde bu sefalet varken, Türkiye'ye ithal edilen en son model Mercedes marka 6 otomobilden biri de Diyarbakır'a giriş yapıyor.

İşte özetin özeti bir panorama... Değişik vücut hareketleri sayesinde zorlukla çekilmiş, kapitalizmin son dönemine özgü bir fotoğraf değil bu; kapitalizm buydu zaten ve bu olmayı sürdürüyor.

Boşluk, sosyalistlerin kendi boşluğu

Kapitalistlerin çözümsüzlüğü, sosyalist hareketi kendiliğinden bir çözüm gücü haline getirmiyor. Çabalamak gerekiyor. Bu gerçekliğin bilincinde olan sosyalist hareketin yeniden çözüm umudu konumuna yükselmek için dünya genelinde bir arayış halinde olduğu biliniyor. Sistemin çöküşünün üzerinden fazla bir zaman geçmeden, eski sosyalist ülkelerdeki kapitalist restorasyon çalışmalarının topluma ilk yansımaları, sosyalist uygulamanın bugün yerden yere vurulan haline bile ciddi özlemleri açığa çıkarmaya yetti. Ancak bu, kapitalizmin aşırı berbatlığı karşısında sosyalizmin uygulanabilecek en kötü haline rıza göstermenin yanlışlığını kamufle edemez. Hiç kimse, bir kez yaşanmış olan çöküşe yol açan yanlış uygula-

www.sosyalistmezopotamya.org

ma tarzını, yeni umutları arkasına alarak yeniden ikame etme peşinde değil, olmamalı. Arayışlar, yeşermekte olan yeni umutları, sosyalizm uygulamasının dününden ders çıkarılmış yeni modellerine yönlendirmek içindir. Bu arayış daha epey bir zaman sürecek gibi görünüyor.

> Özgürleşme mücadelesinde ve ulusal sorunun çözümü yolundaki kazanımlarını sosyalizme borçlu olan sosyalistlerin doldurmak istedikleri boşluk, bizzat kendilerinin sebep olduğu bir boşluktur.

Arayışın belirli bir nokta adresi ya da lokalize edildiği alanlar yok. Dünya genelinde ülkelerin tümünde yeni ve güçlü sosyalist örgütlenmelerin oluşturulması için hummalı çalışmalar var. Ülkemizde güçlü bir sosyalist partinin kuruluş çalışmaları da genelde sürdürülen bu çabaların bir parçası sayılmalıdır.

Peki neden şimdi? Ve mevcut haliyle ülkemizin gerçekten bir sosyalist partiye ihtiyacı var mı?

Tarihi toplumsal evrelerin tümünde yeni düzen talepleri, içinde yaşanılan düzenin toplumsal ilerleme önünde ayakbağı haline gelmesiyle birlikte bir toplumsal ihtiyacın ürünü olarak gündeme geldi. Sosyalizm, kapitalist sömürü düzeni varolduğu sürece toplumların devamlı bir ihtiyacı olacaktır. Sınıfsal sömürünün ulusal sömürü ile katmerlendiği toplumlarda ise daha kapsamlı bir ihtiyaç olma özelliğini koruyacaktır.

Ulusal özgürlük talepli 15 yıllık silahlı mücadelenin ardından girilen yeni süreçte ulusal sorunun burjuva çözümlerine bile kapı aralanamamıştır. Kaldı ki kapının aralanması durumunda bile burjuva çözümlerin beraberinde getirdiği yeni çözümsüzlükler, sorunun kalıcı çözümü için sosyalist müdahaleye duyulan ihtiyacı ortadan kaldırmıyor.

Ulusal sorunun çözümünün öncelikli gündem maddesi olduğu toplumumuza günümüzde sosyalist bir örgütlenme ve bu örgütlenmenin alternatif çözüm önerileriyle gitmenin bir 'fantezi' olduğunu düşünerek milliyetçi örgütlenmelerde konumlanmayı daha 'hesaplı' görenlerin gözlemlerinin aksine, Kürt toplumu sosyalist düşüncelere yabancı değil. Ve yeni sosyalist partiyle gündeme girişimiz, bu toprakları sosyalist fikirlerle ilk kez tanıştırma çabası anlamına gelmiyor. Dahası, özellikle 1970'lerden 80'li yılların sonlarına kadar ulusal soruna sosyalist çözüm önermelerine tanıklık etmiş Kuzeyli Kürtlerin, "neyinizle yenisiniz?" türünden daha sorgulayıcı yaklaşımlarıyla karşılaşılacağı yeni hareketin öngörülerindendir.

Küresel kapitalist kuşatma altında ulusal sorunların tüm çözüm biçimlerinin ancak emperyalistlerin yeniden paylaşım stratejileri çerçevesinde gerçekleşebileceği, somut adımların bu doğrultudaki politik ve diplomatik faaliyetlerle atılabileceği, günümüzde devletleşmiş güç konumunu kaybettiği için sosyalizmin bu sorunda icracı olamayacağı temel tezinden hareketle sosyalist önermelere karşı çıkanlar, Kürt toplumuna daha 'faydalı', daha 'kazandırıcı' bir faaliyet içinde olduklarını iddia edebilirler. Ancak hatırlatmakta yarar var;

1- Emperyalistler yılların kanlı-canlı Kürt ve Filistin ulusal sorunlarına direkt el attıkları halde çözüm getiremedi, muhattap oldukları diğer ulusal sorunlarda ise daha çok görüntüyü kurtarma çabasında oldu.

2- Kürt sorununun kapitalizm çerçevesinde çözümünün gündeme gelmesi durumunda bile, güçlü bir sosyalist örgütlenmenin varlığının, genişçe bir seçenekler alanını içeren çözümü en alt sınırdan üst seçeneklere doğru yani 'biraz daha adil' olanına tırmandırmanın güvencesi olacağı tartışma götürmez. Politika sanatıyla tanışık herkesin bildiği bir doğru vardır ki, çözümleri üst seviyelere tırmandırmanın yolu daha fazla yaranmaktan değil, daha fazla güç olmaktan geçiyor.

3- Ulusal soruna sosyalizmin de köklü çözümler getirmediği eleştirisinden hareketle 'kapitalist çözüm' ile 'sosyalist çözüm' arasında bir fark olmadığını, bu nedenle günümüzde 'moda' olan kapitalist çözümlerde tercihen karar kılmak gerektiğini ileri sürenlere, sosyalizmin kendi temel ilkeleri çerçevesinde ideale ulaştıramadığı çözümlerinin bile kapitalistlerin çözüm biçimlerinden çok daha ileri olduğu

www.arsivkurdi.org

rahatlıkla söylenebilir. Sistemin çöküşüyle, özellikle uluslaşmalarını bile sosyalizme borçlu olan Kafkas halk cumhuriyetlerinin de aralarında bulunduğu 16 cumhuriyetin tarihte eşine rastlanmamış bir rahatlıkla ve görültüsüz-patırtısız ayrışmaları bile sosyalizmin üstünlüğünü kanıtlamaya yetti. Denemesi serbest, ABD'de nispeten farklı bir etnisiteye dayalı bir eyalet ayrılma kararı alsın bakalım, kan gövdeyi götürüyor mu, götürmüyor mu? Geçelim bu örneği; bağımlı veya yarı-bağımlı ülkelerin bağımsız hareket etme yönelimleri bile emperyalizm için bir saldırı ve askeri işgal nedeni olabiliyor. Bu gerçeği anlamak için, günümüzde saldırılara ve saldırı tehditlerine maruz kalan yakın bölge devletlerinin hallerini görmek yetiyor.

Ve bir vurgu: Özgürleşme mücadelesinde özellikle son tırmanış yıllarını ve ulusal sorunun çözümü yolundaki kazanımlarını sosyalizme borçlu olan K. Mezopotomya coğrafyasında sosyalistlerin doldurmak istedikleri boşluk, bizzat kendilerinin yarattığı ve kendilerinin sebep olduğu bir boşluktur. Bu nedenle mevcut örgütlenmelerden herhangi birinin boşluğuna değil, kendi boşluklarına göz dikmişlerdir.

Avantajlarımız da var, dezavantajlarımız da... Geçmişte sosyalist etiketlerle yola çıkanların 'vebalı'dan kaçar gibi bir hızla kapitalist çözümlere yöneldiği, sosyalizmin lafzını etmenin bile diplomatik ilişkilerini zedeleyeceği endişesiyle kısmi iddialarından da vazgeçtiği bir evrede, kimseyle 'daha iyi sosyalistim' yarışının gündeme gelmeyeceğinin kesinliği ilk bakışta bir avantaj gibi görünse de; rakiplerin olmamasının boşluk alanını kendiliğinden bize taraf kaydıracağı beklentisi veya alanı doldurmada kendini gösterebilecek olası rehavetin bizim için dezavantajlara dönüşebileceği ihtimalini de hep gözönünde bulundurmak gerekiyor. Yani popülist bir ifadeyle, adımızın önüne bir "öz" ya da "ML" eklememizi gerektirecek, bu yolla farkımızı ortaya koyacak zahmetlerimiz olmayacak, ama yalın adımıza yakışacak bir performans sergileyememe talihsizliği de kapımızda. Bu talihsizliği kapıdan silip süpürmeyi başarabilmek, mücadele pratiğimizin seviyesiyle doğru orantılı olacaktır.

Her çağdaş toplum gibi Kürt toplumunun da farklı sınıfların siyasal temsiliyetine açık olmasını 'ulusal birliğe' zarar gibi görmenin samimi birlik özlemleriyle alakası yoktur.

Kaçınılmaz olarak boğuşacağımız ve kapasiteli bir enerji gerektiren en kapsamlı dezavantajımızın ise, dünya genelinde sosyalist hareketteki durgunluk olduğu zaten biliniyor.

Mücadelenin halen bazı boyutlarıyla devam eden bir sürecinin bir örgütlenmeyi neredeyse tek siyasal varlık haline getirmesinin de etkisiyle, yıllardır toplumumuzun hatta bir kısım aydınlarımızın beynine pompalanan "Kürtlerin birliğinin tek partide gerçekleşmesi gerektiği"ne dair çağdışı yaklaşımın 'ırın-kırın'larını kısa sürede ulusal birliğin daha gerçekçi temellerine evirmek de yine bize düşüyor.

Burjuvazinin 'sınıfsız, zümresiz toplum' iddiaları dünyanın tüm milletleri için olduğu gibi, bizim toplum için de geçersiz bir iddia olarak çürümeye mahkumdur. Kapitalizmi yaşayan Kürt toplumu sınıflardan oluşuyor. Partiler ise bu sınıflardan birinin siyasal temsiliyeti adına yola çıkarlar. Geçmiş dönemin farklı saikleriyle adlarını 'işçi partisi' veya 'sosyalist parti' koymuş olsalar da, varlıklarını bugüne taşıyabilen örgütlenmelerden hiçbirinin işçi sınıfı siyasetini gütmediği açıktır. Her boyutuna katılım düzeyiyle mücadelenin tüm evrelerini sırtında taşıdığı halde, işçi sınıfı ve yoksul köylülüğün mücadeleye kendi rengini verdiği iddia edilemez.

Her çağdaş toplum gibi Kürt toplumunun da farklı sınıfların siyasal temsiliyetine açık olmasını 'ulusal birliğe' zarar gibi görmenin samimi birlik özlemleriyle alakası yoktur. Kalıcı birliklerde bir sınıf zemini, katılımcıların her birinin kendi adı ve siyaseti vardır. Türk toplumuna demokrasi için açılım üstüne açılım yapanların, Kürt toplumu için tek parti dayatmalarını anlamak mümkün görünmüyor. Bu durum, Kürtlerin yaşadığı ulusal istemler ağırlıklı sürecin hassasiyetleriyle de izah edile-

www.arsivakurdi.org

mez. Aynı 'hassas' süreci yaşayan daha öncesinde Güney Afrika, günümüzde ise Filistin mücadelesinde birliğin, onlarca parti ve örgütün hatta büyük örgütler içindeki hiziplerin cephesel birlikleri ile somutlaştığını hatırlatmak, dahası bir parçamız olan Güney'de de iki örgütün tüm ağırlıklarına rağmen durumun bu olduğuna dikkatleri çekmek gerek. İçte yapıcı, geliştirici demokratik rekabet, dışa karşı ulusal birlik... 'Birlik'ten anlaşılması gereken özet ifade budur. Tersi ise, aydınlanmanın ve gerçek gelişimin katlidir.

> Eski örgütsel aidiyetlerin aşılmasını geçmişin katline vardıran bir anlayışla ele almanın örgütlenmede yeni bir sayfa açmakta pek faydalı olamayacağı gerçeğini muhasebe etmek gerekiyor.

Sorunlar silsilesine çözümler üretmek

Mevcut yasaların çizdiği çerçeve ile yetinmeyen, bu kabuğu sürekli zorlayan, dipten gelen dalganın ilerleticiliğini kendisine esas alan, açık-meşru bir sosyalist hareket/partinin ulusal sorunun yanı sıra toplumun ekonomik, sosyal, siyasal ve ekolojik tüm sorunlarına çözümler önermesi ve bu öneriler doğrultusunda mücadele yürütmesi gerektiği açıktır. Parti, sistem içi değişimleri zorlamanın da, sosyalizm yönünde sistem değişikliğine gitmenin de programatik formülasyonunu ortaya koymalıdır. Bu özgünlük aynı zamanda partinin mevcutlardan farkını da gözler önüne serecektir. Söz konusu fark, salt bir farkı yakalamış olma gösterişinden öte, gerçekten gerekli olduğu için yakalanmalıdır. Ulusal sorun gibi başat ve diğer tüm sorunları ister istemez gölgede bırakan bir sorunun varlığı, ne toplumu gereçekte diğer sorunlarına karşı her zaman duyarsız hale getirir, ne de bizim bu sorunları şimdilik 'toplum için lüks' görmemizi haklı çıkarır. Ulusal sorunun varlığı; üretici köylünün IMF politikalarından etkilenmesini, işçi sınıfı ve emekçilerin daha iyi bir yaşam mücadelesini, emeklilerin düşürüldüğü acı durumu, gençliğin okulda-işyerinde-sokakta daha iyi yarınlar için verdiği kavgayı, sokak çocukları trajedisini, kadınların töre cinayetlerine kurban gitmelerini, işsizlerin çırpınışlarını, insan haklarının ve insan etiğinin ayaklar altına alınmasının bireysel özgürlüklere vurduğu kelepçeyi, savaş sürecinin ve patron işletmelerinin yarattığı doğal çevre tahribatının halka olumsuz etkilerini vb. sorunları fi tarihine ertelemiyor ya da otomatik olarak ortadan kaldırmıyor. Dahası, ulusal sorunun varlığı, tüm bu sorunları daha katmerli hale getiriyor; sorunların Kürt toplumuna yansıma derecesinde ibreyi hep tavanda durduruyor. Ulusal sorunun çözümü durumunda bile ayrıca mücadelesi sürdürülmesi zorunlu olan bu sorunlarla hem bugün, hem de yarın boğuşmamızın kaçınılmaz olduğu ortadadır. Ulusal sorunla ilinti boyutlarına göre bazılarına bugünden yoğunlaşırken, bazılarına yarına hazırlık çerçevesinde daha az yoğunlaşmak gerekebilir, ancak sorunların tümü de bizim sorunlarımız. Ve partinin, az önce bazılarını sıraladığımız her toplumsal soruna ilişkin çözümlerinin olması gerekiyor.

Bir önceki genel seçimler arefesinde Diyarbakır'da bir yerel tv kanalı açık oturum düzenlemiş, halk ilgiyle izliyor. HADEP'in kadın adayı soruları cevaplıyor. Program sunucusunun desteği neredeyse aşikar gibi... Genç sunucu soruyor: Hükümet olmaya aday mısınız? Doğal olarak anında olumlu cevap geliyor. Peşinden sunucunun tamamlayıcı bildik sorusu: Ekonomi dibe vurmuş, işsizlik var; bu sorun için çözümünüz nedir? Adayımızın cevabı hazır: Kirli savaş biter ve barış gerçekleşirse bu sorunu da çözeriz... Sunucu, gazetecilerin tabiriyle 'çanak' sorular da sorsa, bunu biraz açmasını rica ediyor. Adayımız, "savaşa yapılan harcama ekonomiye aktarılırsa..." gibi bir iki cümle eklese de sığ cevap değişmiyor: Savaş biterse... Ve sonunda sunucu istemeyerek de olsa sorudan soru doğurup soruyor: Böyle diyorsunuz, ama mesela Brezilya'da ve diğer bazı Latin Amerika ülkelerinde ulusal sorun ya da savaş yok, ancak ciddi ekonomik kriz var. Buna ne diyeceksiniz? Ne yazık ki cevap yine aynı eksende ve sığ kalıyor...

www.sosyalistmezopotamya.org

İşte, bu sorulara bizim cevabımız mutlaka olmalıdır. Salt ulusal soruna endekslenmiş, yaşamın diğer pratik sorunlarını es geçen yapılanmaların, aslında çözüm gücü olduklarına inandıkları ulusal sorunda da belli başlı boyutlarıyla rayına oturtulmuş bir çözüm önermekten aciz olduklarını biliyoruz. Sorunun kısmi pratik çözümleri gündeme geldiğinde, hemen peşinden gelmesi doğal diğer sorunlar karşısında tıkanmalar birbirini izliyor. Biz bunu aşmalıyız. Ulusal demokratik partilerin söyleyecek sözlerinin kalmadığı nokta, bizim söyleyeceklerimizin yoğunlaştığı zirve olmalıdır.

Eski örgütsel aidiyetlerin aşılmasını geçmişin katline vardıran bir anlayışla ele almanın örgütlenmede yeni bir sayfa açmakta pek faydalı olamayacağı gerçeğini muhasebe etmek gerekiyor.

Yeni bir aidiyet için...

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi adıyla örgütlenmede ilk adımın atıldığı güne kadar yoğun olarak sürdürülen görüşmeler trafiğinde karşılaşılan ilk sevindirici ve cesaretlendirici durum; egemen burjuva sınıfın ve arkasına aldığı 'eskilerimiz'in 'sosyalistlerin defterinin dürüldüğüne' dair kesin kanaatlerinde bir yanılgı içinde oldukları gerçeğinin açığa çıkmasıdır. Örgütsel bakımdan farklı köklerden gelen etkili aydın birey ve grupların, ayrı ayrı yerlerde ve birbirlerinden bağımsız şekilde durmalarına rağmen, yeni bir sosyalist örgütlenmenin gerekliliği üzerinde neredeyse hemfikir oldukları görüldü. Bu nedenle, ilk kurucular toplantısında bileşenlerin aldıkları kararların tüm katılımcıların 'sosyalist hareket' önkabulü zemininde üretilmiş olması, başlı başına ileri bir adımdır; "elde var 1"dir.

Cesareti teşvik eden bu gerçeğin paralelindeki ilk kaygı noktası ise eski 'kök' alışkanlıklarının terk edilip edilemeyeceğidir. DEP ve ÖDP pratik deneyimleri ile birlikte bu kaygının yoğunlaşması doğaldır, ancak bu doğal kaygıyı gidermek de bizlerin elindedir. Sosyalizmin genel çıkarları geniş ufkundan ve mevcut eski yapılanmalarımızla bu yolun katedilemediği gerçeğinden hareketle, eski grupsal aidiyetlerin öne çıkarılmaması, yeni bir örgütsel aidiyet ihtiyacının bilince çıkarılması ve çabaların sosyalist örgütlenmede yeni bir sayfa için yoğunlaştırılması, bu kaygıyı giderecek tek formüldür. Kaygıların aşılmasının ötesinde gerekli olacak birleştirici harç ise karşılıklı samimiyettir. Bu nedenle, öncelikle samimiyet, samimiyet, samimiyet!..

Eski örgütsel aidiyetlerin aşılmasını geçmişin katline vardıran bir anlayışla ele almanın da örgütlenmede yeni bir sayfa açmakta pek faydalı olamayacağı gerçeğini ayrıca muhasebe etmek gerekiyor. Geçmişten bugüne taşınabilmiş ve üzerinde ortaklaşılan doğruların birilerine ait olmasının yaratabileceği psikolojik kompleksleri şimdiden aşmanın, bu doğruları ortak rütuşlarla yeni sayfaya taşımanın daha faydalı olacağı görülmelidir. "Elde var 1"in yapışık gerçeği olan bu zemini tamamen elimizin tersiyle bir kenara itmenin kendi başına bir yenilik sayılamayacağını bilmeliyiz. Aynı zamanda her birimizin ayrıntılardaki farklılıklarının kaynağı olan bu zeminlerin parti içi demokrasi sürecinde zamanla aşılabileceği, ya da tersinden üzerinde ortaklaşılabileceği gerçeği gözardı edilmemelidir.

Yapılması gereken; eski aidiyetlerin koalisyon tarzı bir araya gelişlerini ve yapı içinde grupsal egemenlik arayışlarını peşinen reddetmek; bu aidiyetlerin, üzerinde ortaklaşılmış doğrularını damıtarak yeni sayfaya yazmak; yeni yoldaşlık ilişkilerimizi 20-25 yıllık yoldaşlık ilişkilerimize feda etmemek, birini birincil, diğerini ikincil konumda görmemek; her örgütlenmenin nihayetinde amaca erişmede birer araç olduğunu sürekli akılda tutmaktır.

Bu konuda gelen sorulara hep sözlü düzeyde verdiğim bir yanıtı bu makaleye de aktararak, olması gerekeni somutlamak istiyorum: Eğer 23 yıllık yoldaşlarımdan beni daha iyi yöneteceklerse, birlikte yeni adımı attığımız diğer yoldaşların yönetmesi beni hiçbir şekilde rahatsız etmez. Aksine, yeni süreçte yönetenyönetilen ilişkisinde bu değişimin ve bazı altüst oluşların gerekli olduğuna inanıyorum.

www.sosyalistforum.org

21. yüzyıl, parti veya partileşme süreci

Mehmet Akyol

Reel sosyalist sistemin yıkıldığı, sosyalist hareketin sorunlu olduğu bu tarihsel koşullarda yeniden bir sosyalist parti çalışması, elbette salt bir ütopyanın devam ettirilmesi veya cesaret sorunu değildir.

Sorun, insanlığın tarihsel gelişiminin ulaştığı bu günkü kapitalist-emperyalist sistemin yarattığı tekil sorunların çözümü de değildir; insanın kendine yabancılaşmasına varan kapitalist toplumsal sistemin bütün sonuçlarıyla aşılmasıdır. Ki bu, bilimsel temellere dayalı yeni sömürüsüz sisteme ulaşmakla olur. İşçi sınıfı ve emekçi kesimin sosyalizmi yeniden benimseyip uğruna mücadeleye girişmesi, kapitalist-emperyalist sistemin yarattığı sonuçların nesnelliğinden kaynaklanmaktadır. Bu nesnellik karşıt mücadelelerin giderek güçlenmesine de yol açıyor. İşçi sınıfı ve emekçi kesimin sınıf çıkarları gereği, bütün insanlığın da kurtuluş mücadelesinin öncülüğünü yeniden omuzlaması kaçınılmazdır. Dünyanın son 14 yıllık kapitalist-emperyalist sistemin tek kutuplu döneminde, reel sosyalizmin yanlışlıklarına, eksiklerine rağmen sosyalizmin yarattığı kazanımların yeniden aranır bir sürece de girildiği artık gözlemlenebilmektedir. Çünkü, tüm çabalara rağmen sosyalizme alternatif toplumsal bir sistem kurgulanamamıştır. Açıktır ki sosyalizm, toplumsal sistem olarak eski reel sosyalist sistemin tekrarı da olmayacaktır.

Geçmişin deneyimlerinden çıkarılacak sonuçlar, bizzat işçi sınıfı ve emekçi kesimin mücadele pratiğinin katacağı zenginliklerle gelişecek ve toplumsal sistem yeniden şekillenecektir. Dünya sosyalist hareketinin henüz sorunlarını çözemediği bir evrede yeniden sosyalizm ve yeni bir parti sorunlarının çözümü, Mezopotamya sosyalistlerinin görevi veya çözebileceği sorunlar mıdır? Sorulabilecek böyle bir soru bile geçmiş sosyalist anlayışların yanlış algılanma ve düşünüş tarzından olacaktır. 1920'lerin ortasında Rus Komünist Partisi'nde başlayarak 3'üncü Enternasyonal'de somutlaşan dünya komünist partilerinin de benimsediği bu düşünüş tarzı ve yöntemi ile yeniden sosyalizm sorunları da aşılamaz. Sosyalizm sorunlarının çözülebileceği tek merkezli enternasyonalizm anlayışının yarattığı olumsuz sonuçlar, aynı zamanda tüm dünya komünistlerinin yaşadığı olumsuz bir süreç oldu. Aynı düşünüş tarzının (Çin, Arnavutluk, Rusya merkezli) olumsuzluklarını Mezopotamya sosyalistleri, Kürtler olarak 1970'lerden sonra çeşitli örgütlülükler ile biz de yaşadık.

Sosyalizm sorunu tek başına bir ülkenin işçi sınıfının veya halkının sorunu değildir. Öncelikle Avrupa işçi sınıfının da sorunu değildir. Çünkü; sosyalizm yeni bir toplumsal yaşam sistemidir. Her ülkenin en genel anlamda ezilenlerinin, her türden baskı ve sömürüden kurtularak özgürce yaşayabildiği bir toplumsal sistemdir. Dahası dünya halklarının geleceğidir. Mezopotamya'da yaşayan Kürt halkı başta olmak üzere tüm halklar özgürlük özlemini bugün pratik mücadeleyle kanıtlıyor. Henüz öznel olarak sosyalizm mücadelesi olmasa da nesnel olarak rejime, kapitalist sistemin güçlerine karşı yürütülen özgürleşme mücadelesi olarak somutlaşıyor. Her halk kendi yaşamsal sorunlarının çözümü pratiğinde ürettiği sonuçla dünya sosyalizm sorunlarının çözümüne de katkı sunacaktır. Yerellerin özgünlüklerinde yeniden üretim olmadan genele ulaşılması da olanaksız hale gelir. Mezopotamya sosyalistleri de kendi yerellerinde yaratabilecekleri sonuçlarla dünya sosyalist hareketine enternasyonal katkılarını sunabilecektir. Aksi halde eski enternasyonal tarzda merkezi yönetimlerin oluşturulmasıyla klişeleşecek yeni reçetelerin beklentisiyle, ne bir zenginlik, ne de sosyalizmin sorunlarının aşılmasında yeni bir üretim olamaz. Sosyalizm mücadelesinin bir aracı olarak eski parti yapısı ve anlayışlarıyla da artık başarılı mücadeleler düşünülemez.

Örgütlenmede yeni kavrayışa ihtiyaç var

İnsanlık tarihi kadar eski olan örgütlenme sorunu, tarih içinde toplumsal ilişkilere koşut

www.sosyalistvakfi.org

olarak değişiklikler göstermiştir.

Burjuva iktidarların egemenlikleriyle birlikte "Modern" anlamda şekillenen burjuva partilerin karşısında sosyalistler de toplumsal değişim ve devrimlerin en önemli aracı olarak kurdukları partilerle, bugüne dek toplumsal gelişmeleri yönlendirmeye çalışmışlardır.

> Dünün daraltılmış politbüroları ile genel sekreterler veya genel başkanların sınıf ve toplum adına tek belirleyiciliklerinin getirdiği daralma, sınıftan hatta toplumdan kopmayı kaçınılmaz bir son gibi gerçekleştirdi.

Bilimsel gelişme temelinde insanlığın geleceğini sosyalizmde görenlerin oluşturdukları partiler (en başta Rus sosyalistleri) aracılığıyla büyük başarılar elde etmişlerdir. Bundan sonrada 19. ve 20. yüzyılın komünist ve sosyalist partilerinin yaratıcılık ve başarısından yararlanılmaması elbette düşünülemez.

Ancak 1920'lerin ortasından günümüze dek her sosyalistin ağzından düşürmediği bilimsellik savunusuna rağmen, örgüt ve parti konusunda bugüne dek, ne yazık ki, klişeleşmiş kalıpların ötesine geçmeyen, birbirinin hemen hemen aynı işleyiş ve organizasyonlara sahip olanlar dışında nitelik olarak farklı bir oluşum (parti) ortaya çıkmamıştır. Sorun, tarihsel maddecilik anlayışıyla temelde çelişen bu klişeleşmiş parti model ve anlayışlarının aşılmasıdır.

Tarih eğer "tekerrür"den ibaret değilse; ve tarihsel maddecilik en başta insanlık tarihi dahil tüm oluşumları kendi koşullarında bilimsel verilerle yeniden yorumlayıp geleceğe ışık tutan ip uçlarını vermiyorsa, anlamsızlaşır.

Burjuva toplumsal devrimin önceki toplumsal ve tarihsel devrimlerden ayırt edici özelliklerinden birisi, kendi karşıtı olarak doğan işçi sınıfı ve diğer emekçi kesimlerini de yanına alarak gerçekleşmiş olmasıdır.

Eşit yurttaşlık hakları vb. taleplerin temelinde devrim gücü haline gelen işçi sınıfı ve emekçi kesim daha başlangıçta burjuvaziyi ürkütmüştür. Denilebilir ki burjuva devrimleri bu nedenle daha doğarken işçi sınıfı ve ezilenlere karşı gerici diktatörlükler olmuşlardır.

Daha doğarken işçi sınıfıyla mücadele temelinde yeniden yapılandırılan burjuva devlet aygıtı işçi sınıfı açısından da somut hedef olmuştur. Bu somut baskı aygıtına karşı geliştirilen örgüt ve partiler de daha çok bu aygıtın emir kumanda işleyişine karşıt olarak merkezi yönlendirme ve yapılanmanın esas olduğu bir işleyişle oluşturulmuştur. Ki bu örgütlenmeler, 19. yüzyılın ortasından 20. yüzyılın ortasına dek Paris Komünü, 17 Ekim Devrimi, Hitler faşizminin yenilgiye uğratılması vb. işçi sınıfı ve insanlık tarihinde büyük kazanımların elde edilmesinde belirleyici olmuşlardır.

Uzun bir zaman diliminde işçi sınıfı ve onun mücadelelerine öncülük eden bu partiler, son 150 yıllık kazanımlarına rağmen yenilenememişlerdir.

Avrupa'da devrim mücadelesinin geriye çekilmesiyle bu kesimlerin bir çoğu kapitalist sistemin içselleştirdiği sosyal demokrat çizgiye evirilmişlerdir. Rusya, Doğu Avrupa komünist ve işçi partileri de sömürgelerde yükselen bağımsızlık hareketleri ve 2. Dünya Savaşı'nın yarattığı anti-faşist dalga nedeniyle dinamizmlerini korumuş görünseler de, yapısal tıkanmayı aşamadıkları daha sonra görülebildi.

Nasıl oldu da bunca başarılarına rağmen işçi sınıfının "öncü müfrezesi", "kurmayı", "profesyonellerden" oluşan partilerin bir çoğu daha iktidardayken bu sona gelindi?

İşçi sınıfının kendiliğinden (sponton) mücadelelerinin kendisi için mücadelelere yükseldiği bir aşama, işçi sınıfı partilerinin oluşumu ve gelişimi için de öngörülebilir miydi?

Bunun gibi pek çok sorunun cevabı tartışılabilinir! Tartışılmalıdır da.

Her partinin kendi tarihsel sürecindeki özgünlük bu yazının konusu olmadığı için burada yapılan sadece bir genelleme olabilir ancak.

19. ve 20. yüzyılda işlevli olmuş sosyalist partilerin kendi koşullarındaki başarılarına rağmen toplumsal yaşamdaki işlevsizlik ve başarısızlıklarının nedeni, tarihsel maddeci bir anlayışla değerlendirilip yeni yapılanmanın ip uçlarına ve teorik tasarımlarına henüz ulaşılamamıştır. Dolayısı ile geçmişin parti yapılarıyla 21. yüzyılın sorunlarına cevap olunmayacağı da açıktır.

İçinde yaşadığımız toplumsal koşulların 19. ve 20. yüzyıldan birçok yönüyle farklı olduğu

www.arsivsosyalist.org

açıktır. Kapitalist-emperyalist sistem, tek kutupluluğun ötesinde toplumsal yaşamda dünya ölçeğinde yaydığı yeni ilişkiler, kurumlar, yeni algılar ve edinimlerdir.

Geliştirilen bencil birey anlayışının reel sosyalist sistemin yıkılışıyla yaygınlaşması, ayrıca nesne görüntüsünü de oluşturarak toplumu hücrelerine dek bölen post modern anlayış, bunun kültürünü de egemen kılmıştır. İşçi, emekçi kesimleri etkileyerek konumlanmalarında da değişiklikler gerçekleştirmiştir. Alternatif arayış ancak en genel anlamda insanı kendine yabancılaştıran kapitalizmin toplumsal sistem olarak aşılması, insanlık değerlerinin yeniden egemen olacağı sömürüsüz bir topluma varılmasıdır. İşçi sınıfı ve emekçi kesimlerin sınıf çıkarlarının gereği olarak amaçlanan toplumsal sisteme varmada önemli olan partilerin işlevli olmasıdır. Aksi halde partilerin anlamı olmaz.

Dünün daraltılmış politbüroları ile genel sekreterler veya genel başkanların sınıf ve toplum adına tek belirleyici olan yönlendiricilikerinin getirdiği daralma, sınıftan hatta toplumdan kopması kaçınılmaz bir son gibi gerçekleşti. Kendinden menkul yapı veya yapılarıyla bu partiler, toplumsal yaşamdan soyutlanmış partiler haline geldiler.

Burjuvazi ise feodalizmden devraldığı militarizme dayalı bürokratik kaba devlet yapısına kendi özünü de katarak, yeni pek çok kurumla birlikte kendi siyasal akımlarınıda partileştirerek toplum yaşamında her aile, hatta denilebilinir ki her bireyi kendine bağlayan siyasi mekanizmalar ve işleyişler geliştirdi.

Bu koşularda burjuva sistemine alternatif oluşturacak yeni partilerin dünden farklı olmaları da kaçınılmazdır. Öncelikle mücadele alan ve biçimlerinde farklılaşma olmuştur.

Dün burjuva devlet aygıtının baskılarına karşı koymak için işçi ve emekçi sınıfları yönlendirmek esas iken, bu gün işçi sınıfı da dahil tüm halk kesimlerinin burjuva siyasal akım ve partilerine bağlılıkları yerine kendi siyasal talepleri etrafında bir araya gelerek güç olmaları esas olmuştur.

Siyasal mücadelenin esas olduğu bir süreçte işçi, emekçi ve yurtsever kesimler kendi sınıf ve ulusal çıkarları temelinde bir güç haline gelmeden, hiçbir başarı kalıcı olamaz. Yeniden bir aydınlanma ile geçmişin kazanımlarına dayanarak bir üst evreye ulaşma, bu nedenle zorunlu olmaktadır.

İşçi, emekçi sınıfların ve sosyalistlerin yürüttüğü 150 yıllık mücadelenin sonucunda elde edilmiş pek çok kazanımın meşru haklar olarak kullanılmasından, en az sosyalistler yararlanmaktadır.

Siyasal mücadele süreçlerinin sadece programatik ve ideolojik belirlemelerle yürütülmediği ve yürütülemeyeceği kanıtlanmıştır. Siyasal mücadele süreçlerinde siyasal hedef ve talepler, pratik yaşamda değişebilirliği ve zenginlikleri olmadan derinleştirilemez.

İşçi, emekçi sınıfların ve sosyalistlerin yürüttüğü 150 yıllık mücadelelerin sonucunda elde edilmiş pek çok kazanımın meşru haklar olarak kullanılmasından, ne yazık ki en az sosyalistler yararlanmaktadır. En başta işçi ve emekçi halklar ve sosyalistler, sistemin yaşam alanlarının tümünde siyasal mücadeleyi yürütmenin en çokta kendilerinin meşru hakkı olduğu bilincinde olmalıdır.

Daha da ayrıntılandırılması mümkün olan bu düşünceler tek başına elbetteki bir partinin yapısını belirleyemez. Önemli olan siyasal mücadele aracı olarak partinin yeni bir örgütsel işleyiş, yeni bir kültür ve söylemi kitlelerin yaşamında işlevli kılmasıdır. Bunun için dünden farklı olarak en başta işçi ve emekçi kitleleri, ulusal özgürlük ve sosyalizm mücadelesinin nesnesi olarak değil öznesi olarak görülmelidir. Mücadelenin öznesi olarak kitleler adına partiyi koyma anlayışını pratikte terk etmekle işe başlanmalıdır.

Mezopotamya sosyalistleri bu konuda belki de en elverişli nesnel koşullara (zemine) sahiptirler. 150 yıllık bilimsel sosyalizm mücadelesinin kazanım ve deneyimlerinin ötesinde Kürt ulusal hareketinin gelişimi ve direnişinin yarattığı deneyimler, kitlelerin kendi talepleri için politik özneler haline gelmesinin ne denli önemli sonuçlar yaratabileceğini pek çok olumsuz etmene karşı pratik olarak da görebilmektedirler. Çözülmemiş Kürt ulusal sorununun yarattığı devinim ve arayışın yanında, ABD emperyalizminin bölgedeki emellerini gerçekleştirmek için somut müdahalesi de politik devingenliğin giderek artacağının nesnelliğini oluşturmaktadır. Nesnel koşulların

www.sosyalistmezopotamya.org

ihtiyaç haline getirdiği bilimsel sosyalizme dayalı bir parti, bu politik devinimi derinliğine yayacak toplumsal koşulların yarattığı gerilikleri aşacak tarihi, sosyal ve toplumsal gelişmelerin aracı olarak oluşturulmalıdır. Ancak geçmiş kazanım ve birikimlere dayanarak tarihsel deneyimleri de doğru özümseyecek işlevli bir partinin yaratılması esas amaçtır.

> Sosyalist parti ihtiyacından söz ederken, bunun eski partilerin benzeri olmayacağı açıktır. Bir parti, birinin öbürünün kitle tabanına göz diktiği anlamsız bir amaç için de oluşturulamaz.

Böylesi bir partinin kurumsal yapısı, tüzüksel omurgası ve aidiyetleri elbette olmalıdır. Ancak bunlar toplumsal yaşamın pratiğinde siyaset ve yaşam ilişkilerini kuran, bu ihtiyacın karşılanmasının bilincinde olan ve bizzat kitlelerin içinden gelen güçlerin kolektif katkılarıyla oluşturulmalı. Burada tartışılan yeni bir partinin temel yönelimleriyle ilgili belirlemelerdir ki bunlar da tartışılıp sonuçlandırılmalıdır.

* Partiyi kendi tekellerinde bulundurma, sınıf ve kitleler adına araç olarak yönlendirme hakkını doğal gören merkezi (ki çoğunlukla genel sekreter veya genel başkan gibi tek belirleyiciye kadar vardırılan) anlayışların terk edilmesi gerekmektedir. Parti merkezi en başta sınıf ve kitlelerin siyasal mücadelesinin kendi üyeleri arayıcılığıyla koordinasyon ve bütünlüğünün zorunlu bir ihtiyacı olarak düşünülmelidir. Bu ihtiyacı karşılamanın en temel yöntemi şekilci burjuva demokrasisi yerine, gerçekte uygulanan "sosyalist demokrasiyi" pratikte olmazsa olmaz bir yöntem olarak içselleştirmedir. İdeolojik, politik, kültürel sorunlar da dahil kararların oluşturulmasına dek olabilecek farklı yaklaşımların hiçbir biçimde bastırılmadan kendini ifade etme meşruluğu sağlanmalıdır.

* Parti platformları ve basınının sosyalizm düşmanlığına vardırılmayan her düşünceye açık olması, üretkenliği sağlamanın genel yöntemi olarak özümsenip yeni bir kültür olarak benimsenmelidir. Sosyalist parti organlarında özgür bireylerin özgünlüklerinin yaratıcılığına dayanmayan kolektivizmin şekilden ibaret kalacağı yeni bir anlayış oluşturulmalıdır. Bunun burjuva özel mülkiyetten kaynaklanan bencil "özgür birey" anlayışıyla bir benzerliğinin olmadığı açıktır. Özgür temeldeki katılımcılıkla oluşan kararlar doğru bulunmasa da tüm örgüt ve bireylerce bu kararların hayata geçirilmesi bütünlüğü sağlar. Aksi halde, sadece partinin eylem birliği dayatmasıyla suni disiplin sorunlarının yaratılmasına kaynaklık eder.

* Amaç toplumsal değişim ve dönüşümleri gerçekleştirmektir. Bunun tek belirleyici gücü de işçi sınıfı ve emekçi halk tabakalarıdır. Toplumsal yaşamın bu gücü özne haline gelmedikçe başarılı olunamaz. Partinin ideolojik-politik gücü de dahil kaynağı başka yerde aranmamalıdır. Sınıf ve kitlelerin toplumsal yaşamından gelen öncülerin oluşturacağı yerel örgütlerin gücü, partinin, toplumsal yaşamın, değişim ve dönüşüm gücünün de ifadesi olmalıdır. Güçlü yerel örgütlerin hareket birliğine dayanmayan merkezlerin her türlü sapma ve zaaflara açık, giderek daralan kendinden menkul yapılara dönüşmesi kaçınılmazdır. Öyleyse güçlü merkezden önce güçlü yerel örgütlerin oluşturulması esas olmalıdır.

* Yaşamdan soyut "sosyalizm ideolojisiyle" donatılan kadrolar; gerek partilerin gerek kitlelerin sırtına yük olan "profesyonellik" anlayışı aşılmalıdır. Sosyalizmi ve ulusal talepleri aynı zamanda kitlelerin gündelik yaşamından kaynaklanan sorunlar olarak gören ve çözümünü siyasal olarak somutlaştırabilen yeni bir kadrolar anlayışı oluşturulmalıdır. Yaşam ve siyaset ilişkisini en başta kendi yaşamında somutlaştırabilen kadrolar, yeniyi yaratmada katkıcı olabilirler. Yaşamın militanı olunmadan siyasetin de militanı olunamayacağı gerçeğinden yola çıkarak kendi yaşamının idamesindeki zaaflı kişiliklerin geçmiş deneyimleri de göz ardı edilmeksizin, yeni bir kadro anlayışı geliştirilmelidir.

* Toplumun ileriye taşınacak tüm değerlerinin uyumluluğu sağlanmadan yeninin yaratılmasına katkıcı olunamaz. Yeni bir kültürün gelişmesi geçmişe dayanarak oluşacaksa, ulusal kültürün ileri değerlerinin gelişmesi sosyalist kültürün de gelişiminin temeli olarak kavranmalıdır. Kitleler içinde yeni bir kültürün oluşumu dışarıdan dayatarak

www.sosyalizm.org

oluşturulmaz. Emperyalist ve sömürgeci kültürün bireyci yozlaştırıcılığına karşı yurtsever ve sosyalist kültürün gelişiminin çalışması ve kurumlarının oluşturulması sağlanmadan başarılı olunamaz. Kolektivizm, dayanışma ve paylaşma bu coğrafyanın tarihsel kültürüdür. "Sümerler bireye ve bireyin başarılarına yüksek değer veriyordu. Ama yine de hem bireyler hem de topluluklar arasında güçlü bir işbirliği ruhunu besleyen her şeyin üstünde bir etken vardı. Sümerlerin gönenci..." Sümerlerden sonra Medler'e, Persler'e dek güçlenerek gelen bu kültürün yarattığı toplumsal değerler karşısında Büyük İskender'in gücü bile askeri zaferlerine rağmen erimiştir.

Kapitalizmin özel mülkiyetten kaynaklanan çıkarcı, bencil birey kültürünün yozlaştırıcı, bozucu etkisinin önüne, özgür bireylerin yaratıcılığından kaynaklı kolektivizmin yaşamda dayanışma ve paylaşma kültürüne dönüşün yeni değer yargılarının oluşturulmasıyla geçilir.

Sosyalizm mücadelesi dünya ölçeğinde sınıfsız toplumların yaratılmasına dek sürecek bir siyasal süreçtir. İşçi sınıfı ve emekçi halk kesimlerinin doğrudan siyasetin öznesi haline gelmesine bağlı olarak siyasallaşma süreci derinleşip değiştirici güce ulaştırılabilir. Siyasallaşmanın dönüştürme gücüne ulaşmasının elbette tekdüze bir yol ve yöntemi olmayacaktır. Her türlü ön yargıyı red eden bilimsel verileri referans olarak benimsemiş olan sosyalistler, yürüttükleri sosyalizm mücadelesinde aydınlanma çalışmalarını aralıksız sürdürmek zorundadırlar. Aydınlanma çalışmalarının her yeni sürecin en önemli çalışmaları olması kaçınılmazdır. Aydınlanma, toplumsal gelişmenin sıçrama evrelerinin hazırlık süreçlerinde farklı yöntemlerle sürdürülmüş olsa da daima temel bir çaba olmuştur. Aydınlanma çabalarının tek belirleyenlerinin sadece sosyalistler olduğu düşünülemez. Bilimsel ve entelektüel birikimleriyle toplumun çeşitli kesimlerinden oluşmuş aydınların çalışmalarının katkısı küçümsenmemelidir. Sosyalistlerin aydınlanma süreçlerindeki katkılarından biri de, aydınların aydınlanma çalışmalarının işlevli kılınması ve ezilenlere yansıtabilmesinin koşul ve ortamının yaratılmasına yardımcı olmasıdır.

Aydınlanma çabalarının tek belirleyenlerinin sadece sosyalistler olduğu düşünülemez. Bilimsel ve entelektüel birikimleriyle toplumun çeşitli kesimlerinden oluşmuş aydınların katkısı küçümsenmemelidir.

Özellikle ezilen halkların özgürleşme mücadelesindeki aydınlanma süreçlerinde bu çalışmaların önemi, denilebilir ki yaşamsaldır. Aydınlanma çalışmalarının tarihsel değişim ve dönüşümlerin sıçramalı evrelerindeki hazırlayıcı etkisi, Kürt halkının tarihsel mücadelelerindeki pratiğinde de yaşanmıştır. 1960'ların sonunda oluşturulan DDKO aracılığıyla Kürt gençliğinin ve aydınlarının yürüttükleri aydınlanma çalışmalarının etkisi günümüze kadar devam etmiştir. Bu, geçmiş oluşumların tekrarı için verilmiş bir örnek değildir. Bugün yeniden bir aydınlanmaya ihtiyaç vardır. Ezilen halkların mücadelesinde gençliğin, özellikle de öğrenci gençliğin bu süreçlerdeki rolünün bilincinde olunmalıdır. Yurtsever-sosyalist gençliğin bu süreçte kendi koşullarında mücadelenin katkıcı öznesi haline gelmeden aydınlanma süreci bir üst evrede toplumsallaşamaz. Bilimsel sosyalizmi dünya görüşü olarak benimsemiş bir partinin aydınlanma dinamikleriyle uyumlu, doğru bir ilişkilenmesi olmadan, aydınlanma çalışmalarının bir üst evrede, yani toplumsal dönüşüm ve değişimin sıçramalı evrelerinde de işlevi olmaz.

Bu ön belirlemelerden yola çıkarak Mezopotamyalı sosyalistlerin Mezopotamya merkezli parti ihtiyacından söz ederken, bunun eski sosyalist partilerin bir benzeri olmayacağı açıktır. Bu parti, var olan partilerin yanına yeni bir parti koyarak birinin öbürünün kitle tabanına göz diktiği anlamsız bir amaç için de oluşturulamaz.. Özgürlük ve toplumsal kurtuluş mücadelelerin dinamikleri olan güçlerin fiziki bölünmeleri sadece güçsüzleşmeye yol açabilir. Önemli olan özgürleşme ve sosyalizm mücadelesinin dinamiklerinin yürüttüğü mücadelede aydınlanma ve siyasallaşma süreçlerinde bir üst evrenin özneleri haline gelme ve bu amaca uygun konumlanmasıdır. Bu süreçte işlevli olacak bir parti, bir dizi çalışmaların sonunda ancak özneleriyle buluşarak oluşturulabilir.

www.sosyalistmezopotamya.org

Yaşam - sosyalizm üzerine düşenceler ve bazı sorular

Veysel Çamlıbel

İki kutuplu dünya gerilerde kaldı. Son on yılın hızlı değişen olaylarından sonra, farklı koşullarda, farklı bir ortamda, yeni bir yüz yıldayız. 20. yy. başında, görece geri bir ülkede, Rusya'da doğan ve 2. paylaşım savaşı sonrasında bir sistem halini alıp genişleyen sosyalizmin, 70 yılı aşkın bir ömürden sonra savaşsız/silahsız olarak, bizzat kendi elleri ile kendisini tasfiye etmesi, dağılması, geçen yüz yılın en büyük olayıdır. Reel sosyalizm çöküşü, şiddetli bir deprem gibi dünyayı sarstı alt üst etti, çivilerini yerinden oynattı, dengelerini bozdu. Dünyanın, yaşamın yeniden bir dengeye/düzene kavuşması belki de onlarca yılı alacak.

Bilgi, iletişim, teknolojideki büyük ilerleme; söylemlerin, iddiaların aksine kapitalizmin tükenmediğinin, kendisini yeniden üretip geliştirdiğinin inkar edilmez kanıtı. Diğer yandan da kapitalizmin açmazları derinleşerek, yayılarak sürüyor. Kıtalar, ülkeler, bölgeler, sınıflar, uluslar, inançlar, cinsler arasındaki eşitsizlik, eşitsiz gelişme yaygınlaşıyor, derinleşiyor.

Yeniden bir başına kalan kapitalist sistem; sömürü, baskı, gerilim, şiddet üretmeyi de sürdürüyor. Komünizmi önlemek için ürettiği şiddet aygıtlarını, şiddet kültürünü komünizmin çekip gitmesine rağmen terk etmek istemiyor. Varlığını sürdürebilmek, haklılığını bir anlamda haklı gösterebilmek için yeni öcüler, yeni korkular üretmeden de geri durmuyor. 11 Eylül saldırısı sonrası ürettiği "uluslar arası terörizm", yeni yaratılan korku. Öyle ki; tüm dünyada, insanların/halkların hak alma, insan haklarını savunma, demokrasi mücadelesi, açık bir tehdit altındadır.

Kapitalist sistem: zaman içinde yırtıklarını, sökülerini yeniden onarabilme mahareti gösterebilse de herhalde evrensel planda karşı alternatifinden kurtulamaz, şu dünyamızda bir başına tek kale oynayamaz. Dünyada ve ülkelerde kapitalizme karşı özgürlük, eşitlik, adalet, kalıcı barış, yaşanılır bir çevre vb. değerler için, sömürü, baskı ve şiddetten uzak bir yaşam için kuşkusuz bir evrensel projeye ihtiyaç vardır. İnsanlık öteden beri böylesi bir arayışın içinde oldu. Reel sosyalizmin alternatif olamamasından bu yana, bu ihtiyaç/arayış daha da bir önem kazanmış durumda.

Bugün vardığı şu ileri aşamada; bilgi, iletişim, teknoloji ile donanmış kapitalizme, eskinin tekrarı olabilecek bir anti tez ile karşılık verebilmek, karşı koyabilmek mümkün mü? Bu olabilecek şey mi? Bugünkü kapitalizme 70 yıl uygulanan anlayışlarla, benzer bir sosyalist modelle karşı çıkmak ancak tebessümle karşılanabilir.

Kimileri kolaycılığı bırakmak istemiyor. Bir yaşlı kuşak; sosyalizmi yaşamı değiştirme işi olmaktan çıkarıp, "dediğim dedik" şeklinde bir ahlaki sorun olarak ele alıyor. "Komünist olarak doğdum, öyle de öleceğim" diyebilenler de var. Bunu anlamak mümkün. Fakat "kazın ayağı" öyle değil. Her şeyden önce reel sosyalizmin serüveni ortaya serilip analiz edilmeli. Hem de çok ciddi bir analiz. Kuşkusuz bilgimiz elverirse. Karşı bir sistem olarak neden başarılı olamadığı araştırılmalı, ortaya konulmalı, hem de sonuçları anlaşılabilir kılınmalı. Ahlaki ve benzer gerekçelerle, doğmatik düşünce kalıpları ile "vurun Antepliler namus günüdür" deyip işin işinden çıkmak mümkün değildir.

2. husus olarak da; geçmişten dersler çıkarıp yeniden ayağa kalkabilecek sosyalizmi doğmalardan, hazır reçetelerden, tekrardan uzak nasıl düşünüp tasarlamak ve her şeyden de önemlisi bu yeni durumu zihninde kazanmak, içselleştirmek? Sosyalizm nasıl olmalı? Bunun cevabı gerek. Her şeyden önce işe buralardan başlamak gerek. Sonra? Daha derinlikli yoğunlaşmalar, araştırmalar, iletişimler, etkileşmeler, tartışmalar. En önem-

www.arsivakurdi.org

lisi, güvenilir bir bakış açısına yaparak/üreterek ulaşabilmek.

Marksizm'in üç önemli ayağı biliniyor. Biri Materyalizm. Materyalizmin yaşam üzerindeki belirleyiciliği önemli bir bilgi, bir çok şeyden de daha güvenilir. İkinci önemli ayak; diyalektik. Diyalektiği yaratıcı biçimlerde anlayabildiğimiz, algılayabildiğimiz, uygulayabildiğimiz söylenebilir mi? Ya üçüncü ayak Tarihi Materyalizm? Oradaki sıkıntı daha da büyük. Doğa ve fen bilimlerinde bile "mutlak doğru", "tartışmasız doğru" kavramından uzak durulur. Doğru denilene kuşku ile bakmak bizzat bilimsel olmanın gereği iken, sosyal bilimlerde aşırı şematik olmak, mutlak doğru iddiaları taşımak, özellikle de bunu tarih alanında iddia etmek, bilim adına savunmak... Nerdeyse ona "iman etmek." Bu durumu/konumlanışı "bilimsel sosyalizm" iddiası ile savunabilmek, bilimi hafife almaktan, aşırı kolaycılıktan öteye nedir?

Kapitalizmi atlayarak, liberalizmin birikimleri/kazanımları küçümsenerek, geri bir ülkede sosyalizmi, yani kapitalizmden daha ileri, nitelikli bir yaşamı, hatta sömürüsüz baskısız bir yaşamı gerçekleştirebilmek, koruyabilmek? Nasıl da büyük bir iddia. Anarşistlerle, komünist önderlerin polemikleri, bana kalırsa bugün geçmiştekinden daha önemli, daha anlamlı. "Proleterya partilerinde; saf, çelik gibi sağlam bir parti anlayışına ulaşma, 24 saat devrime hizmet edebilecek bir parti oluşturma iddiası ile" Sol/Sağ sapmalar" üzerinde koparılan kıyamet, kendi evlatlarını yiyen devrimler, partiler, devrimciler. İç düşmanları, parti içi düşmanları ile cebelleşmekten, dışındaki ile mücadele etmeye kuvvet ve mecalin kalmadığı bir anlayış!. Böylesi bir anlayışla, iç demokrasisi olan bir sosyalizm inşası iddiası.

Marksist öğreti bütünüyle kusursuz olarak bile düşünülse, bugün 1,5 asra yaklaşan zaman içinde hayata yeniden uyarlanması, aradaki boşluğun doldurulması, örülmeyen bilgi duvarlarının örülmesi, yükseltilmesi gerekmez mi? Marksist öğreti; yaşamı açıklamanın ötesinde, onu değiştirebilmenin metodu/öğretisi değil mi? Her derde deva hazır reçeteler sunan bir öğreti olabilir mi? Görmede. kavramada, mücadele araçlarının, mücadele yolunun araştırılması ve tespitinde, hedefe, sonuca ulaşmada yol gösterici, yöntem gösterici değil mi?

Marksist öğreti; yaşamı açıklamanın ötesinde, onu değiştirebilmenin metodu/öğretisi değil mi? Her derde deva hazır reçeteler sunan bir öğreti olabilir mi?

Rahmani yüzlü iki sakallı yoldaş

Marks ile Engels bu gün mezarlarından kalkabilseler kuşkusuz hayretler içinde kalırlardı. Neye mi hayret ederlerdi? Bir çok şeye. Bana kalırsa; şaşkın şaşkın etraflarına bakınıp, sakallarını sıvayıp, özetle şöyle söylenirlerdi:

1. Kapitalizm; Avrupa'da, bir avuç alanda esaslı bir şekilde gelişmişti bizim zamanımızda, bugün amma da çok yayılmış ha!. Küreselleşmiş. Nerdeyse tüm dünyayı etkilemek yolunda, hayret!.

2. Ama yoksulluk, işsizlik, eşitsizlik, eşitsiz gelişme de bu kadar yaygın ve acımasız değildi. Yok azizim, bu durum kabul edilemez bir felaket!.

3. Bu makinalar da ne böyle, vay canına!. Bizim zamanımızdakileri nerdeyse artık yaramaz diye bir köşelere atmışsınız. Yahu bu yüksek teknolojiden, iletişimden, etkileşmeden başımız dönüyor.

4. Bu gün hâlâ bizim zamanımızı yaşayanlar mı var, 130 yıl öncelerini? Yapmayın yahu!. Taa o zamanlardan beri doğmatikler başımızın belalarıydı. Ben Marksist değilim, sözünü boşa mı söylemiştim, sanıyorsunuz? Musa, İsa, Muhammed, daha bir çok peygamber dururken bana ne ihtiyaç olsun, yapmayın, etmeyin. Yazıp çizdiklerimiz de ayet değil ki!. Gerçek; somut olandır, gerçekler devrimcidir, demiştik. Somut durumu görün, tahlilleriniz somut, yaptığınız, ettiğiniz somut, ulaştığınız hedef somut olsun dedik. Yani ayağınız yerde olsun. Azıcıkta espri ile söylersem, bre Allah'ın kulları siz yoldaş olacağınıza, yeminli müridim mi oldunuz, somutu somun anladınız anlaşılan.

www.arsivakurdi.org

5. Öğretimiz bir eylem kılavuzuydu, yani yaşamı anlayabilmenin, çözümleyebilmenin, değiştirebilmenin kılavuzu. Yaşayan gerçekliği iyiye, güzele doğru değiştiremiyorsanız, hatta bilginizde, teorinizde kendinizi gözden geçirmelisiniz, falan demiştim; ta ki tencere ve kapak üst üste oturuncaya kadar. Siz böyle mi yaptınız?

Düşünce kalıpları ile hareket etmemek, kendini tekrar etmemek önemli. Bir değişim gerekli. Bilgiyi ayet belleyenler, onu bile olsun tersinden okuyup hatmettik diye öğünenlerin miyadı dolmadı mı?

6. Geri bir ülkede, Rusya'da devrim mi? Lenin mi, parti mi, 1917 Ekim devrimi mi, proleterya diktatörlüğü mü dediniz? Çin-Sovyet KP'leri arasındaki çekişme mi, sosyalist blok mu? Eeee! Sosyalizm dikilebildi mi kapitalizme karşı, bükebildi mi bileğini? 70 yıldan sonra havlu mu attı. Bütünüyle çöktü mü? Vay vay vay!. Amma da büyük olaylar yaşanmış bizim ardımızdan!.

7. Bizim temelini attığımız, kaba inşaatını çıktığımız "bilimsel yöntem" üzerine hiç kimse taş üstüne taş koymadı mı? Materyalizmi, diyalektiği, tarihsel materyalizmi bilgimiz yettiğince araştırmış, yorumlayıp formüle etmiştik. Hayatı değiştirmede bir eylem kılavuzu bırakmıştık netice olarak sizlere. Bıraktığımız sürekli yoğuracağınız bir hamurdu, mayasını atmıştık sadece. Onu kimileri muska sanıp, suya atıp, suyunu mu içti yoksa. Güldürmeyin ve ağlatmayın adamı!.

8. Yok yok!. Bu ayak üstü konuşulacak gibi bir şey değil (Engels'in kolunu tutarak, tutunarak), geniş veri toplamayı, derinden düşünmeyi, araştırmayı gerektirir bir durum. Engels ile kafa kafaya verip iğneden ipliğe değerlendirmeliyiz, bakalım şu eksik bilgilenmemizle, 130 yıldır katmerleşip biriken ve kullanılmayan verilerle sorunların üstesinden gelebilecek miyiz?

9. "Hey işçiler, emekçiler, kardeşler, emeğin dostları!. Nerdeyse unutacaktım, hâlâ yoldaş diye birileri varsa aranızda, bizi yalnız bırakmasın, biz her şey değiliz!.."

Kapitalizme karşı ülkesinin de içinde yer tutacağı evrensel bir duruş, karşı proje geliştirmek tasası olanlar için, sosyalizmi yeniden ayağa kaldırmak iddiası olanlar için, işler hafife alınır gibi değil. Günümüzün koşullarında gerçekçi, geçerli, uygulanabilir bir sosyalizm anlayışını ülkelerinin ve dünyanın koşullarına uygun şekilde tasarlamak durumundadırlar. Yaşam, hiçbir şey yerinde saymıyor, kendisini tekrar etmiyor. Bilgi de değişiyor. Her yerde, her zaman geçerli, mutlak bilgi yok. Ve görece doğru bilgi var. Hazır bilgiyle, kendini tekrar ederek bir yerlere varılamıyor.

Marks ve Engels, bu iki önemli yoldaş kapitalizmin en verimli döneminde yaşadılar. Liberalizmi önemsediler. Liberalizmin doruk-ta olduğu bir süreçte kapitalizmin çıkmazlarını gördüler, onun kalıcı bir sistem olamayacağının kuramını oluşturdular, Kapitalizmden daha sonraki bir köyü işaret ettiler, tüm yaşamı kucaklayan anti tezlerini biçimlendirdiler. Onların bilgisi hem daha önce yaşayanların bilgisinin devamıydı, hem de onlarınkinden nitelikçe farklıydı. Yalnız yaşamı açıklamakla kalmayıp, onu değiştirebilmenin kuramıydı bu. Bu güne kadar hiç kimseler kapitalizmi analiz etmede, ondan sonrasını göstermede onlar kadar bilimin yöntemlerini maharetle kullanamadılar, bu konuda onları aşan birileri olmadı. Ama onların gösterdiği; her devirde, her yerde ve her zaman geçerli hazır bilgi ve reçeteler değildi. Çünkü onlar peygamber değillerdi, söyledikleri de ayet falan değildi. Ama açık ifade etmede yarar var; her ülkede ve her zaman onların müritleri, yoldaşlarını nefessiz bırakacak kadar çoktu. İlle de geri ülkelerdeki müritleri, sözde sosyalistler, komünistler. Feodal kimlik özelliklerini, dayanışmasını ve onun geri kültürünü, "komünist kollektivite" ile nerdeyse benzer ve özdeş görenler!.

150 yıl öncelerinin kapitalizmi nerede, bugünkü durum nerede? Geçen yüzyılın başında tahlili yapılan emperyalizm neydi, neredeydi, bugün nerelerde? Bugün hiçbir şey 100-150 yıl öncesinin bulunduğu yerde olabilir mi? Enternasyonalizm neyi ifade ediyor bu gün? Enternasyonal olmadan anti emperyalist olunabilmek kolay mı? Burjuvazi kadar uluslar üstü bir ufkun, hesabın içinde

www.sosyalistmezopotamya.org

olmadan, tüm dünyanın işçilerini birleştirebilir misiniz, halkları dost ve kardeş yapabilir misiniz? Gerçek bir anti tez oluşturabilir misiniz? Efesli Heraklitos'u anarak, köprülerin altında akıp giden bu kadar suyu görmek, nerelerden nerelere geldik diye düşünmek, araştırmak, sosyalizm iddiası olanların görevi. Bu öyle kolay bir görev gibi de gözükmüyor.

Kürt sorunu yalnızca Kürtlerin sorunu gibi algılanabilir mi? Onun nasıl bir sorun olduğunu bilmek, çözüm yollarını göstermek, diğer ülke sorunları ile ele almak, beraber yaşamaktan kaynaklanan bir görev değil mi?

Maksizm bir din değil ki, iman edilsin. Yazıp çizilenler de ayet değil. Nasıl bir sosyalizm? Nasıl bir sosyalist kültür? Ne yapmalı, nasıl yapmalı? Nereden başlamalı? "İşte bütün mesele bu." Düşünce kalıpları ile hareket etmemek, kendini tekrar etmemek önemli. Bir değişim gerekli. Bilgiyi ayet belleyenler, onu bile olsun tersinden okuyup hatmettik diye öğünenlerin miyadı dolmadı mı? Şimdi değişme zamanı.

Ancak değişmeden de değiştirilemez. Bu da bir realite. Bir önemli gerçek daha var. Bir şeyi yanlış öğrenenin o yanlışı değiştirebilmesi de zordur. Zor ki ne zor!. Kendine eleştiri oklarını yöneltmeden, kendinde bir zihinsel gelişme ve dönüşme yaşamadan, bir grup çalışması içinde bunu denemeden, herhalde değişebilmenin olanakları yaratılamaz. Bu bir yerde birey olma, özgür gruplar oluşturma, aynı zamanda bireysel özgürleşme faaliyetidir. Bir başka ifadeyle mürit olmaktan kurtulma sürecidir bu. Elbet de bu sanıldığından daha da zor bir iş olmalı, ama imkansız değil. Kendimizi gözden geçirip, kendimizi tekrar etmeden, düşünce ve duygu kalıplarının dışına çıkmak.

Bazı sorular üzerinde bağımsız, yaratıcı bir şekilde düşünebilmek. Bağımsız düşünme, davranma alışkanlığı edinmek, bunu uygulayabilmek... Ve bunun için asla kendini tekrar etmemek. İşte üzerinde düşünebileceğimiz, karşılıklarını bulmaya çalışacağımız, bu çerçevede araştıracağımız, bizim gelişmemize bir takım katkılar koyabileceğini düşündüğümüz bazı önemli bulduğumuz sorular. Sözcüklere, kavramlara, önermelere ortak anlamlar yüklemek; yararlı bir iletişim, etkileşme ve tartışma için oldukça önemli. Benzer sorular çoğaltılabilir, daha da güncelleştirilebilir.

İşte bazı sorular:

* 1800'lü yıllarda dünyada, bölgemizde ve ülkemizde kapitalizm ne durumdaydı, o günden bugüne, neler değişti?

* Geçen yüz yılın başında emperyalizm neyi ifade ediyordu, bugün nasıl? Neler değişti? Enternasyonalizm-anti emperyalizm arasında nasıl bir ilişki var?

* Kutuplu-bloklu dünya koşullarında reel sosyalizm; emek, insan, insanlık adına neleri başardı, neleri başaramadı? Yerine neyi bırakarak tasfiye oldu? O ülkelerin geleceği nasıl gözükü yor?

* Yüz yıl sonra sosyal sınıflar gerçeği nerede duruyor? İşçi sınıfı ve burjuvazi bugün hangi değişimin içinde, neredeler? İşçi sınıfı öncü niteliğini bu gün hâlâ koruyor mu, nasıl?

* Geçmişte ulusal olmayı, enternasyonal olmayı nasıl yaşadık, bu gün bu kavramlar nerede duruyor? 'Anti emperyalizm' kavramının içini nasıl doldurabiliriz?

* Leninist parti anlayışı bugün geçerli mi, nasıl? Amaçlar ile ona ulaşmada kullanılacak araçların iç tutarlığı gerekmez mi?

* Kapitalizm; geniş bir iş bölümü ve örgütler ağı ile tüm dünyada küresel sistem olma, tüm ülke ekonomilerini ortak bir pazar etrafında şekillendirme iddiasını sürdürüyor. Sosyalizm daha da yetkin bir iş bölümü ve örgütler ağı ile bir karşı tez oluşturmak zorunda olabilir mi?

* Kapitalizmin liberal değerleri küçümsenerek sosyalist olunabilir mi? Kapitalizm atlanarak, feodal değerler üzerinden sosyalist olunabilir mi?

* Doğa ve fen bilimlerinin yasalarını; toplum bilimlerine, tarihe, insanlık tarihinin evrimine bire bir uygulayabilir miyiz? Materyalizmi, özellikle de tarihi materyalizmi yeni baştan düşünüp değerlendirmek, yaratıcı biçimde gerçeğe, yaşama uygun olacak

www.sosyalizm.org

biçimde gözden geçirmek gerekmiyor mu?

* Devlet-sınıf, devlet-toplum, devlet-birey ilişkisi ülkeler açısından farklılıklar gösterir. Türkiye'de devlet-sınıf ilişkisi ne durumda? Devlet iktidarı üzerinde sınıf mı belirleyici, asker-sivil bürokrasi mi?

* Devletin sosyal sınıflar yanında, farklı etnik, din, dil, cinsten insanlara, gruplara yaklaşımı ne kadar önemli? Sosyal sınıflarla ilişkileri yanında, devletin genel olarak toplum ve birey ilişkileri açısından da irdelenmesi önem taşıyor mu?

* Devlet; insanlık tarihi içinde ne gibi ihtiyaçlardan doğdu, nasıl bir evrim geçirdi? Sadece bir sınıfsal baskı aygıtı mı devlet? Toplumun ihtiyaç ve iradesine uyup değişebilip dönüşebildiğinde, toplumda bir faydalı, kaçınılmaz düzenleyici rolü yok mu?

* Nedir derin devlet? Derin olmayan devlet var mı yer yüzeyinde? Soğuk savaş döneminde, 15 yıl süren iç şiddet ortamında devlet nasıl derinleşti, bu gün ne durumda? Kürt Sorunu-derin devlet ilişkisi ne?

* Türkiye'de devlet eliyle gerçekleştirilen ulus, uluslaşma sürecinin neresinde? Kalkınma, kalkınmanın neresinde? Egemen sınıf ya da sınıflar nerede duruyor? "Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü" neleri düşündürüyor? Ülke, millet devlete ait olabilir mi?

* "Cumhuriyet Devrimleri" daha bitmedi, "uluslaşma süreci" sürüyor, sürecek deniliyor. Devlet eliyle halkın "muasır milletler seviyesine çıkarılması "sürdürülmek, toplum vesayet altında tutulmak isteniyor, bu doğru mu?

* Kürt sorunu Türkiye demokrasi mücadelesinin neresinde duruyor? Bu sorun aşılmadan demokrasi geliştirilebilir mi, yaşanabilir mi? Kürt varlığını inkar çözüm olabilir mi?

* Bir yandan Osmanlı'yı anımsatacak cengaver, yayılmacı dış politikalar, içerde ise demokrasi yanlısı olmak!. Bunlar bağdaşır şeyler mi? Kıbrıs ve Kürt sorunlarını çözümsüzlük içinde tutan bir politika, demokrasiye karar verememiş bir politikadır.

İletişim, etkileşme, tartışma kültürümüzü mutlak çatışmacı özelliğinden nasıl kurtarabiliriz? Bildiklerimizi, yapabileceklerimizi yan yana, üst üste koyup, ortak amaçlara yürüyebilmek, çok mu zor?

* "Devletin güvenliği"nin teminatı, bizzat demokrasidir, demokratik gelişmedir. Bu doğru bir önerme mi?

* Demokrasi-ademi merkeziyetçilik ilişkisi anlamlı mı? Güçlü yerel yönetimlerin demokrasi içindeki yeri ne? Merkeziyetçilik ile demokrasi bağdaşabilir mi?

* Eskiden ne denirdi? Demokrasi has güzel de "komünizm" gelir. Şimdilerde ise insan hakları, AB' ye uyum yasaları filan tamam da "ülke bölünür" deniliyor. Bu nasıl bir tezgah, nasıl bir denklem? Nasıl aşılabilir?

* Demokrasi ile sosyalizm arasındaki kuramsal, pratik ilişki ne kadar önemli? Ademi merkeziyetçilik sosyalizm için ne ifade eder? Hedefe ulaşmada, mücadele araçlarının seçiminde, mücadele yöntemlerinin uygulanmasında ademi merkeziyetçi olmak, sosyalizmle örtüşmez mi?

* Kürt sorunu yalnızca Kürtlerin sorunu gibi algılanabilir mi? Bütün toplumun sorunu değil mi? Onun nasıl bir sorun olduğunu bilmek, çözüm yollarını göstermek, diğer ülke sorunları ile birleştirip ele almak, beraber yaşıyor olmaktan kaynaklanan bir görev değil mi? Bu görevde kaçılabilir mi?

* Şu gelinen noktada "şeriat tehlikesi" gerçekten korkulacak bir tehlike mi? Olsa bile toplum bunu önleyecek ehliyette değil mi? Bu demokratikleşmeyi önlemeye çalışan statükocu güçler, "her şey devlet için" anlayışlarını sürdürmek isteyenler için bir bahane, bir manüplasyon aracı olmasın?

* Kürt kimliği nasıl bir kimlik, "Laik Cumhuriyet" için ayak bağı mı? Demokrasi mücadelesi içinde nasıl bir yerde duruyor? Kürt kimliği-siyasal İslam ilişkisi ne? Kürt sorununun demokratik, adil çözümü siyasal İslam'ı , "şeriat tehlikesi"ni önleyici rol oynar mı?

* Yasak, baskı ve şiddetin, 15 yıl süren şiddet ortamının bölgesel kalmadığı tüm Türkiye'ye yayıldığı, ekonomik çöküntü ile birlikte işsizlik, yoksulluk, yolsuzluk şeklindeki kirliliğin, ahlaki ve moral çöküntünün de tüm Türkiye'yi içine çektiği biliniyor. Bölgeyi

www.arsivakurdi.org

Türkiye'den yalıtarak, özel bir tarzda yönetmek nasıl bir hesabın ürünü, bu hesap tutar mı?

* Savaş; siyasal-toplumsal karşıtlıkların başka araçlarla devamıdır. Kürt kimliğinin ve insani haklarının inkarı, bunun için yöneltilen baskı ve şiddet istenmeyen iç şiddet ortamını yarattı. Demokrasi ve sosyalizm için barışın önemi nedir? Barış, demokrasi ve sosyalizme ne kazandırır?

Kürt sorununu çözmüş, özgür, eşit, gönüllü birliğini gerçekleştirmiş, kalıcı barışı sağlamış Türkiye, bölgede ve dünyada itibarlı, güçlü olmaz mı? Demokrasi ve sosyalizm davası daha da güçlenmez mi?

* Devletin dini, diyaneti örgütlemeye kalkması ihtiyacı nereden kaynaklanıyor? Devlet'in diyanet eliyle dini örgütlemeye kalkması laiklik ile, cumhuriyetçilik kavramı ve kültürü ile bağdaşabilir mi?

* Dün olduğu gibi bu gün de "laik cumhuriyet"in Feodal, aşiretçi yapı ve güçlerle, koruculuk sistemiyle bağdaşmasını nasıl izah etmek gerekir?

* Cumhuriyet'i Osmanlı'dan ciddi bir kopuş olarak düşünmek, algılamak doğru mu? Hangi ölçülerde Osmanlı'nın devamı?

* Dünyada ve ülkelerde birey ve toplum için devletlerin sorgulandığı, yeniden tarif edildiği günümüzde, siyasal ve toplumsal yaşamımızın ısrarla laik-anti laik eksende yoğunlaştırmak istenmesini nasıl karşılamak mümkün? Laik-anti laik tartışmasından demokrasi, gelişme çıkar mı?

* Adil bir barış için mücadelenin; militarizme, şovenizme, gericiliğe, derin devleti oluşturan kirli ve karanlık güçlere karşı yapılan, yapılacak mücadele ile nasıl örtüştüğünü algılayabiliyor muyuz?

* Solcular, devrimciler, sosyalistler, tüm değişimci, geliştirici kişi, grup, örgütler olarak ne durumdayız? Eski iletişim, etkileşme, tartışma alışkanlıklarımızı değiştirebildik mi, birlikte iş yapabilmek için ne yapıyoruz? Söz düzeyinde bile kalsa iletişim kurabiliyor, anlaşabiliyor muyuz?

* Mutlak birlik mümkün mü? Aynı örgütlerde olsun bu gerçekleşebilir mi? Aynı örgütte olmak tek birlik şekli olabilir mi? Farklı olanların, benzeşenlerin yaşamın değişik alanlarındaki birlik şekillerinin olabileceğini kavramadan, siyasal-toplumsal yaşamda başarılı olmak görülmüş şey mi?

* İnsan düşünen üreten yaratıcı bir varlık. Toplum yaşayan gelişen bir canlı organizma. Bireyler arası ya da birey toplum arası ilişkilerde esnek, yaratıcı bir tavır kaçınılmazdır diye düşünmek, öyle davranmak gerekmez mi?

* İnsanı, toplumu doğanın ayrılmaz bir parçası olarak algılayabiliyor muyuz? Çevre, ekoloji bilincimiz ne durumda? Bunun için neler yapıyoruz, yapabiliriz?

* "İnsan, insan olarak doğmaz, insanlaşır. İnsan; haklarını fark etmesi, onları kullanabilmesi ile insandır." Doğru kabul edilebilir düşünceler mi bunlar?

* Aklımızın var olan potansiyellerinin çok az bir bölümünü hareket ettirebildiğimiz, kullanabildiğimiz söylenir. Zihnimiz kendini tekrar etmeye çokça yatkın. Zihnimizin var olan potansiyellerini daha çok kullanılabilir kılmak nasıl mümkün olabilir?

* İletişim, etkileşme, tartışma kültürümüzü mutlak çatışmacı özelliğinden nasıl kurtarabiliriz? Bildiklerimizi, yapabileceklerimizi yan yana, üst üste koyup, ortak amaçlara yürüyebilmek, çok mu zor?

* İletişim ve etkileşmeyi önde tutup, sağlıklı bir sonuca, senteze ulaşmak için tartışmayı gerçek bir tez-anti tez üzerinden yapmak gerekmez mi?

* Ayrı yollardan, kollardan gelinen geçmişi "ortak tarihimiz" diye algılamak, yaşamın tüm alanlarında farklı olanların değişik üst birlik şekillerini oluşturmak, kavranması, gerçekleştirilebilmesi o kadar zor şey mi?

* Çatışmacı kültürümüzü içimizden atıp barışık, birleştirici kültüre merhaba diyebilir miyiz? Çok mu zor, ne dersiniz?

www.arsivakurdi.org

Organik birlikte 'ben' ile 'bizim' olanın uyumlu birliği

S. Çiftyürek

Bugünkü dünyamızın, bölgemizin ve ülkemizin öne çıkmış belli başlı çizgileri nelerdir? Nasıl bir örgüt-parti? Nasıl bir sosyalizm ve iktidar hedefi? Bu ve benzeri sorulara süreçte yeni yanıtlar üretebiliriz ve üretebildiğimiz oranda yeni bir "bizim" olgusunu adım adım inşa edebiliriz. Bu yazıda bu soruların yanıtları üzerinde durmayacağım. Yeni bir "bizim" olgusunun yaratılabilmesi için, öncelikle aşmamız gereken kimi sorulara değineceğim.

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi'nin kamuoyuna ilanı ile yeni bir umut ışığı yakıldı. Umudu büyütmek, kadrolardan kitlelere doğru taşımak ve tam da umudu fakirin ekmeği olmaktan çıkarmak! Yani atılan ilk adımı geliştirerek politik ve örgütsel güce dönüştürebilmek. Başka bir ifadeyle, dikilen küçük fidanın çınar ağacına dönüşmesini sağlayabilmek.

Bu başarılması zor görevin altından kalkabilmemiz için, fidanı büyütmeye soyunan herkes, öncelikle "bütün umudum kendimde" bilinciyle davranarak elini taşın altına koymalıdır.

Mezopotamya sosyalist hareketinin farklı damarlarından gelen kadrolar, dinamikler yeni bir oluşumu yaratmaya ilk adımı attılar. Eğer gerçekten çınar ağacını büyütmeyi amaçlıyorsak; bu zamana ve sorunlara dayanıklı bir partinin (örgüt) yaratılmasına girişiyoruz demektir. Bu, devrimci değişimde misyon üstlenebilecek parti arayışıdır. Yani sonradan dağıtmak üzere toparlamaya girişmiyoruz, girişmemeliyiz. Bu coğrafya, bir süre sonra bir biçimiyle dağıtılan ya da dağıtılmayla yüz yüze bırakılan kitlesellik kazanmış epeyce politik parti ve hareket gördü.

Demek ki sorun ideolojik, politik, kültürel değerlerin büyütülmesidir, değerlerin örgütlülük ve kitlesellik kazanmasıdır.

Her bakımdan yeni "bizim" olanı yaratmak için yola koyulduk. Yeninin arayışı bir yanıyla eskinin sorgulanmasını getirecektir. Gerek kendi özgülümüzde, gerek dünya çapında eskiyi (geçmişin zengin deneyimini) eleştirel sorgularken; yeni adına söylenecek, önerilecek her şey illaki "doğrudur" denilemez. Ne eski olanda her şey yanlış, ne de yeni olacak olanda her şey tastamam doğrudur. Geçmiş eski deneyimde baskın doğruların yanı sıra baskın yanlışlarda vardı. Doğruları baskın yürüyüşün yer yer yanlışları, yanlışları baskın yürüyüşün de yer yer doğruları olmuştu. Sorun; yeni hareket-parti yürüyüşünü, doğruları baskın adımlarla geliştirebilmektir. Yoksa "hiç yanlış yapmayacağım" diyerek yola çıkarsan ilerleyemezsin.

Örgütlenmede yeni bir sentez: Organik birlik

Mezopotamya sosyalist/komünist hareketinin siyasal, örgütsel oluşumunun tarihi kökleri 30 yıl öncesine dayanır. Son 30 yılda şekillenmiş farklı devrimci, sosyalist parti ve örgütlerin ayrıntılı bir irdelemesi ayrı bir tartışma, araştırma konusu. Fakat özetin özeti bu gün tablo şudur:

1-Kuzey Mezopotamya'da 20. yüzyılın son çeyreğinde şekillenen farklı devrimci, sosyalist parti ve örgütlerin her biri farklı uluslar arası sosyalist dinamiklerin (merkezlerin) etkisi altında şekillendiler. Bu şekillenmede Marksizm'in, Marksizm-Leninizm'in Kürdi (Mezopotamyayi) yorumu zayıf kaldı. Ulusal ve toplumsal kurtuluşu amaçlayan programlar; ülkenin sosyo ekonomik ve siyasi prizmalarından geçirilerek şekillenmiş değillerdi. Ya da en azından bu şekillenme zayıf kaldı. Bu durum, Türkiye devrimci, komünist parti ve örgütleriyle ilişkilere de yansıdı. Kuzey Mezopotamyalı devrimci, sosyalist parti ve örgütlerin hemen hemen hepsi, Türkiyeli şu veya bu örgütle paralellik içerisine girmeye özen gösteriyorlardı. Burada ne dünya komünist hareketinin etkisini ne de Türkiye devrimci hareketleriyle ilişkileri red etmiyoruz. Üzerinde durduğumuz ana sorun; Kuzey Mezopotamyalı parti ve örgütlerin gerek dünya komünist hareketiyle, gerekse Türkiye devrimci hareketiyle ilişkilenmede yeterince Mezopotamya merkezli davranamadıklarıdır.

Dolayısıyla reel sosyalizmin yıkılması, dünya, bölge ve Türkiye komünist ve işçi hareketinin yüzleştiği ağır sorunlar ve nihayet yaşanan gerileme hatta yer yer ağır yıkımlar, ülkemiz devrimci, komünist ve ulusal-demokratik hareketini derinden etkiledi.

2- Kuzeyli parti ve örgütlerin büyük çoğunluğunun ulusal özgürlük-sosyalizm davasını savunmalarına karşın, tek bir sosyalist yapı altında birleşememeleri diğer bir sorunumuz olarak hep varola geldi. Sanki aramızda birliği engelleyen ateş derecikleri varmış gibi "birlik, birlik" sözlerine karşın birliğe ulaşılamadı. 1970'li yıllarda hareket az-çok güçlüyken " ben tek başıma iktidara yürüyorum/ yürüyeceğim" iddiası başlı başına

birliği engelleyen ateş dereciği oldu. 1980 ve sonrası yıllarda hareketin güçten düşüş trendine girdiği süreçte gündeme gelen birlikler ise hep başarısızlıkla sonuçlandı. Bu başarısızlıkta bir çok neden belirtilebilir; ana neden güçsüzleşen, dinamizmden ve kendi varlık zeminlerinden kopan hareketlerin birlik arayışıdır. Bu arayışlar fırtınaya tutulan geminin sığınacak dingin liman arayışına benzetilebilir. Söz konusu birlik denemelerinde yeni bir sinerjinin, yani birlikte aynı işi yapma dinamizminin oluşmamasının ana nedenlerinden biri budur.

Ayrı ayrı Fırat'a akan kollar; Fırat yatağında hem yoklar, hem de varlar. Yoklar, çünkü Fırat nehrinde kollarının ayrı ayrı varlığı bulunmaz. Varlar, çünkü her ayrı kol Fırat'ın organik birliğinin birleşenidir.

3- Genel bir kanı veya işleyiştir; başarılar ilan edilir, başarısızlıklar ise krizle patlayarak açığa vurur. Her parti ve örgüt, başarılarını, hem de en küçük başarılarını haklı olarak ilan ettiler, üzerinde propaganda ve örgütlenme çalışmasını yürüttüler. Ama hiç biri ve tam olarak başarısızlıklarını kamuoyuna, sorumluluğunu üstlendikleri işçi-emekçi halkına ilan etmeye yanaşmadılar. Bırakalım dışarıya ilan etmeyi, kendi örgüt içi kamuoyuna bile başarısızlıklarını ve nedenlerini cesaretle ortaya sermekten geri duruldu. Malum özeleştiriler ise, her defasında sorunları teğet geçmenin ötesinde özüne inemedi.

4- Kuzey Mezopotamyalı devrimci, sosyalist/komünist akımlar; son yıllarda sorunları kovalamaktan çok, sorunlardan kaçarak yoruldular. Kaçan mı kovalayan mı daha çok yorulur? Bu sorunun yanıtı kaçan ile kovalayanın amacıyla ilintili yani kaçanın haklı, kovalayanın haksız olması durumları olmakla birlikte, genel kural kovalayandan çok kaçanın yorulduğu yönündedir. Mezopotamyalı sosyalistler, sorunları yeterince göğüsleyip boğuşabilselerdi, dinamik bir yorgunluk yaşanırdı. Ama hem örgütün hem de asıl amaç olan özgürlük mücadelesinin ilerletilmesine katkı sunarlardı. Fakat özellikle son yıllarda Mezopotamyalı sosyalistler, sorunları göğüslemekten kaçarak yoruldular ve sonuçta zengin sosyalist potansiyel ciddi bir çürüme ve dağılmayla yüz yüze geldi.

20. yüzyılın son çeyreğinde şekillenen devrimci, sosyalist yapılar; gerek baskın doğrularıyla gerekse baskın yanlışlarıyla tıkandılar ve yeni arayışlara zemin hazırladılar. Zemini olgunlaşan arayış yeni bir senteze dayanacak olan organik birliktir. Organik birlik; hem tıkanan ve yer yer dağılan geçmiş sosyalist damarın doğasından gelen bir zorunluluk olarak kendini dayattı, hem sosyalist hareketin geleceğinin kaçınılmaz bir ihtiyacı olarak gündemleşti, hem de siyasal yelpazede özgürlük ve sosyalizm mücadelesi dinamiklerinin sesli ve sessiz daveti olarak öne çıkmış durumda. Organik birliğe bu geniş ufukla bakmamız gerekiyor. Yoksa organik birliği sadece dağılan/tıkanan hareketlerin ve tekil duruma düşmüş olup arayış içerisinde olan kadroların ihtiyacının ürünü bir proje olarak algılayıp davranırsak bu hepimiz için ve önemlisi işçi, emekçi halkımız için felaket olur. Çünkü tek başına dağılma ve tıkanma yeninin dinamizmi, yani itici gücü olamaz.

Organik birlik vurgumuzun, zengin ve herkesçe anlaşılır izahını, Fırat nehrinde birleşen kollarının organik birliği bize vermektedir. Farklı yerlerden irili-ufaklı kollar (ırmaklar, derecikler) Fırat'ta birleştiklerinde yan yana bir duruş sergilemezler. Kol kola girip birlikte yürümezler (akmazlar). Fırat'ın içinde sentezlenip yeni bir organik birlik oluşturur. Ayrı ayrı Fırat'a akan kollar; Fırat yatağında (nehrinde) hem yoklar, hem de varlar. Yoklar, çünkü Fırat nehrinde kollarının ayrı ayrı varlığı bulunmaz. Varlar, çünkü her ayrı kol Fırat'ın organik birliğinin birleşenidir. İşte Fırat örneğinden hareketle doğadaki organik birlik benzeri bir birliği hedefliyoruz. Doğa bilimleri ve olayları elbette birebir siyasete, toplumsal yaşama indirgenemez. Bizde indirgememeliyiz. Hedeflenen misyon bilinciyle davranacak olan yeni bir hareket/partidir. İçinde parti ya da alt kanatlar olarak ayrı örgütlerin olmamasıdır.

Hedeflenen yeni hareket/partide; cephe partisi niteliğinde kurulan DEP'te olduğu gibi örgütlerin partilerin ayrı ayrı varlığı olmayacak. Bir başka deney olarak ÖDP'de yaşananlar da model olarak alınamaz. Yani yeni bir partide birleşmek için bir araya gelen örgütler, partiler; yeni yapı içersinde eriyip yeni bir sentez oluşturacaklarına, soğuk suda yan yana duran demir çubukları gibi varlığını sürdüren grupların yeni parti içinde varlığının devamını peşinen reddetmeliyiz. Organik birlik, yeni hareket/parti olarak Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi'nde yer almada ön kabul görmelidir. Kürt sosyalistlerinin, devrimcilerinin bir başka özgün birliği olan ve yarı yolda kalan beş örgüt ve partinin kurduğu oluşumun deneyimi de referansımız olamaz. Beş yapı; eski yapılarının tasfiyesi ya da eski yapıların, değer ve birikimleri üzerinde yeni bir partinin kurulması kararını verdi. Ama daha ilk adımla eski doku, yeniyi çelmeledi ve kararı kararsızlık izledi. Başka bir çok faktörle

www.ersivanli.org

birlikte yeni oluşum yarı yolda kaldı ve dağıldı.

Kuzey Mezopotamya'da sosyalist/komünist hareketin organik birliğinin koşulları bir çok açıdan gelişip olgunlaştı. Her birimiz farklı ırmaklardan, derelerden gelerek yeni ve büyük bir nehrin yatağında birleşmeye doğru akmak istiyoruz. Hem geçmişteki gelenek ırmaklarını aşmak istiyoruz, hem de geçmişin olumlu, ileri değerlerini yeniye taşımak istiyoruz. Doğrusu zor bir sınav!

Teorik-ideolojik üretimde "ben", politika ve örgütte ise "biz". Bu ikisinin uyumlu birliği ya da durmaksızın "ben" içerisinde "bizim" olanı büyütebilmek! İşte Bolşevik Parti'nin itici gücü ve işte sosyalist demokrasi...

Hem sosyalist hareketin organik birliğini hedefliyoruz, hem de sosyalist minderde olmak kaydı ile zengin farklılıklarımızı korumak istiyoruz. Marksizm zeminindeki ideolojik, farklılıklarımızı partiyi ve hareketi dinamize edecek tetikleyicilerden biri olarak algılayacağız, ama parti içeriğindeki bu farklılıkların örgütlenmede ayrı aidiyetlere bürünmesini red edeceğiz. Yani hem ideolojik, teorik, kültürel üretimde olabildiğince zengin farklılığı içerecek olan "ben"in varlığını savunacağız hem de politika ve örgütte "beni" red edip "bizi" esas alacağız. Bir başka açıdan zor bir sınav hepimizi bekliyor!

Teorik-ideolojik üretimde "ben" ve politika ile örgütte ise "biz" ve bu ikisinin uyumlu birliği ya da durmaksızın "ben" içerisinde "bizim" olanı büyütebilmek! İşte Lenin'in önderliğindeki Bolşevik Parti'nin itici gücü ve işte sosyalist demokrasi... Becerebilecek miyiz?

Sosyalist zemindeki teorik, ideolojik farklılıklarımızı barındıran ve hareketin ilerlemesi ile yani "bizim" olanın büyümesi ile paralel eski farklılıklar geride kaldıkça; doğanın, toplumsal yaşamın ve mücadelenin zengin dokusunun kaçınılmaz gereği olarak yeni teorik/ideolojik farklılıkların gündemimize durmaksızın gireceğinin bilinciyle farklılık içinde organik birliği savunmalıyız. Hareket/parti içinde teorik/ideolojik üretim alanında zengin farklı eğilim, arayış anlamında dinamikler olmalı, ancak bu eğilim ve arayışlar parti içinde parti ya da örgüte dönüşmemelidir. İdeolojik-teorik üretimde, tüm zenginliği ile özgür yaratıcılığı harekete geçirmek, politik mücadele ile örgüt yapısında demokratik merkeziyetçiliğe kesin bir uyum. İdeolojik üretimde özgürlük, politik eylem ve örgütlenmede ise disiplin... Bu ikili yaklaşım, yeni hareket/parti de bir başka ön kabul ya da ilke olmalıdır.

Aydın ile siyaset ilişkisi

Bu yaklaşım, aydın damarı ile siyaset (parti) ilişkisinin sağlıklı ve dinamik yürütülmesinin anahtarı olabilir. Aydın siyaset ilişkisi iddia edilip öne çıkarıldığı gibi salt Stalin döneminin SSCB'nde sorun değildir. Az ya da çok siyaset ile aydın ilişkisi her coğrafyada sorunlu olmuştur. Genelde ortak sorun şöyle özetlenebilir:

Siyaset yani parti (örgüt), aydını "Elini taşın altına sokmamakla," eleştirirken, tersinde de aydın partiyi, "Bana siyasetin dar gömleğini giydiriyor," ya da "Dar ideolojik kalıpları dayatıyor" diye eleştirdi, bugün de eleştiriyorlar.

Bu sorunun özgülümüzde aşılmasında elimizde sihirli bir değnek yok. Yöntem olarak şunlar önerilebilir.

Birincisi; dünyada olduğu gibi ülkemizde de ideolojisiz bir parti ya da politik hareket olmadı, bundan böyle de olmaz. Liberal, milliyetçi, sosyal demokrat, komünist vb. hangi nitelikte olursa olsun partinin mutlaka ideolojisi vardır.

İkincisi; ideolojik/teorik üretim kaynakları ile politik duruş ve eylem (yani siyaset) arasında uyumlu bir birlik veya ilişkiye ihtiyaç vardır. Sözünü ettiğimiz uyumlu ilişkiyi genelde ideolojik/teorik üretim kaynakları (özelde aydın) ile siyasetin odağı olarak partinin özgür hareket etme alanlarını yaratabilirsek kurabiliriz. Daha somutta; teorik, ideolojik ve kültürel üretim dinamikleri özel olarak da aydınlar üretimlerinde olabildiğince özgür davranabilsinler. Bütün zenginliği ile yaratıcı "ben"i sergileyebilsinler. Ama ,"ben"in ürettiği her şey doğru mu? Her teorik/ideolojik üretimi parti olduğu gibi kabul etmek zorunda mı? Hayır! Aydın üretimde özgür olacağı gibi parti kurumları da bu özgür üretimden neyi alıp almayacağı sorununda özgür olmalıdır.

Üçüncüsü; iki özgür alan arasında uyumlu birliği yaratmanın ilk koşulu ise her iki alanda da ufku geniş, derinlikli kadroların varlığını gerekli kılar. Bu uyumlu birlik ne yarım aydınlarla ne de çapsız ve ufku dar siyasetçilerle sağlanamaz. Picasso, Gorki, Cegerxwîn vb. gibi sanat ile siyaset arasında sağlam bağ kurabilen güçlü aydınlar ve çaplı siyasetçilerle, 21.yy başında yaşamdan gelen davet de her geçen gün güçlenir.

Bu anlayış karşılık bulabilecek mi? Ve yığınları harekete geçirecek politik dinamizm, söz konusu sürecin karşılık bulmasını hızlandırabilecek mi? Yanıt bekleyen zor sorular...

Dördüncüsü; elbette aydından partinin bir bileşeni olarak aktif siyaset beklenir, ama bu tamamı ile karşılıklı ortak alan ve iradeye dayanır-

www.marksizm.org

sa yol kat edici olabilir. Siyasetin daveti ile aydının iradesinin örtüşmesi gerekir. Ek olarak siyaset, partinin etrafında geniş bir dost aydın kuşağını örerek de aydın ile siyasetin birbirinden besleneceği bir ilişkiyi geliştirebilir.

Öncelikle, çözüm değil zengin bir sorunlamanın kadrolara, aydınlara, işçi ve emekçi yığınlara değişik araçlarla taşınmasının temel bir yöntem olarak izlenmesi bu açıdan oldukça önemlidir.

Birbirini dinamize eden siyasal ayrışmanın kaçınılmazlığı

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi projesinin üstlenebileceği diğer önemli bir işlev; adım adım aslına uygun bir siyasal saflaşmanın gerçekleşmesine dinamik bir katkıyı sunabilmektir. Milliyetçisinin milliyetçi, sosyal demokratının sosyal demokrat, komünistinin komünist olarak kendini tanımladığı ve kamuoyu tarafından da öyle algılandığı yapıların ayrı ayrı şekillenmesi, ülkemizin ve sınıflı toplum yapımızın ihtiyacıdır. Dahası ezilen ulus ile sınıflı toplum gerçeğimizin varlığı zaten farklı nitelikli siyasal partilerin varlığının en temel gerekçelerinden biridir.

Bugünkü siyasal yapılanma aslına uygun bir siyasal ayrışmayı temsil etmiyor. Bu durumun aşılması gerekiyor. Milliyetçi, sol, sosyal demokrat ve komünist yapı ile dinamiklerin hem programatik hem de politik duruş olarak kendilerini net olarak ifade etmeleri ileri bir adım olacak.

İdeolojik bilinç ile milliyetçi ya da liberal davranan kadrolarla, Marksist ideolojiyi referans alan sosyalist/komünist kadrolar, aynı partide çalışamazlar. En azından kendi adıma bunu belirtebilirim. Ama ayrı partilerde ortak işbirliğini geliştirebiliriz. Her akım kendi minderindeki farklılıklar üzerinde kendi birliğini aramalıdır. Komünist hareketin yanı sıra milliyetçi, liberal, ulusal demokrat akımların her biri de bünyesinde farklı eğilimleri barındırır, barındırabilir. Milliyetçi, sol sosyal demokrat ile komünist hareketlerin birbirlerini rakip görme ya da birbirinin anticisi olma dönemini geride bırakabildiğimiz oranda, hepimiz ortak payda olarak özgürlük davasına hizmet edebiliriz.

Ayrışmanın ilk ön adımı, kadrosal alanda siyasal ayrışmayı geliştirebilmektir. İkinci adım olarak, kadroların yaşamın her alanındaki mücadelede kendilerini yeniden üretebilmeleridir. İkinci adımın zayıf karnı; ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal talepler uğruna geliştirilecek mücadeleyle işçi, emekçi yığınlar arasında siyasal ayrışmayı geliştirebilmektir.

Kadrolar önemlidir, ama daha da önemli olan yığın aktivitesi içerisinde, siyasal taktik ve programlar doğrultusunda bir ayrışmayı geliştirebilmektir.

"Öncelikle belirteyim, benim açımdan sorun, birkaç kadronun, hatta birkaç yüz kişinin kendini politik olarak ifade edebileceği bir partinin kurulması değildir. Tabelasındaki ismi yeni olan ve kurulu diğer partilerden bu farkının dışında bir farkı olmayan partinin ise hiç ama hiç düşünülmemesi gerektiğine inanıyorum. Böyle bir partiyi kurmamak, kurmaktan daha iyidir.

Kadrolar değil, işçi-emekçi yığınlar yeni bir yasal parti istiyorlar mı? Süreç farklı bir siyasal partiyi talep ediyor mu? Bu istemin yığınlar tarafından sesli dile getirip-getirilmemesi de önemli değil. Önemli olan içerisinden geçtiğimiz süreç ve bu sürecin sessiz tanıkları olarak olguların, dinamiklerin doğasından gelen bir talep var mı yok mu? Öncelikle bunu açığa çıkararak bir tartışmanın, irdelemenin tam olarak sürdürülmesi gerekir. Bu nedenle aydınlarla, kadrolarla sınırlı olmayan işçi, emekçileri ve onların üretim içerisindeki doğal önderlerinin aktif yer alacakları bir tartışmanın örgütlenmesi gerekiyor." (S. Çiftyürek, Açık parti tartışması, Gün Yayıncılık, sy:12)

Öncelikle, çözüm değil, zengin bir sorunlamanın, kadrolara, aydınlara ve işçi, emekçi yığınlara taşınmasının temel bir yöntem olarak izlenmesi bu açıdan oldukça önemlidir. Sorunlamayı halka ve kadrolara zengin araçlarla taşıyalım, tabir uygunsa sabırla, inatla toprağı yeniden sulayalım. Böylece tabandan, yerelden sorunların çözümüne ilişkin arayışı tetikleyelim, kışkırtalım.

Mücadeleyi, arayışı kadroların ötesinde halka, işçi, emekçilere, geniş aydın kaynaklarına ve önemlisi gençliğe taşıyamazsak; bu proje ne anlamlı bir siyasal ayrışmayı yaratabilir, ne de siyaset yelpazesinde kendi alanında devindirici bir güç haline gelebilir.

Dünyada, bölgemizde ve ülkemizde, devrimci değişimden yana dinamiklerin yüzleştiği sorunları, emeğe, halka, gençliğe taşıyıp, orada dinamik bir arayışı tetikleyebildiğimiz oranda mevcut kadro yapısının da kendini yeniden üretebileceği yaşam alanıyla buluşur, buluşabilir. Yoksa mevcut kadro yapısı (ayrım yapmadan belirteyim) sorunludur, kırılgandır. Bir çoğumuz geçmişte büyük emek harcamış, ağır bedeller ödemiş olabiliriz. Ama aynı bir çoğumuzun bugün sudan yeni çıkmış kar-

www.sosyalistmezopotamya.org

tal misali soluğunun kesilmiş olduğu da bir başka kadro gerçeğimizdir.

Mevcut kadro yapısı olarak, geçmişte devrimci ütopya, devrimci romantizm ile davranmış, düzeni yıkabilmek için önce kendi düzenimizi aşmış olabiliriz, ki geçmiş kadro yapısı belirleyici olarak böyleydi. Ama bugünkü kadro yapısı olarak bir çoğumuzun düzeninin oluştuğu ya da düzen oluşturduğu açık. Genel kuraldır: Düzeni olan düzeni değiştiremez! Hepimiz bunun üzerine düşünmeliyiz...

Organik birlik kurmak üzere yola çıkanların kendi iç aidiyetlerinde (yani yeni "bizim" aidiyetinde) birbirimize karşı oldukça açık davranmamız gerekiyor. Yoksa iç perçini sağlam yeni bir yoldaşlık bağını öremeyiz. Sorun kadroların yaşam içerisinde kendini yeniden üretecek alanın yaratılabilmesidir. Çünkü kadro değişmez değildir, o da değişir. Değişimi hedefleyen de değişir ama hem değiştirecek hem değişecek zemine, alana girerse bunu başarabilir.

Özetle;

Kadroların, hem değişimin dinamiği hem de değişime uğramanın öznesi olmalarının koşullarını hazırlayacak; yerel olduğu kadar merkezi kadro yapısının belirlenmesinde salt iradi ölçütlerden kurtulmamızı ve merkezde değil, gövde de güçlü bir örgütlenmeye ulaşmamızı sağlayacak; ve nihayet siyaset ile yaşamın, siyaset ile örgüt/örgütlenmenin bağının yeniden kurulabilmesine bizi taşıyabilecek arayışı tetikleyelim. Her alanda zengin üretim ve arayışın dinamiklerini harekete geçirebilecek sorunlamayı taşımaya tüm enerjimizle hazırlanalım. Önce arayışı, yeniden filizlenmeyi tetikleyelim, sonraki adım, toparlanmadır.

Kadroların, hem değişimin dinamiği hem de değişime uğramanın öznesi olmalarının koşullarını hazırlayacak; gövdede güçlü bir örgütlenmeye ulaşmamızı sağlayacak; arayışı tetikleyelim.

Komünist hareket sorunlu;
Peki ya milliyetçilik, ya liberalizm?

Kökeni daha gerilere dayanmakla birlikte net çizgileriyle 19. yüzyılda üç belli başlı ideoloji ya da akım ortaya çıktı. Bunlar, liberalizm, milliyetçilik ve sosyalizm (Marksizm). Bugün makro düzeyde ele aldığımızda her üç akımda sorunlarla yüz yüzedirler. Fakat gelecek bakışlı Marksizm'in (sosyalizmin) sorunları ile geçmiş bakışlı liberalizmin ve milliyetçiliğin yüzleştiği sorunlar temelden farklıdır. Bu farkların burada ayrıntısına inemeyiz, ama özetle şunlar söylenebilir.

Kapitalizm dünya çapında tarihsel ve fiziksel sınırlarına dayandı, dayanıyor. Çin ile Hindistan da derinlemesine kapitalizme çözülürse; diğer sonuçlar bir yana sadece her eve bir otomobil bu iki ülkede (ki dünya nüfusunun yüzde 40'ı demek) hayata geçirilirse, bunun anlamı; mevcut otomobil sayısı ikiye katlanacak. Tüketim kültürü bütün cephelerde Çin ve Hindistan'da hakim olursa doğal kaynaklar ve çevre adına geriye bir şey kalır mı?

Kapitalizmin krizi, aynı zamanda liberalizmin krizidir. Çünkü liberalizm, kapitalist serbest piyasa işleyişinin felsefesidir. Fakat, kapitalizmin krizi, Marksizm'in ya da sosyalizmin krizi olamaz. Çünkü Marksizm kapitalizmi aşmanın sorunlarını yaşıyor. Hem öyle ki 21. yüzyıl başında komünist hareket dünya çapında kapitalizmin bir daha geri dönmemek üzere aşmanın köklü sorunlarıyla boğuşuyor. 19. ve 20. yüzyıl devrimci dalgasına oranla 21. yüzyıl devrimci dalgası derinden ve daha çaplı olarak şekilleniyor. Dolayısıyla ağır gelişiyor. Kesin olan insanlığın kapitalizmle geçmişe oranla daha köklü bir hesaplaşmaya yöneldiğidir.

Reel sosyalizmin ve başta SSCB'nin ömrü, 20. yüzyıl devrimci dalgasının çapı ve derinliğiyle orantılıydı. İyi dayandı ve bizlere ileriye doğru sonuçlar üreteceğimiz dev bir mirası geride bıraktı.

Liberalizm, bir yanıyla muhafazakarlığa karşı ideolojik bir tepkiydi. Fakat kapitalist toplum kurumlaşıp standartlaştıkça, onun koruyuculuğuna soyunan liberalizmin kendiside muhafazakarlaştı ve liberal ideolojiyle birlikte kapitalist sistemde meşruluğunu giderek kaybetti. Bugün ne ekonomik işleyişte ne de siyasette liberalizmin eseri kalmadı. Bırakalım Türkiye vb. ülkeleri, AB, ABD ve Japonya gibi kapitalist merkezlerde bile liberal, muhafazakar ve sosyal demokrat hükümetlerin gerek ekonomik programları, gerekse izledikleri siyaset tüm pratik uygulama ve sonuçlarıyla aynılaştı. Sosyal demokrat Toni Blair hükümetinin "3. yol" uygulamalarının, muhafazakar Teacher hükümeti ile hükümetteki Alman Sosyal Demokrat partisi'nin uygulamaları da, muhafazakar H. Kolh hükümetinin ekonomik, sosyal uygulamalarıyla aynılaştı.

ABD'de, Almanya ya da Fransa'da veya Japonya'da siyasi liberalizmin hakim olduğunu kim iddia edebilir? Liberalizmin anavatanı olmakla övünen ve burjuva iktisatçılar tarafından da öyle

www.sosyalistmezopotamya.org

gösterilen ABD'de ekonomik, siyasi liberalizmin hakim olduğunu kim söyleyebilir?

Milliyetçiliğin ne hallere düştüğünü görmek için, uzağa gitmeye gerek yok. Arafat'ın, M. Barzani'nin, Mandela'nın, D. Timur'un düşürüldüğü konumu irdelemek yeterlidir.

Emperyalizm'e karşı olmak demokrat, yurtsever olmanın koşuluydu. Bu koşul, son 100 yılda, 10 milyonlarca insanın ölümüyle belirlendi. Emperyalist sömürgeciliğe Asya ve Afrika başta olmak üzere dünya çapında büyük kanlı kavgalarla karşı durarak bağımsızlık mücadelesi geliştiren ulusal kurtuluş hareketleri gerçeğini yaşadık. Bugün ise tersine emperyalizm ile işbirliği içerisinde çözüm arayan az sayıda ulusal kurtuluş hareketleri gerçeğini görüyoruz. Nedenlerine gelince!

Ulusal kurtuluş mücadeleleri tarihsel evre bakımından belirleyici olarak aşıldı. Az sayıda ulus dışında hemen hemen her ulus kendi bağımsız devletini kurdu. Yani günümüzde ulusal bağımsızlık hareketleri zayıf, sosyalist sistem yok. Bağımsız bağlantısızlar hareketi, ismen var, fiilen yok. Fiilen olsaydı, emperyalizm Yugoslavya'yı parçalayamazdı. Uluslar arası komünist ve işçi hareketi zayıf ve yeniden toparlanmanın sorunlarını yaşıyor.

İşte günümüzde halen çözümlenmemiş ulusal kurtuluş hareketleri böylesine berbat bir uluslar arası siyasi iklimde bağımsızlık mücadelesini geliştiriyorlar. Mandela'nın, D. Timur'un, Filistin'in ve Güneyli ulusal hareketin ve hatta Kuzey İrlanda'nın emperyalizmle işbirliği içerisinde çözüm aramaları söz konusu siyasi iklimin bir sonucu. Bu koşullarda mücadele eden Arafat, Barzani, Talabani, A. Öcalan vb. ulusal liderler ve etkiledikleri ulusal hareketlerin hepsi aynı kumaşın farklı desenlerini temsil ederler. Hepsi emperyalizm ve bölge gericiliği ile işbirliği içerisindeler.

Kısacası milliyetçilik günümüzde ağır sorunlarla yüz yüze. Daha özgün olarak Kuzey Mezopotamyalı milliyetçi, ulusal demokratik partilerin Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğini savunduklarını görüyoruz. Vatandaşın, "karnım doyar ve kafama cop yemem" dürtüsüyle AB savunmasını anlarız. Peki ideolojik bilinçle milliyetçilik iddiasını taşıyan partilerin AB savunusu nasıl izah edilir? Milliyetçilik ve AB savunusu karşıt olgular. AB, milliyetçiliği, ulusallığı aşma iddiasında ve 200 yıl bağımsız ulusal devlet sürecini yaşayan uluslar da bile milliyetçilik AB'ne karşı çıkarken; daha ulusal devlet olgusunu yaşamamış Kürt ulusal yapıları AB'ni savunuyorlar. Parçalanmış ülke ve ulus gerçeği ortadayken; bunu daha üst boyutta resmileştirip, kalıcılaştıracak olan AB savunuculuğunu yapan milliyetçiliğe ne denir? Milliyetçilikten başka her şey! Böylesine bir milliyetçilik; Kürdi ya da Mezopotamyayi bir bakış yönünde bile ciddi sorunlarla yüz yüzedir.

Sorunlara genel olarak Mezopotamyayi, özel olarak da Kürdi pencereden bakabilmeliyiz. Zira Kuzey Mezopotamya'da Kürt halkının yanı sıra; Türk, Arap, Ermeni, Asuri vb. ulusal azınlıklarda yaşıyor.

Sonuç olarak:

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi projesi yönünde sürdürülen görüşme ve tartışmalarda sık sık; "Soruna Kürdi pencereden bakabilmeliyiz" önerisiyle karşılaştık. Doğrudur, fakat önermenin şöyle olmasının gerçeğimizi daha tam olarak yansıtacağı inancındayım; sorunlara genel olarak Mezopotamyayi, özel olarak da Kürdi pencereden bakabilmeliyiz. Zira Mezopotamya'da (Kuzey Mezopotamya) Kürt halkının yanı sıra; Türk, Arap, Ermeni, Asuri vb. ulusal azınlıklarda yaşıyor.

Diğer bir sorun olarak, sınıflı toplum gerçeğimiz koşullarında, evimizin bir değil birden fazla penceresinin olduğu realitemiz var. Dolayısıyla Mezopotamyalı milliyetçi, sosyal demokrat, komünist parti ve hareketlerin her biri Mezopotamya'nın (Kürdün) penceresinden bakarak kendi özgün duruşunu belirlemelidir.

Hepimize dönük bir hatırlatma ile yazıyı noktalıyorum; bazen kimi sorun ve olaylara yaklaşımda "yüreğin, aklın hiç bilmediği kendi nedenleri vardır," olabilir. Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi projesine omuz veren herkes zorlu bir sınavla yüz yüzedir. Zaman ve sorun olur ki; yüreği akılla frenlememiz gerekecek, zaman ve sorun olur ki aklı yürek ile dinamize etmemiz gerekecek. Ama dışımızdaki ulusal demokratik, sosyal demokrat, devrimci ve sosyalist yapılara yönelik tutum ve yaklaşımlarda, aklın hiç bilmediği yüreğin kendi nedenlerini öne çıkarmamak gerekiyor.

www.arsivakurd.org

Sosyalizm, Kürtler, yeni arayışlar...

Ali Çınar

Sosyalizmin yakın tarih anlamında da olsa sorunlarına yönelik değerlendirmelere girmeden önce, bu sorun/sorgulamaya girmemizin nedeni olan Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi'nin konuyla bağını ve gerekliğini bir nebze de olsa değerlendirmekte yarar vardır.

Yeni bir girişim

Bilindiği gibi Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi, yaklaşık bir yıl süren bir arayıştan sonra 11-12 Ekim 2003'te Antep'te yaptığı toplantı sonrasında kuruluşunu ilan etti. Farklı sosyalist/komünist geleneklerden gelen ve ağırlıkla Kürt olan sosyalist emekçi ve aydınların açık alanda örgütlenme arayışlarının bir sonucu olan Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi'nin ilan edildiği açıklama dikkatle incelenirse, açıklamada, sorunlara başlangıçta somut çözüm önerileri sunulmadığı daha çok varolan sorunların sorgulanmasının hedeflendiği görülüyor. Girişim'in önce hareket sonra partiyi hedeflemesinin espirisi de, sorunları sorgulama arayışının bir sonucudur.

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi'nin sorgulama arayışlarını iki boyutlu olarak ele almakta yarar vardır. Birincisi Kürt ulusal hareketi içinde sosyalistlerin görev ve sorumluluğu ile ulusal sorunun çözümüne bakışını; ikincisi ise sosyalizmin tarihsel ve güncel sorunları ile bu sorunlara yönelik çözümleri içermelidir.

Girişim, her iki arayışa yönelik sorgulamayı da zorunlu görüyor.

Günümüz Kürt hareketlerinin önemli bir bölümü köken olarak sosyalist olsa da, bunları ortaya çıkaran nedenler yalnızca uluslar arası ya da ulusal ölçekli sosyalist hareketlenme ve gelişmeler değildi. Bunlar, en başta da Mezopotamya emekçilerinin, Kürt yoksullarının, geniş halk yığınlarının çıkarlarını savunan hareketler/partiler olarak ortaya çıktılar. Emekçilerin, yoksulların, geniş halk yığınlarının yaşadığı çelişkiler ve bu çelişkileri ortadan kaldıracak anlayışın sosyalist ideolojide şekillenmesi ise 20. yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkan bu parti ve hareketlerinin yönünü, doğal olarak sosyalizme çevirmesine neden oldu.

Ancak günümüz realitesi açısından ortaya çıkan durum başkadır. Kürt hareket ve partilerinin önemli bir kesiminin, daha da önemlisi etkili olanlarının neredeyse tümü, geçmişte sosyalizmi bir ideal olarak benimsemiş olsalar bile bu düşüncelerini ya tamamen terketmiş ya da tali plâna bırakmış durumdalar. Ulusal demokratik taleplerin Kürtlerin öncelikli hedefleri arasında yer alması, bu kesimlerin sosyalizmi red etmesi veya ona düşman olması anlamına gelmiyor/gelmemeli. Kuzey Mezopotamya'da, Türkiye'de ve Dünya'da, gerçek anlamda özgür, eşitlikçi ve barışçı bir toplumu yaratmak ancak sosyalizm ile mümkündür. Ulusal sorunların farklı biçim ve yöntemlerle çözümü elbette mümkündür ve bu durumun onlarca örneği vardır. Ancak en gerçekçi çözümün sosyalizmle mümkün olduğu da ayrı bir gerçektir. Günümüz realitesinde sosyalizmin gerçekleşmesinin uzun zaman alması yönünde gelişen düşünceler, sosyalistlerin mücadele alanlarından geri çekilmesine; en kötüsü ise açık alan boyutuyla olsa bile kendi kimliklerini gizleyerek farklı anlayıştaki liberal, demokrat, milliyetçi yapılarda örgütlenmelerine neden olmamalı.

Üzerinde durulması gereken bir diğer durum ise sosyalist parti veya hareketlerin tutumu üzerinedir. Elbet sosyalistlerin hedefi uzun vadede sosyalist toplumu gerçekleştirmektir. Ancak Kürt halkı gibi ulusal sorunlarının çözümü 21. yüzyıla sarkan halkların önünde duran acil sorunlardan biri ve en önemlisi ulusal sorunun adil ve demokratik çözümüdür. Bu anlamda ezilen ulus sosyalistlerinin öncelikli hedefi ulusal sorunun adil ve demokratik çözümü olmalıdır.

Ancak Kürt ulusal hareketi, özellikle son 10-15 yılda, 'sosyalistlerin ikilemi' olarak tanımlayabileceğimiz iki belirgin çelişkiyi çok açık yaşadı. Kürt hareket ve partileri ile kadroları, ağırlıklı olarak sosyalizm ideallerini geri plâna attı ve sadece ulusal demokratik çizgiye çekildi/bu çizgiyi savundu. Bir kısmı ise tamamen 'sosyalist/komunist çözümü' benimsedi ve katı ideolojik tutumlar nedeni ile toplumun farklı anlayışa sahip kesimleriyle ilişkilerde gereken esnekliği gösteremedi.

Kürt hareketinin 1990'lı yılların başında açık alana yönelmesi ve HEP ile başlayıp günümüzde de DEHAP, Özgür Parti ve HAK-PAR ile devam eden sürecinin, 'sosyalistlerin ikilemi' biçiminde adlandırabileceğimiz bu çelişkilerin ortaya çıkmasında yadsınamaz bir etkisi vardır. Bilindiği gibi HEP başlangıçta Kürt ve Türk sol, ilerici ve yurtsever güçlerini kapsama hedefiyle ortaya çıkan ve demokrasi ve değişimi hedefleyen bir kitle partisi kimliğini benimsemişti. Ancak HEP içinde düşünülen olmadı. Başlangıçta HEP'i 'ihanetçi' olarak suçlayan bir kesim, giderek HEP'i kendi hegemonyasına almak için çabaladı ve bunda

www.arsivkurdi.org

başarılı da oldu. HEP içinde yer alan milletvekiliği tutkunu bir kısım 'sendikacı' ile Kürt feodalinin HEP'e egemen hegemonik anlayışı tetiklemesiyle de bu parti İnönü'nün SHP'sine pazarlandı ve deyim yerindeyse Kürtlerin açık alandaki bu ilk parti deneyimi daha embriyonal dönemdeyken bitirildi.

HEP'ten sonra ortaya çıkan ciddi bir oluşum ise, DEP'ti. 1993 yılında Kürt hareketi içinde gelişen sıcak ilişkilerin bir sonucu olarak kurulan DEP, daha çok cephesel bir kimlik içeriyordu. Bu amaca uygun olarak kurulmuştu. Legal veya illegal, Kürt hareketinin çok küçük bir kısımı, DEP'in dışındaydı. Yukarıda andığımız ve özünde sosyalist olan farklı yaklaşımlar içindeki Kürt yapılanmalarıda DEP'te yer aldı. DEP'in dışında kalanlar ise daha çok Kürt milliyetçileri ile islamcılarının küçük bir kesimiydi. Ne yazık ki DEP deneyimide, en azından Kürt ulusal hareketinin açık alandaki cephesel birliğine hizmet edecekken, hegemonik ve dar grupçu yaklaşımların etkisiyle kısa zamanda bitirildi.

Yazımızın asıl konusu olmadığı için, açık alandaki Kürt partisel örgütlenmelerinin geniş bir biçimde irdelenmesine gerek görmüyorum. Ancak şunu da belirtmeden geçmemek gerekir. Açık alanda sosyalist kimliğiyle örgütlenmeyi hedefleyen Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi, Kürtlerin bu alandaki sosyalist nitelikli ilk adımı olmaya da adaydır. Bilindiği gibi Kürtler açık alanda örgütlenirken, şimdiye kadar hep demokratik kitle partisi/demokratik kitle örgütü anlayışını benimsedi ve açık alandaki örgütlenme modellerini de bu anlayışa uygun olarak şekillendirdi.

İlk olmanın, hele ulusal sorun gibi çözüm bekleyen ciddi bir sorunla yüzyüze olan bir halkın açık alandaki sosyalist kadro ve kitlelerini örgütlemeyi hedefleyen bir ilk olmanın avantajlarının yanı sıra yadsınamayacak dezavantajları da vardır. Herşeyden önce ulusal sorunun sosyalizm ile bağını çok iyi kurmak ve bu konuda geniş halk yığınlarını ikna edici bir politik/teorik anlayışa sahip olmak; ikincisi ise sosyalizmin tarihsel ve güncel sorunlarını çok nitelikli bir biçimde tartışmak, öneriler geliştirmek gerekir. Bunun için Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi'nin, öncelikli olarak ulusal sorunun demokratik çözümünü hedef olarak belirlemesi -ki bu belirleme ilk açıklamada vardır- ve bu hedefinden sapmaması en elzem olan sorundur. Sosyalizmin tarihsel ve güncel sorunlarına yönelik olarak ise deyim yerindeyse tam bir akademi olmayı amaçlaması gerekmektedir. Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi bu ustalığı gösterebildiği oranda gelişir, etekemiğe kavuşur inancındayım.

> Pekala ezilen ulus sosyalistleri de, ulusal sorunun yanı sıra sosyalizmin sorunlarına yönelik tarisel/güncel gelişmeleri de tartışabilir ve sorunlara karşı etkili teorik/politik açılımlar geliştirilebilirler.

Kürtlerin sosyalizm deneyimi, elbet 70 yıl boyunca iktidarda olanlar kadar değil. Belki en ciddi sorgulama ve çözüm önerileri, hatta yeniden iktidar olma durumu, deneyimleri Kürtlere göre daha belirgin ve daha fazla olan bu kesimlerden gelecektir. Ancak Kürtlerin de, Türklerin de, bu deneyimi iktidar anlamında yaşamamış diğer halkların da bu konuda ürkek davranmalarının gereği olmadığına inanıyorum. Pekala sosyalist iktidar deneyimi yaşamamış uluslar ile ezilen ulus sosyalistleri de, hem ulusal soruna, hem de sosyalizmin sorunlarına yönelik tarisel/güncel gelişmeleri tartışabilir ve evrensel tartışmaları da dikkate alarak tarihsel ve güncel sorunlara karşı etkili teorik/politik açılımlar geliştirilebilirler.

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi'nin konuyla bağına ilişkin bu kısa belirlemelerde bulunduktan sonra, asıl tartışmak istediğimiz soruna, sosyalizmin yeniden yorumlanmasına yönelik düşüncelerle ilgili değerlendirmelere geçelim.

Sorunlar açığa çıkınca sistem çöktü

Yakın tarih açısından irdeleğimizde sosyalistlerin, tüm eksik ve aksaklıklarına rağmen, daha çok eski Sovyetler Birliği'ndeki 'Glasnost ve Perestroyka' politikalarının gündemleştirilmesinden sonra sosyalizmi, daha doğrusu sosyalizmin geleceğini tartışmaya başladıklarını görebiliriz. Özellikle üçüncü dünya ülkelerinin komünist ve sosyalist partileri arasında, ama genel olarak tüm dünya komünist ve sosyalistleri arasında 'Glasnost ve Perestroyka' yandaşlığı veya karşıtığı biçiminde gelişen tartışmalar/değerlendirmeler, yeterince öngörülü olmasa da sosyalizmin geleceğini gündemine almıştı. Sosyalist/komünist partilerin bir kısmının gündemine aldığı tartışmalar, "atılan adımlar tamamen doğrudur" ya da "SBKP ihanet içindedir" biçiminde 'ak-kara ikilemi' olarak tanımlanabilecek bir bakış açısıyla sığ bir seyir izleyebiliyordu. Ancak bu sığlığa rağmen şurası bir gerçek ki, verimli ya da verimsiz dönemin tartışmalarında ana eksen, 'Glasnost ve Perestroyka' politikalarının değerlendirilmesinden ibaretti ve değerlendirmelerin hiç birinde, böylesine 'güçlü' ve 'devasa' bir sistemin kısa sürede dağılacağı, SSCB ve diğer Doğu Avrupa

www.sosyalizm.org

ülkelerinin bir günde alaşağı olacağı tahmin edilmiyordu/edilemiyordu.

Dünün iktidarı olan güçlü komünist partileri, başta da SBKP, sosyalist bloğun ciddi sorunları olduğununun farkındaydı. Gorbaçov'un SBKP merkezli olarak geliştirdiği 'Glasnost ve Perestroyka' politikaları da bu sorunlara çözüm bulma, değişimi en az sancıyla gerçekleştirme arayışının bir sonucuydu. Ancak 'Glasnost ve Perestroyka' politikaları ile en azından sosyalistler/komünistler tarafından arzulanan sonuçlar gerçekleşmedi. Tam aksine, 'Glasnost ve Perestroyka' politikalarının da neden olduğu etkiyle, sosyalist blokta hızlı bir çözülme, savrulma ve giderek kapitalizme evrilme yaşandı. Bir diğer deyimle, sosyalist sistemde yaşanan ciddi sorunları gizleyen örtü kalkınca bu ülkelerdeki sosyalist/komünist partilerin yönetimlerine âyan olan sorunlar herkes tarafından görüldü. Bu durum, 'Glasnost ve Perestroyka' politikalarında öngörüldüğü gibi eskiyi sorgulayıp geliştirme yerine, koşarcasına, eski sosyalist sistemin geniş halk kitleleri ve 'proleterleri' açısından ne olduğu belirsiz 'yeniye' yönelmeyi beraberinde getirdi.

SSCB başta olmak üzere Doğu Avrupa ülkelerinde sistemin çöküşü ve giderek kapitalizme evrilme, birçok iç ve dış etkenin yanı sıra sosyalist sistemin kendi içindeki çürüme ve yozlaşmanın da bir sonucudur.

Gelişmelerin akıl almaz hızı

Elbet 'Glasnost ve Perestroyka' politikalarının gündemleştirilmesi öncesinde de sosyalizmin içeriğine/niteliğine yönelik tartışmalar vardı. Ancak Gorbaçov tarafından gündeme getirilen 'Glasnost ve Perestroyka' politikalarından önce yaşanan tartışmaların büyük çoğunluğu, daha çok 'sistem' içinde yer alanlar ile 'sistem'e dahil olmayan ya da karşıt olanların 'kuramlarını' savunanlar/karşı çıkanlar arasındaki tartışmalar biçimindeydi. 'İdeologların', kendilerinin taraf oldukları blok ya da ülkelerdeki sistemin savunuculuğuna soyunması, sadece kendi görmek istediklerini görmeleri, deyim yerindeyse bir futbol takımı taraftarı kimliğiyle 'kendi sosyalizmini' savunması, düşünsel aydınlanmanın bir ürünü olan ve kökenini ilkel komünal topluma kadar uzatabileceğimiz Marks'ın bu büyük toplumsal projesinin, sosyalist toplum modeli anlayışının sorunlarını görmeye yetmedi; tam aksine bu sorunların giderek büyümesine neden oldu.

Özellikle son 15 yıl içinde yaşananlar, sosyalist sistemdeki çöküntü, bununla bağlantılı olarak ulusal ve uluslar arası sosyalist/komünist hareketlerin yaşadıkları, tahmin edilemeyecek bir hızla gelişti. Dünün sosyalist/komünist partileri, hatta 70 yıllık iktidar deneyimine sahip olanlar bile, gelişmelerin bu düzeye varacağını, sosyalist/komünist partilerin/ülkelerin bir günde çözüleceğini/çökeceğini kestiremezlerdi. Gelişmelerin merkezinde yer alanlar da dahil, sosyalist/komünist partilerin kadrolarının, ideologlarının önemli bir çoğunluğu gelişmeleri neredeyse şaşkınlık içinde izlemekle yetindiler. Daha sonraları bir kısım sosyalist yapı/kadro ise elde kalanlarla, Çavuşesku'nın 'proleter direnişçiliği', Castro'nun, Kim İl Sung'un emperyalizme karşı direnen kaleler oldukları, hatta eski sosyalist ülkelerdeki iktidarların çok kısa sürede yeniden kazanılacağı gibi bazı avuntularla yetinmeyi denediler. Sanırız bu durum bile, yaşanan şaşkınlığın önemli bir göstergesidir.

Tüm bu anlatılanlardan çıkan sonucu, bir iki cümleyle özetlemek mümkündür. SSCB başta olmak üzere tüm Doğu Avrupa ülkelerinde sistemin çöküşü ve giderek kapitalizme evrilme birçok iç ve dış etkenin yanı sıra sosyalist sistemin kendi içindeki çürüme ve yozlaşmanın da bir sonucudur. Kuşkusuz bu etkenler içinde en önemlisi iç etkenlerdir.

Özlemlere yanıt olamama

Belirli bir kronoloji olmadan karma olarak iç ve dış etkenleri ve bunların neden olduğu çürüme ve yozlaşmaları kısaca şöyle özetleyebiliriz: Bloklar arası çatışma ve soğuk savaşın etkileri, sosyalist ülkeleri kapitalist sistemle büyük bir yarışın içine sokmuştu. En başta gelen silahlanma yarışıydı. Ayrıca, çoğu savaşa endeksli olarak geliştirilen yeni bilgi ve uzay teknolojisi yarışında geride kalmama anlayışı nedeniyle, kaynakların büyük çoğunluğu kapitalist sistem karşısında daha güçlü(!) olmaya ayrılıyordu. Sosyalist ülkeler, savaşa endeksli bilgi ve uzay teknolojisi ile silah sanayinde devasa sonuçlar elde etmişti. Bu alanlarda yaşanan yenilik ve gelişmelerin tümü kapitalistlerin elde ettiği teknoloji ile at başı gidiyordu. Ancak kitlelerin yaşam düzeyini yükseltecek standartları yakalama konusunda aynı beceri gösterilememişti. Son çıktı ürünleri itibarıyla yüzü kitlelere dönük olan üretim ve hizmet sanayi sektörleri, daha devrimin ilk yıllarında kuruldukları/oluşturuldukları gün gibiydiler. Savaş ve uzay sanayinin gelişimi için büyük paralar harcanırken, ürünleri itibarıyla yüzü kitlelere dönük sektörlerin gelişimi için tek kuruş harcanmıyor, buralara tek çivi çakılmıyordu. Öte yandan halkın özlemlerine yanıt

www.sosyalistmezopotamya.org

olamama; 'proletarya diktatörlüğü'nün önce parti, giderek parti içindeki bir zümrenin diktatörlüğüne dönüşmesi vb. durumlar da geniş kitleler ile yönetenler arasında büyük bir uçurum oluşturmuştu. 'Glasnost ve Perestroyka' politikalarının da özünü oluşturan ve yılların sarkan sorunları olan 'mülkiyet' ve 'emek performansı' gibi kavramların dibinin doldurulmaması, emekçileri büyük bir umarsızlık ve hantallığa itmiş, günü kurtarma anlayışı egemen kültür olarak toplumun büyük bölümünü etkisi altına almıştı. Bu etkenler 'Batı' özlemini emekçiler arasında giderek daha da büyütmüştü.

Kürtler, hem ulusal mücadelenin yakıcı sorunları nedeniyle, hem de geçmişin ikameci anlayışının sonucu olarak sosyalist sistemin, sosyalizmin yaşadığı sorunlara zaman ayırmadılar/ayıramadılar.

Kapitalizme yönelme de sancısız olmuyor

Sosyalist sistemin çökmesinden sonra gözlenenlerden de anlaşılıyor ki, eski sosyalist ülkelerin kapitalizme yönelmesi de sanıldığı gibi sancısız olmuyor. Güç dengelerinin kapitalizm lehine dönmesi, eski sosyalist ülkelerde yıkılıştan sonra hızlanarak artan çürüme, yozlaşma ve yoksulluk, geçmişin sosyalist ülkelerinde nisbi de olsa eskiye özlem duygularını geliştirirken, geniş anlamda da yeninin hangi esaslar üzerinde kurulacağının/kurulması gerektiğinin tartışmalarını beraberinde getirdi. Eski sosyalist ülkelerde giderek artan arayışlar, küçük bir azınlık dışında birebir eskiye ulaşmayı hedeflemiyor. Kapitalizmin nimetleri(!) ile tanışan geniş halk yığınlarının kapitalizme yönelimleri ve ona yönelik değerlendirmelerinde de farklılıklar oluşmaya başladı. Ancak görünen odur ki, bu durum daha uzun süre devam edecek; yani hiçbir şey eskisi gibi olmayacak, ancak değişimde kısa sürede gerçekleş(e)meyecektir.

Gelişmelerden Kürt ve Türk sosyalistleri de etkilendi

Özetleyerek sunmaya çalıştığımız bu gelişmeler, tüm dünya sosyalist/komünist hareketlerini etkilediği gibi, Türk ve Kürt sol ve sosyalist hareketlerini, komunistlerini de etkiledi. Hiç kuşku yok, sosyalist sistemde yaşanan bu gelişmeler sosyalizmin tarihsel sürecini büyük bir kesintiye uğratmış, büyük bir geriye dönüşün başlangıcı olmuştur. Aynı durum, ülkemizde ve Türkiye'deki sol, sosyalist ve komünist hareketler bazında da görülmüştür. Bu hareketlerden bir kısmı, kendini yaşatmak adına yaşananların hiçbirini görmemiş, görmek istememiş, eski basma kalıp söylemlerle "sosyalizmin biricik öncüsü" olma iddiasıyla yaşamını sürdürmüştür/sürdürüyor. Bir kısmı ise çöküntünün hızıyla eşdeğer bir hızda hemen 'yeni sürece' adapte olmuştur. Bu ikinciler arasında sosyalizme düşman politikaların taşaronluğunu yapanlar bile türemiştir.

Şurası bir gerçek ki, yaşanan sorunun büyüklüğü, gelişmelere hazırlıksız yakalanan her kesimi olduğu gibi Kürt ve Türk sosyalistlerini de şaşkınlığa uğratmıştır. Bir kısım sosyalist/komünist hareket/parti, kendilerine haksızlık yaptığımızı, sorunları tartışanları, gündemlerine alanları görmezden geldiğimizi söyleyebilirler. Elbet gözden kaçan istisnalar olabilir. Ancak son birkaç yıl hariç, yaşananları ve akabinde geliştirilen söylemleri şaşkınlık olarak nitelendirmek yerinde bir tanımlama olur sanırım. Bu şaşkınlığın nedensiz olduğuna inanmıyorum. Örneğin şaşkınlığın önemli bir nedeni, kendine güvensizliktir. İdeolojik üretim yerine ithal etmeyi esas alanlar, elbet şaşıracaklardır ve ciddi bir güven bunalımına gireceklerdir. Bir diğer neden ise sorunun evrensel boyutu ve devasalığı nedeniyle bu kesimlerin kendilerini ciddi bir çözüm gücü olarak gör(e)memeleridir. Bu ikinci durum Kürtler açısından, çok daha belirgindir. Kürt hareketleri, ulusal mücadelenin yakıcı sorunları içinde sosyalist sistemin, sosyalizmin yaşadığı sorunlara zaman ayırmadılar/ayıramadılar.

Kürt dirilişinin mimarı: Sosyalizm

Kürtlerin bırakın yaşanan devasa sorunu çözmeleri, kendi realitelerinden kaynaklanan durum nedeniyle belki çözüm önermeleri bile o kadar kolay değildi. Ancak sosyalistlerin/komunistlerin bir işi de zoru başarmak değil mi? 1938 Dersim İsyanı'ndan sonra büyük bir sessizliğe bürünen Kürt ulusal hareketinin ilk ciddi dirilişini, ulusal uyanışını sol ve sosyalist düşüncelerle tanışmasından sonra gerçekleştirdiğini ve sosyalistlerin ulusal mücadelenin gelişimi anlamında kısa sürede önemli başarılara imza attığını dikkate alırsak, Kürt sosyalist ve komunist hareketlerininin bu konuda daha etkin davranmalarını beklemek gerekirdi. Sorunumuz ulusaldır, deyip tartışmalardan geri çekilmek ya da onu önemsememek yerine, yaşananları tartışmak, en azından çözüm önerilerini gündemleştirmek/zenginleştirmek yapılabilirdi. Üstelik birçoğunda isim ve program

www.sosyalizm.org

değişiklikleri yaşansa bile, Kürt ulusal hareketlerinin önemli bir bölümü nicelik anlamında olmasa da nitelik anlamında hâlâ bile sosyalizme olan inancını koruyor.

Elbet sorunu tartışmak, onu çözmek anlamına gelmiyor. Bu sorun belki daha onyılllarca tartışılacaktır. Belki daha onyıllar boyunca sosyalistler, iktidara gelemeyeceklerdir. Tüm bunlara rağmen sorunun her boyutta tartışılması, yeni teorik/pratik formülasyonların üretilmesi gerekiyor. Çarlık Rusyasının acımasız koşullarında, kapitalizmin, sömürünün en acımasız olduğu 20. yüzyılın başlarında yoksulların ve emekçilerin umudu olan sosyalizm, bugün daha gelişmiş ve daha nitelikli teorik/pratik üretimlerle, üstüne üstlük bunca deneyimden sonra niye yeniden insanlığın umudu olmasın?

Kapitalist sömürü mekanizması nasıl ki sosyalizmi bir tarihsel zorunluluk olarak ortaya çıkarmışsa, üretim güçleri ile üretim ilişkilerinde ortaya çıkan farklılıklar da kapitalizmin ömrünü uzatmıştır.

Deneyimlerin ışığında sosyalizm

Sosyalizmin 70 yıllık iktidar deneyimi, özellikle de son 15 yılda yaşananlar sosyalizme geçişin zamanı ve biçimleri konusunda önemli ipuçları vermektedir. Sosyalistlerin yaşananlardan dersler çıkarıp kapitalist üretim ilişkileri ile bu sistemin doğasına ilişkin gelişmeleri dikkatle incelemeleri durumunda, kapitalizmin sanıldığı kadar kısa ömürlü olmadığı görülecektir. Kapitalizmin sömürü ve baskı mekanizması nasıl ki sosyalizmi bir tarihsel zorunluluk olarak ortaya çıkarmışsa, üretim güçleri ile üretim ilişkilerinde ortaya çıkan farklılıklar da kapitalizmin ömrünün uzamasının en önemli nedenidir. Üretim ilişkileri her geçen gün değişiyor/gelişiyor. Mal ve hizmet üretimi, artıyor. Çalışanlar başta olmak üzere halkın önemli bir bölümünün durumu, kapitalizmin azgın sömürü çarklarına sahip olduğu ilk dönemindeki gibi değildir. İnsan hakları, demokratikleşme, doğa ve çevrenin korunması, gelir dağılımında nisbi de olsa bir dengenin sağlanması gibi genel konularda yaşanan iyileştirmeler ile şiddet ve savaş karşıtlığının artması, gelişmiş kapitalist ülkeler başta olmak üzere dünyanın önemli bir bölümünde demokratik yapının gelişmesini beraberinde getiriyor.

Elbet herşey güllük-gülistanlık değil ve dünyanın hâlâ çok ciddi sorunları var. Silahlanmaya ayrılan pay, yoksulluğun dünyanın belli bazı coğrafyalarında vardığı korkunç boyut, bölgesel savaşlar, sanayileşmedeki kâr hırsının neden olduğu çevre kirlenmesi ve bunun bir sonucu olarak dünyanın geleceğini tehdit eden atmosferdeki ozon delinmesi... Bunların tümü kapitalistlerin eseridir ve kapitalistler hâlâ bile bu risklerin ortadan kaldırılmasına yönelik bir adım atmıyorlar.

Şu da unutulmamalıdır ki, kapitalistler karşılarında ciddi bir rakibin olduğu dönemde, yani sosyalist sistemden sözedilebildiği dönemde, özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde sosyal ve siyasal alanda ciddi iyileştirmelere yöneldiler. Batı Avrupa'da yaşanan iyileştirmelerin; son zamanlarda ciddi sarsılmalar yaşasa da sosyal devlet anlayışının özellikle Kuzey Avrupa ülkelerinde gelişmesinin önemli bir nedeni, hiç kuşkusuz sosyalist sistemin varlığıdır. Gelişmiş kapitalist ülkeler, arka bahçelerinin artıları sonucu da olsa, ciddi ekonomik iyileştirmelere ve bununla bağlantılı demokratik gelişmelere neden oldular. Ancak nedeni ne olursa olsun, yaşanan gelişmeler üretim güçlerinde ciddi bir değişime neden oldular. Emekçilerin ve genel olarak halkın durumunda iyileşme gözlenmesi, giderek sınıflar arası ilişkilerin yumaşamasını beraberinde getirdi. Ezen-ezilen sınıf kavramı, artık yalnızca 'patron-proleter' bağlamında ele alınmıyor. Daha da ötesi, sınıflar arası 'antagonist' denilen çelişkilerin 'çözümü' için barışçıl mücadele yöntemleri daha fazla öne çıktı/çıkıyor.

Üretim güçleri ile üretim ilişkilerinde yaşanan bu değişimler ile sosyalist sistemin kapitalizm karşısında aldığı ağır yenilgi, 20. yüzyılda terminolojimize giren yeni bir kavramın ortadan kalkmasına da neden oldu. Bir diğer deyimle artık çağımız, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı değildir.

Sorular ve yanıtlar

Bu yaşananlardan çıkarılması gereken sonuçlar vardır/olmalıdır. Çıkarılması gereken en önemli sonuç ise, kapitalistlerin akıl almaz kâr harsının ve bunun neden olduğu yıkımların, ölümlerin hâlâ devam etmesidir. Kapitalizmin bu açgözlülüğünün önüne geçmek ise sosyalistlerin görevidir.

Hiç kuşkusuz "sosyalizm insanlığın geleceğidir". Geleceğin özgür, barışçı, savaşsız, sömürüsüz, sınıfsız ve devletsiz toplumu şu an için bir ütopya olsa bile, bu toplumu kuracak olanlar da sosyalistlerden başkası olmayacaktır.

Sosyalizmin, özellikle de Kürtler açısından bugünden yarına elde edilecek bir kazanım olacağı

www.sosyalist.org

inancında değilim. Deyim yerindeyse bu hamur daha çok su götürecektir. Ancak yine de, sosyalist örgütlenmenin olmazsa olmaz bir gereklilik olduğu inancından yola çıkan kadrolar, aydınlar, emekçiler olarak yanıtını bulmamız gereken sorular olduğu inancındayım.

Nedir bu sorular ve ne yapmalı?

Diğer bir deyimle, eğer proleterlerimizin artık "zincirlerinden başka kaybedecek şeyleri de varsa", sosyalizmin yeniden inşası ve egemenliği için nasıl bir yol izlemeliyiz?

Sosyalizme geçiş nasıl olmalıdır? Eskiden olduğu gibi, gerekirse zor yöntemlerinin de kullanılacağı kesintisiz/sürekli devrim süreci mi benimsenmeli? Yoksa yeni ve başka bir yol mu bulunmalı?

Bir diğer olgu ise, toplumun farklı sınıf ve katmanlarına yönelik sosyalistlerin tutumudur. Sosyalistler, kendileri dışındaki diğer örgütlenmelerle, farklı sınıf, katman ve akımlarla nasıl bir ilişki geliştirmeli? Bir diğer deyimle, "proleterlerin biricik partisinin" yönettiği, diğer sınıf ve katmanların yönetsel haklarının ellerinden alındığı bir "proleterya diktatörlüğü" mü, yoksa herkesin özgürce örgütlenebildiği yeni bir toplum modeli mi?..

Sosyalizmin ilk deneyiminin yarı-feodal bir ülkede yaşanması, onun yenilgisinin de nedeni midir?

Soruları artırmak mümkün. Ancak, Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi de dahil olmak üzere, ülkemizdeki tüm sosyalistlerin bu ve benzeri onlarca soruya araması gereken yanıtlar vardır/olmalıdır.

Sosyalistler herşeyi tartışmalı

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi açısından tüm bu sorulara "Sosyalist Mezopotamya"nın ilk sayısında yanıt verilmesi için henüz erken olabilir. Ancak bu ve benzeri soruların tartışılması gerektiğine inanıyorum. Bunun yanı sıra tartışılması gereken, yanıt bulunması gereken başka olgularda vardır.

Örneğin sosyalistlerin, sadece şiddet yanlısı teokratik ve faşist partilerin örgütlenmesinin yasaklandığı çok partili demokratik toplum modeli içinde kendi kimlikleriyle örgütlenip iktidara kitlelerin oylarıyla gelmelerini ve bu oyları alamadıklarında ise muhalefette kalmalarını savunmak, sosyalizmin tezleriyle ne kadar örtüşür? Ya da bu anlayışı sosyalist tez olarak geliştirmek mümkün mü?

Kürt sosyalistleri açık alandaki parti hedeflerine ulaşsalar bile, parti tabanı, kadrolar, hatta parti yapılanması içerisinde olmayan aydınlar bile parti yayınlarında tüm olguları alabildiğine özgür tartışabilmelidir.

Sosyalizmi, artık yalnızca bir sınıfın diktatoryasını savunan iktidar ideolojisi olarak değil, tüm toplumu kapsayan çağdaş, özgür ve demokratik toplumu/toplumları kurmanın ideolojisi olarak görebilir miyiz?

Bu satırların yazarının kafasında, bu sorulara yönelik yanıtlar elbette vardır. İlk sayımızda bu sayfaların bize tanınan sınırlarını aşmamak için, konuyla ilgili detaylı görüşleri gelecek sayıya bırakmada yarar görüyorum. Şu kadarını söyleyeyim, bu satırların yazarı bir Kürt sosyalist örgütlenmesi yürütme çabası içinde olan biri olmakla birlikte, sosyalistlerin çok partili demokratik bir toplum içinde kitlelerin oylarıyla, barışçıl yöntemlerle iktidara gelebileceğini ve yine aynı yöntemlerle iktidardan ayrılarak muhalefette kalabileceğini savunmakta, sosyalizmi, artık yalnızca proleteryanın ideolojisi olarak görmediği için, 'proleterya diktatörlüğü'nü de bir kavram olarak red etmektedir.

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi içindeki bu farklılıklarımızın bir zenginlik olduğu/olacağı inancıyla tüm düşüncelerimizi hiçbir kısıtlamaya tabi tutmadan tartışmamız gerektiğine inanıyorum. Elbet parti olmanın espirisi ayrıdır. Partiler, anarşizme yönelmiş 'renk cümbüşleri' içinde gelişmez/gelişemez. Ancak Kürt sosyalistleri açık alandaki parti hedeflerine ulaşsalar bile, ideolojik/teorik üretim merkezleri, parti tabanı, kadrolar, hatta parti yapılanması içerisinde olmayan aydınlar bile parti yayınlarında tüm olguları alabildiğine özgür tartışabilmelidir. Tartışamının önüne hiç bir engel konulmamalıdır. Üyelerin inisiyatifiyle parti yönetim organlarına seçilenler ise bu ideolojik/teorik üretim merkezlerinden alabileceklerini almalı, politikasını bunlardan yola çıkarak şekillendirmelidir.

Partileşmenin henüz olgunlaşmadığı süreçte ise, üzerinde en geniş uzlaşmanın sağlanmadığı hiç bir konunun Girişim'in 'biz'i olarak sergilenmesinin doğru olmayacağını düşünüyorum.

'Biz'i büyütmek sosyalistlerin önlerine koyacakları en önemli görevler arasındadır. Ancak şu da unutulmamalı ki, 'ben' olmayan 'biz' olmayı da beceremez...

www.arsivakurd.org

Yeni yaşamın militanlığı...

Deniz Dilan

Yaşamın her alanını doğru ve dolu yaşamak, buna uygun politik tespitler yapabilmek için, gelinen aşamanın gerçekliğini bilince çıkartmak lazım. Derinliğine yaşanacak olan gelişmelerde; her an her şeyin olabileceğini göz önünde bulundurarak, geleceğe uzanmanın hesapları şartlara uygun bir şekilde yapılmalıdır. Derinlik arz eden çalışmalar yapma adına realiteden uzaklaşmadan ve zeminden kopmadan uygun pratik ve öngörü içinde olmak gibi bir zorunluluğumuz olmalıdır. Sürecin gösterdiği gibi, uç tespitlerle, kof çıkışlarla, amaçlanan hedefe varılmadığı ya da erken sonuca gidilmediği, aksine yanlızlaşma tehlikesini de beraberinde getirdiği görülmelidir. Yaşamdan çıkarılan bu önemli sonuçları göz ardı etmeden, yapılacak işlerin ciddiyetini bilerek yola koyulmalıyız.

Yaratılmak istenen eserin sosyalist içeriği zorunlu olduğu kadar, pratik yanı da doyurucu ve ihtiyaca cevap verecek çapta olmalıdır. Yani emek anlayışını ve ulusal değerleri temsil etmekten çok, bu anlayışı yaşayarak temsil edebilme çok daha önemlidir. Sosyalistlerin emek kulvarındaki yürüyüşleri ya da mücadeleleri, kısır döngüden arınarak, işin yoğunluğunu kendilerinden menkul saymaları ve kendileri ile sınırlı tutmaları, günümüzün tartışmalarının eksenini oluşturduğu açıktır. Özgür birey çizgisine ulaşılmış izlenimi verilerek özgürleşme sağlanamamakta ve yanlızlaşma problemi öne çıkmaktadır. Bu sıkıntıyı aşamayanların, yaşamı ve toplumu örgütlemesi mümkün değildir. Kürt sosyalistlerinin bu olumsuzluklardan ders çıkartmış olması gerekir. Çünkü, en çok acısını çekenler onlardır. Yaşamı örgütleyememe sorunu ortadadır. Sorunu ciddiye alamamanın yarattığı tahribatın bilimsel analizini kategorik olarak sıralamaktan çok, genel geçer tespitlerle darlığımızı izah edebilmeyi ve bunu aşmanın derinlikli ve yatay gelişmeye sunacağı katkıyı görmemiz önemlidir. Her atılan tohumun derin ve yatay bir evreden sonra dikine gelişme sağlayacağı açıktır. Evreler atlanarak gelişme moduna girilmez. Bağlı olarak altını çizerek söylemek gerekirse, yaşamda karşılığı olmayan teorik vaazların inandırıcı olmadığı anlaşılmalıdır.

Eski yaşamla yeni yaşamı yan yana koyarak, dövünüp ağıt yakmayacağız. Bunun yanında Serwantes'in Don Kişot'luğuna da soyunmayacağız, devasa bir devrimci potansiyeli bir çırpıda berheva etmeyeceğiz. Bizim yaşamsal temelde bir derdimiz var, ilacı bizim coğrafyamızda ve beynimizin kirletilmemiş hücrelerinde harekete geçirilmeyi bekliyor. Çözüm bizde, bizim ellerimizdedir. Başımız belada iken, bizim değerlerimizi lime lime edenlerle bir hesaplaşmamız olacak. Bu iş bitti, yapılacak başka bir şey kalmadı mantığı ve yönelimi ile her gün değerlerimizden bir parçasını söküp almaya çalışan sollu-sağlı sinsi ve saldırgan dostları da ciddi bir şekilde frenleme derdimiz vardır. Bu yüzden yaşama inatla bağlı olmak, söz konusu bağlılığın teorik ve pratik yürütücüsü ve takipçisi olmak zorundayız. Yaşama inatla sarılmanın maliyetini bilerek, toplumsal gelişmenin önündeki engelleri görerek, hedefleyebilmenin zaruriyetini bilince çıkartmalıyız. Gelişmeleri sakin ve kararlılıkla göğüsleyerek, örgütleyerek çalışmalarımızı yoğunlaştırmalıyız. Temaslarımızda vaaz etmekten çok, teorik donanımla birlikte pratik anlamda çözümleyici olmalıyız. Sistemin, tabuların ve yerel gericiliğin bombardımanı altında bulunan değerlerimizin, Kürt sosyalistlerince bireyin yaşamına sindirilebilinir bir pratik ve uslupla sahiplenilmesi sağlanmalıdır. Bu konuda inandırıcı olmak için açık ve dürüst olunmalıdır. Halkımızın yarattığı değerlere sosyalistçe yaklaşım esas olmakla birlikte söylemden ziyade, üretimi öne çıkaran bir tarzın hakim olması gerekir. Üretimi hedefleyen bu tarzın kadroları olabilme inadı ve mücadelesi içinde olmalıyız. Aslından uzaklaşan itici, yoz entellektüel yaklaşımlar, kuru sosyalist söylemlerle bir yere ulaşamayacağımız anlaşıldığından, kuyrukçuluğa düşmeden halkın sorunlarına dokunarak ortak olmalıyız.

Şunu biliyoruz artık, alanı boş zannederek ucuz yaklaşımlarla ve aceleci girişimlerle yol alınmayacaktır. Yaşanacak evreleri atlayarak kendince sonuca ulaşmaya çalışanlar, gelecekte kendilerini dayatarak zemini bulandırabilirler. Çünkü, kısa vadede sonuç alma peşinde koşanlar, zemindeki gerçekliği görünce sıkıntıya düşecek ve söylemlerle günü kurtarmaya çalışacaktır. Sancısız doğum gerçekleşmez. Bunu fark ettiklerinde, sancının kaynağına inemez ve çözüm gücü olamazlar. Bu körlük bu güne kadar katlanarak geldi ama böyle gitmeyecek. İşin panzehiri, somut tespitlerin yanında, şeffaf uygu-

www.asiyakurd.org

lamaları, yaşamın olabilir tüm alanlarına yansıtmaktır ve bağlı olarak bu uygulamanın disiplinini oluşturmalı, birey ve birimlerin tümü bu disiplinin içine alınmalıdır. Bu zorunludur. Yani "pratik samimiyet" denetlenmeli ve sorgulanmalıdır.

Insan ilişkilerinde verimin elde edilmesi için, yapılacak çalışma ve yoğunlaşmalarla ilgili içinde bulunduğumuz zeminin dışında arayışlar ayaklarımızın yere basmasını engeller. Ait olduğumuz yerdeki otantik kültürün devrimci değerlerle harmanlanması, zeminde tutunmamızı sağlar. Ve kimlikli bir değerin olgunlaşmasını açığa çıkarır. Bunun akside olumsuzluğa götürür. Zemini boş zannedip, acele ve hazırlıksız bir şekilde sürece yüklenenlerin unutmaması gereken şeyler vardır. Hiç kimse "zeminde define bulmuş" gibi bir mantıkla, değerleri kullanma yetkisine balıklama atlamasın. Çünkü yaşamda boşluk yoktur. Boşluğu dolduran, süreci ağırlaştıran bir hayli etmen olmakla birlikte, diri bir dinamizmin çarkları arasına girmek veye çarkları emek istikametinde döndürebilmek ya da çarkın dönmesi için yeni bir yönteme baş vurmak isteyenler de vardır. Elbet bu ciddi bir emek ve sanat işidir.

Özellikle uyanık olmak kaydıyla, sabırlı olmak, kırılma ve dönüm noktalarını iyi görerek, kavrayarak zamanında ve uygun müdahalelerle sürece ivme kazandırarak örgütlülüğü oturtmak, güçlü bir kazanımın yaratılmasını sağlayabilir. Bu kazanımın dinamik potansiyeli olan gençliğin alternatif arayışına, işçi, emekçi ve köylü yığınlarına, doğru mesajlar ve doğru temaslarla uzanabilmenin yollarını açık tutabiliriz.

Bıkmadan usanmadan her gün, her saat inatla geleceği

Halkın güzide evlatları geleceğe umutla bakacak, umudu büyüten coşku ve heyecanı örgütleyerek son üç-beş yılda yaşanan yenilgili ruh halini, inatla ve inançla aşmaya çalışacaklardır.

akılcı bir yöntemle örebilmenin öznesi olunabilmeli. Madem yeni ve onurlu bir yaşam istiyoruz, bu donanıma sahip olan/olabilen gençliğe süratle ulaşılmalı. Gençliğin akademik mücadelesi ile birlikte, geleceğinin siyasal erkine kavuşabilmesinin alt yapısını oluşturmalıyız. Bu da gençliğin kendi çabası ile olacaktır. Biz söylemden çok teorik ve pratik anlamda gençliğe donanımını sunduktan sonra, insiyatif almasını arzu etmeliyiz. Anlaşılacağı üzere yeni bir yaşam, gençlik potansiyeli içinde daha erken gelişme arz edecektir. Zira alternatifsiz bırakılan gençliğimiz, farklı ahtapotların sollu-sağlı kuşatması altındadır. Durumun vehametini gördüğümüze göre, gençliğimize süratle ulaşmak zorundayız ve yeni yaşamın zorlukları ile birlikte umudunu kendi elleriyle gerçeğe dönüştürme, geleceğini kendi elleri ile yaratabilmenin müjdesi verilmelidir gençliğimize. Ağır bedellerle elde edilen değerlerin sahipsiz olmadığı, bunun sahibinin kendisi olduğunun altı çizilerek, alternatif yaşamın varlığı ve bu varlığın sosyalist inancı kendisine sunulmalı, yurtsever değerlerin sosyalist bir içerikle yoğrulmadığında, yaşanan ve yaşanacak olumsuzlukların faturası hazırlanarak önüne koyulmalı.

Okuyan gençlik ile ekmek kavgasında bir başına kalmış bulunan gençliğin bu yeni ve alternatif yaşama sonsuz ihtiyacı vardır. Talimatlı yaşamın, bilinmeyen kapalı politikalarına karşı güvensizlik içinde olan gençliğin önüne konulacak olan bu yeni yaşamın militanlığı, ütopyaları yıkacak şeffaf ve doyurucu olan bu çizgi asıl muhatapları ile kucaklaşacaktır. Halkın güzide evlatları geleceğe umutla bakacak, hangi labirentten, hangi sıkıntı ve zorluklardan hangi yöntemlerle çıkabileceklerinin hesabını yapacaklar; yaşamın doğruları ile yüz yüze kalıp, umudu büyüten coşku ve heyecanı örgütleyerek sağlıklı mücadelenin önünü açabileceklerdir. Son üç-beş yılda yaşanan yenilgili ruh halini, inatla ve inançla aşmaya çalışacaklardır. Bir konsept dahilinde, Kürtleri yenilgiye alıştırma dayatmaları ve yönelimi ancak, bu çabalarla boşa çıkartılabilinir ve ancak bu şekilde yaşamakta olan yozluk ve dağılmanın önüne geçilebilir ve müdehaleci gençlik ancak bu şekilde güçlü bir iradeye kavuşabilir. Özgür ve iradeli bireyin yaratılabilme mücadelesi de, bireyin kendi inancı ve pratiğiyle gelişeceğinden, geleceğe uzanmadaki zorluklar yeni yaşamın bilince çıkartılması ile aşılacaktır. Karamsarlığı dağıtmak, süreci berraklaştırmak ancak bu yaşam bilinciyle oluşacaktır. Yeni bir yaşamın anlık, günlük ve uzun vadeli yürütücüsü, denetleyicisi ve neferi olabilmek, işte işin sırrı buradadır ve bu gerçekliği politik bir çerçeveye oturtmalıyız.

Eski yaşama müdahale ederken, eski yöntemlerde ısrarın kazandırmayacağı bellidir. Başaşağı gidiş, dağılma ve yozlaşma tesadüfü bir hadise değildir. Eski yaşamın tıkandığı, kendini tekrarın çok altına indiği bu süreçte, sebeplerin ne olduğu bizim için önemlidir. Mezopotamyalı sosyalistlerin bu konuda ciddi bir birikime sahip olduklarını teslim etmek lazım.

www.arsivkurdi.org

Yöntem tartışmaları, uzun soluklu mücadele sürecinde zaten uygun bir çerçeveye oturacaktır. Halkın durumu ortada, yapılması gerekenlerde ortada. Dikkatli olmalıyız, hızlı düşünüp, düşündüklerimizi hayata geçirmeliyiz. Bu yüzden, teorik çalışmalara yönelip, kısır döngü içinde kalmamalıyız. Bu söylemden teorik çalışma gereksizdir anlamı çıkarılmasın. Laf kalabalığının dışına çıkılarak, her hangi bir hareketlilik için, gereğinden fazla yüklenilerek teorik boğuntuya düşülmemeli. Doğru bir takım şeyler söyleme adına kafaları karıştıran, neye ve kime hizmet ettiği anlaşılmayan bulanık söylemlerden kaçınmalıyız. Çünkü, bu uğursuz iş karşıtlar tarafından bir plan dahilinde şu anda çokça yapılmaktadır.

Evet eski yaşama müdahale edeceğiz. Alternatifsiz yaşama müdahale etmek için hazırız. Zira bu müdahalenin şartları vardır. Politize vaziyette güçlü bir dinamiği bünyesinde barındıran ciddi bir potansiyel mevcuttur. Bu potansiyelin dinamosu olan, kafası karışık umudu yara bere içinde olan gençlik de, ulaşılmayı ve doğru bir buluşmayı beklemektedir. Bu uğursuz gidişin önüne geçmek, dayatılan yenilgili yaşamı red eden, samimi ve açık bir anlayışla gençliğin huzuruna çıkacağız. Mezopotamyalı sosyalistlerin bu çıkışı geleceğin teminatı olacağından, işin muhattabı olmada, arzusu büyük ve inancı yüksek olan değerlerin yaratıcısı olan halkımız ve taleplerinin takipçisi ve onu temsilde ısrarlı olan güneşin çocuklarını selamlamalıyız.

Eskinin mezhep anlayışı ve örgüt fetişizminden arınarak, eskiye ait geliştirmeyen yanımızı mahkum ederek, yeniyi yaşayarak temsil edebilmenin çabası içinde olacağız.

Evet varız diyeceğiz. Gerekçelerimizi sunarak, tarihsel sorumluluklarımızı öne çıkartıp, bu bizim işimiz, inancımız ve yaşam biçimimizdir, diyerek beklenti içinde olan asıl dinamiğe uzanacağız. Yaşamın satır aralarını iyi okuyarak, yaptıklarımızı ve yapacaklarımızı sorgulayarak ve tartarak mücadelemizi dünya ile ilişkilendirip, sürecin yakıcılığını tüm dostlarımıza arz edeceğiz. Ulaşabildiğimiz en ücra noktalara ulaşmalıyız. Diyasporada yaşayan Kürtlerinde bu konuda duyarlılık içinde olduklarını bildiğimizden, bu yeni altarnatif yaşama sıcak ve samimi bakacaklarını önemsiyoruz. Temkinli ama kararlı bir çizgi sunumu içinde olmalıyız. Eskinin mezhep anlayışı ve örgüt fetişizminden arınarak, eskiye ait geliştirmeyen yanımızı mahkum ederek, yeniyi yaşayarak temsil edebilmenin çabası içinde olacağız. Diasporada yaşayan Kürtlerin bu mücadelede çok önemli bir yer tutacaklarının bilinmesi gerekir. Dünyaya dağılmış olan halkımızın çocukları ve gençlerini Mezopotamya güneşi ile selamlayacağız.

SOSYALİST MEZOPOTAMYA ABONE KARTI

Adı ve Soyadı :.....

Adresi :.....

.....

.....

.....

Tel :.....

e-mail :.....

Yurtiçi	Yıllık ☐ : 35 000 000 TL	☐ Altı Aylık	: 12 000 000
Yurt	Dışı ☐ : 50 Euro	☐ Altı Aylık	: 25 Euro

Abonelik bedelinin **Murat Yılmaz** adına aşağıdaki adrese posta havalesi olarak gönderildikten sonra, havale dekontu fotokopisinin de adrese gönderilmesi gerekmektedir.

ADRES: İnönü Mah. Babil Sok. No:27/3 Harbiye / Şişli - İSTANBUL
Tel/faks: 00 (90) 212.219 69 06 / 291 46 38

www.arsivakurd.org

Siyaset-kültür ikileminde dün ve yarın

Ahmet Önal

Kendisini, "Politikanın dışında esas olarak edebiyat ve kültür ile ilgilenen bir dergi..." olarak tanımlayan Hawar'ı okuyanların, dil bilimci, yurtsever, aydın ve Kürt kültürüne büyük hizmetler sunan Kamuran Ali Bedirxan'ın, o ateşli aşk şiirlerinde ünlü balerin Leyla Bedirxan (Dotmîr) için yazdığı aşk dizelerinin muhteşemliğine kapılmaması, onu yürekte hissetmemesi mümkün değil.

Balerin Leyla Bedirxan, 1908'e kadar II. Abdulhamid'in Moskova ataşeliğini yapan ve 1910 yılında İstanbul'da Rus Konsolosluğu'nun yardımıyla Tiflis'e giderek Kafkas ve Doğu Cephesi'nde Osmanlı İmparatorluğu'na karşı aktif politik faaliyetlerde bulunmuş bir Kürt siyasetçisi olan Abdurezaq Bedirxan'ın kızıdır. Abdurezaq Bedirhan, Osmanlı İmparatorluğu'nun 600 küsür yıllık saltanatının giderayak yıkıldığı 1918 yılında Tiflis'ten kaçırılarak İstanbul'a getirilir. Musul'a götürülerek tıpkı Abdulselam Barzani gibi katledilir.

Dotmîr Leyla için "aşkagelen" ve dizeler nakşeden Kamuran Ali Bedirxan, amcası Mîr Abdurrezak Bedirxan'ın yaşadıklarını yazmayı düşünmez. Olayı bilmediğinden değil, siyasetle ilgilenmeme adına Kürt siyasetçisinin öldürülmesine ilgisiz kalmayı tercih eder. Bu sadece bir örnektir.

Kürt aydınlanma tarihinde siyaset ya da kültürle ilgilenenler birbirlerine karşı hep mesafeli, ilgisiz hatta çatışır vaziyette bugüne kadar varola gelmişlerdir. Siyaset ve kültürü birlikte önemseyip özümseyen ve yan yana koyup sahiplenen insanların sayısı nadirdir. Bunlar da pek bilinçlice kültür ve siyaseti yanyana koymuş değildir. Hayatın "cilveleri" bazen ikisini yanyana/üstüste koymuştur. Zira sömürgeci siyaset ikisini birlikte yok etmenin telaşındadır. Bizler de genel olarak düşünmemiş, saldırı kültüre olduğunda kültür ile ilgilenenler savunmaya geçmiş, siyasete yöneldiğinde ise siyasiler savunmaya geçmiş ve her ikisi de yanlız başlarına kalmışlardır. Tıpkı Kürt tarihindeki bölgesel karşı koyuşların ulusun tümünü kapsamaması, parçalı ve bölgesel kalmaları gibi... Bu durum, haklarını elde etmek üzere bir türlü komple davranamamış olan Kürtleri, hep parçalı halleriyle "var olma!" düzeyinde tutmuş, bu mücadelenin mahkumu etmiştir. Bizlerin ikisini aynı titizlikte, ulusal-toplumsal düzeyde sahiplenip var etmediğimiz ve her iki alana yönelik geliştirilen olumsuzluklara aynı refleksleri göstermediğimiz de diğer bir gerçektir.

***

1990'lı yıllarda Kürt siyasetine yön veren lider; "Biz iktidara geldiğimizde 40 yıl ülkemizi Türkçe ile yöneteceğiz," di-yerek, adeta 'Kürt diline sahip çıkılmasına acilen gerek yoktur!' vurgusunu yapar, Türkçe siyaset yapmayı özendirir, içselleştirir ve meşru görürdü. Aynı şekilde emrinde ya da partisinde olmayan, eleştiren sanatçılara yönelik geliştirdiği, 'sanatçı değil!' imajı ise pek güçlüdür. "Bende Kürt aşkı yoktur," tutumu ile özdeşleşen bu 'Türkiyelileşme', 'Türk'leşme' adımlarını hızlandırma ve 'Kemalist Kültür Milliyetçiliği'ni kutsamaya varacak kadar evrilmesi olası bu düşüncenin altında yatan neden, kültürden uzak durmanın vardırdığı savrulma değilse nedir?

Daha önceleri, "Dün beni ilgilendirmez; bugün bir karış özgür toprak!.." deyip, bugün Sümer Rahip devletinde kültür aramanın da aynı dün gibi bir sapma olduğu kuşku götürmez. Siyaseten Kürt'ü millet derekesinden alıp 'alt kültür' olarak değerlendirdikten sonra da millet haklarından uzak tutup etnitise tanımına tutsak kılmak gayesi, sistemin onca inkardan sonra, "Kürtler vardır! Kardeştir," potasında posasını çıkarmak gayesi ile buluşmaz mı?.

Biz siyaset-kültür ikileminde hep savrulduk. Birinden diğerine daha önem verdik. Bir taraf olarak diğer tarafı cephe belledik. Eleştiriler, hatta eleştiri sınırlarını aşarak hakaretler sunduk.

"Ah! 30 yıllık yurtseverim. Ama ana dilimden bir satır yazı okuyamayacak kadar cahilim ve onu geliştiremeyecek kadar atalet içindeyim. Kültürümüzün önemini öğrenemedik. Kuru kuru siyaset yaptık," diye hayıflanmaya devam ederiz. "Bir Kürt klasiğini okuyamadım. Mem û Zin'i, Feqiyê Teyran'ı, Pertew Begê Hekarî'yi, Melayê Cizîrî'yi, Nalî'yi, Salim'i, Hecî Qadirî Koyî'yi önemsemedim. Hele Kürtlerin kutsal kitabı olarak tanımlanabilecek Hawar ve Ronahî'yi bugüne kadar hiç okuyamadım. Ben boşuna çırpınmışım!" deyip, geçen zamanın gerekli şekilde geçirilmediğine pek haklı olarak hayıflanırız. Ya da siyaset dehlizine dalarken çîrok, stran, metelok dinlemeyi sıkıcı

www.arsivekurd.org

bulabiliriz. Siyasetten bahsetmek yerine kültürel bir etkinliği izlemeyi "boşuna" sayarız.

Grup ya da partilerin kurmaya önayak oldukları müzik, tiyotro, folklor ekiplerinin uzun erimde siyaset içinde eritilip benzeştirilemeyince tecrit edildikleri ya da denetimde tutma adına yeteneklerinin özgürleştirilmedikleri; verili koşullarda kendilerini geliştiremediklerinde ise geçmişte olduğu üzere dağa çekilmeyenlerin kızağa çekildikleri veya dağıtıldığı çokça rastlanan durumlardandır. Böylesine, porofesyonel siyaset adına tüm kültürel köklerinden koparılmış yeteneklerin nasıl da köreltildiklerini görmek ne acı!.. Ama görüldü ki bu tasfiyeler siyasete de yaramadı. Tam tersine onun çehresini ve çevresini daralttı.

Toprağı, dili, beyni ve düşünce yetisi parçalanmış bir toplumu birde siyaset-kültür ikileminde parçalayıp çatıştırmak, uyumsuz yaşatmak artı bir parçalanmışlık değil mi? Böyle bir toplum komple döşünmeyi nasıl edinebilecek? Kendine ait olana tam olarak nasıl sahip olabilecek? Küçük şeylere çok rahatlıkla tav olmamızın nedeni yıllarca lanetlenmiş olmamızla birlikte bir de burada yatmıyor mu?

Doğru olan, tüm değerlerimizi, kurumlarımızı ve farklı yetenekler ile eğilimleri özgürce geliştirmek ve bunları olgunlukla birbirine dayanak ederek, siyaset, kültür ve diğer yetenekleri birlikte geliştirerek yürütmektir. Egemen sömürgeci anlayışın yıllarca yok etmek istediği, tüm bu aidiyetlerin tamamı değil mi? Öyle ise tümüne topyekün ve aynı değerde sahip olmak neden doğru olmasın? "Siyaset beni

Toprağı, dili, beyni ve düşünce yetisi parçalanmış bir toplumu bir de siyaset-kültür ikileminde parçalayıp çatıştırmak, uyumsuz yaşatmak artı bir parçalanmışlık değil mi?

ilgilendirmez, ben bilurumu (kaval) çalarım," demek ne kadar yavansa, "Kürt'ün stranı siyasetteki özgürlüğü ateşlemez!" demek ya da ona ilgisiz kalmak da o kadar yavandır. İkisi yanyana durduğunda ve birlikte önemsendiğinde birbirini tıpkı iki nehirin birleşmesi kadar coşturup güçlendirir ve yeni ufuklara taşır.

***

Yılların çok yönlü parçalanmışlığı ile kavrulan, Kürt halkının içinden ölümüne çırpınıp çıkmış pek çok Kürt aydını, dört parçadaki ve diyasporadaki Kürtlerin yanyana gelme özlemleri tartışma götürmeyecek kadar derin ve büyüktür. 4-9 Kasım 2003 tarihleri arasında gerçekleşen "Diyarbakır Edebiyat Günleri"nde, Kürtlerin bu özlemi sınırlıda olsa hayat buldu. Celal Başlangıç'ın da belirttiği üzere "Düşleri Diyarbakır'da Gerçekleşti." En az oradaki bir çok aydın kadar, zorluklarla adeta dans edercesine Kürt halkının karanlıkta kalan pek çok yönünü günyüzüne çıkarmış oldukları adeta tescil edilmiş olmasına rağmen, büyük bir ihtimalle siyasi sayiklerle Avesta, Pêrî, Si gibi pek çok Kürt yayınevine bu etkinlikte yer verilmemiş olması "önemli bir eksiklik!" olarak pek kimsece tespit edilmemiş de olsa, "Diyarbakır Edebiyat Günleri" bir realite olarak yaşandı. Bu eksikliğin esasının, Kürtlerin parçalı düşünmeyi aşamamış olmalarından kaynaklanmış olması önemlidir. Aynı parçalı düşünüş nedeniyle, Kürtçe diyalektler arasında birini esas almak ve diğerlerini ona tabi kılmak suretiyle "resmi dil" tespitlerine girme eğilimleri de bir türlü son bulmadı. "Kürt edebiyatının merkezi neresi?" sorusuna aranan "Diyarbakır, Mehabat, Erbil, Süleymaniye..." vb. suni yanıtlarda hâlâ devam ediyor. Bu "siyasi merkez neresi?" gibi çok da geri tarzda ve parçalı düşünüşe tekabul eden alt düzeyli tartışmalar, bu etkinliklerin önemini bilinçli-bilinçsiz gözden düşürmektedir. Tabi şablon arayışları yerine, siyaset, dil, kültür tartışmalarını bilimsellik merkezli konuşmak önemlidir. Bu tutuma özen göstermek ve gözden kaçırmamak hayatidir. Siyaset bilimi açısından da geçerli olan budur. Bazı şartlar ve durumlarda kazanım nüans farklılıklarına kadar iner. Bunun için nüanslar hesaplanmaksızın dengeyi yakalamak, bütünü görmek mümkün olmayabilir. Onun için merkez görme histerisiyle bilimselikten ve demokratik tutumdan uzaklaşmak, geleceği karartır. İyi organize edilmiş bir etkinlik, eksiklik ve gözden kaçanlardan dolayı istenilen etkiyi yaratmaz, etkisi azaltır. En azından tam olmaz. Biz kendi güçlerimizi yan yana koyarak güçlü aidiyetimizi sergileme yerine parçalayıp bölerek göstermeye alışmışız! Ya da benim birilerini görmeyerek, "tamamı benim," demekle de herşey tamam olmuyor. Bu, özgüveni parçalamakla kalmaz, grup ve parçalı olmayı körükler ve o kültürü siyaset arenasına taşır.

***

Siyaset, toplumsal yönetme sanatıdır, sınıfların ve toplulukların kendilerini savunma ve

www.arsivakurd.org

geliştirme programlarıyla ilintilidir.

Kültür, toplumların etik, estetik ve folklorik değerlerinin yaşamlarına sirayet etmesidir. Bu giderek kimliklerine sirayet ederek toplumsal aidiyet halini almıştır. Toplumsal aidiyet şeklindeki kültür, harmanlanıp süzülerek bir üst seviyede tüm insanlığın evrensel değerlerinin bileşkesi olur. Bu açıdan tüm yerel kültürlerin estetik, etik ve sanatsal değerlerinin korunması genel insanlık açısından da önem kazanıyor.

Toplumsal ve sınıfsal gelişmişlik ile siyaset ve kültürde de değişkenlikler kendini dayatır. Ancak bazı alışkanlıklar ile birlikte kültürel gerilik ile birleşen siyaset, gelişmişliğin önünde set oluşturur. Tıpkı üretim ilişkilerinin, üretim araçlarının toplumsal değer ve gelişmişlik lehine işlemesinin önüne geçtikleri gibi. İşte sosyalist siyaset burada da toplumsal geriliğin simgesi olan barbarlığın karşısında alternatif olarak kendini dayatıyor. Bu sadece siyaset değil, kültürel ve sanatsal gelişmişlik için de gereklidir. Sosyalizmi, kültür ve sanatta devrim olgularından izole ederek salt politik bir olgu olarak ele almak sosyalizmin felsefik boyutundan sapıp uzaklaşmak anlamına gelir.

Ulusal politikalar açısından da bu böyledir. Ulusal kurtuluşçular hiç bir zaman ezilen milletlerin kültürel olarak yağmalanmalarına sesiz kalamazlar. Barbarların yok edici politikalarının karşısına dil, folklor, sanat, etik ve estetik değerlerine, "geleceğin görevleri" olarak bakmaz, yanlış tespitlere saparak erteleyemezler. Kültürel değerlere sarılarak politikanın uzağında kalmayı da yeğlemezler. Böyle bir yaklaşım göstermeyenler değişim ideallerini gerçekleştiremez ve beceriksizleşirler. Konfiçyus'un; "Bir milleti çürütmek için müziğini yoketmek yeterlidir," demesi, bir olguyu diğer tüm olgulardan daha fazla önemseme ve koruma eğilimidir. Zaman zaman bir alanı daha acil koruma ve savunma zorunluluğu çıkabilir. Bu diğerlerinin hiçe sayıldığı, sayılacağı ve "önemsiz" olduğu anlamına gelmez.

Siyaset, kültürü kendisi için bir açılım ve kitlelere ulaşmak için bir araç olarak ihtiyaç duyduğunda alıp kullanmış, ardında da "mırtıb!" diye alay etmiş ve küçümsemiştir.

Yine Tolstoy'un da belirttiği üzere "Dünyayı değiştirmek isteyenler her nedense kendilerini değiştirmeyi beceremezler" ve değişimin karşısında konuşlanmaları dengeyi yakalama beceriksizliğinden kaynaklanmaktadır.

Bugün sol ve sosyalizm adına muhafazakarlaşan, durağanlaşan ve değişimin karşısında yer alan çok sayıda güç vardır. Bu muhafazakarlığın, kendini "sol" olarak adlandıran büyük bir kesimi en sağcı ve gerici çevrelerle ırkçı şoven eksende yanyana getirdiği bilinir.

***

Siyaset mi, kültür mü önemlidir? sorusu da yanlış olduğu kadar bizi sapmalara itecek bir çekim özelliğine sahiptir. Bu her ne kadar bilince çıkarılamamış olsa da önemli bir gerçekir. Çünkü; kavramların içi ve arka planları doldurulduğunda anlamları olur. Kavramların birbirileriyle ilişki, benzerlik ve konuşlanışları ile insanların yaşamlarındaki işlevleri, bilinçlerde yer ederse anlam kazanır.

Siyaset-kültür, sosyalistlik-yurtseverlik, evrensellik-yerellik kavramları ve birini diğerine göre önemsemek ya da basite almak, hatta ilgisiz kalmak insanın ereklerine varmada, başarmada veya geriye düşmede önemli nedenlere vesile olurlar.

Kürt aydın sınıfı arasında siyaset-kültür ilişkisine baktığımızda hep ikili gruplaşmanın var olduğu ve birinin diğerine "siyasi abiler" derken bir diğerinin de "çand (kültürel) abiler" dediği ve bunların birbirlerini küçümsedikleri görülür.

Siyaset, kültürü kendisi için bir açılım ve kitlelere ulaşmak için bir araç olarak ihtiyaç duyduğunda alıp kullanmış, ardında da "mırtıb!" diye alay etmiş ve küçümsemiştir. Pek çok sanatçı ve aydın ise tersine ve yanlış bir reaksiyon ile siyaseti "boş bir uğraş" olarak işleyip küçümsemiştir.

Uzman bir insan ya da grup, siyaset alanında daha çok gelişmişlik gösterebilir. Bir diğer insan ya da grup ise kültürel alanda yetişebilir. Bu olgu birbirinin gelişimini engelleyen şeyler değildir. Tam aksine geliştiren, sağlamlaştıran ve birbirlerine dayanak olan, kanatlar açan ve toplumsal gelişmişliği kamçılayan siyaset, sanat ve estetiği ile kültürel ettiğe düzey kazandıran bir ağırlık yaratır. Yeri geldiğinde siyasal savrulmayı ve kırılmayı engelleyen bir dalgakıran vazifesini görür.

Siyasetin kazandığı mevzilerde kültür kendini üretmiş, gelişmiş ve siyasetin kitlelerde maddi bir güç haline gelmesinde önemli bir işlev olmuştur.

Siyaset veya kültürel sanat-

www.arsivakurdi.org

sal çalışmalar; programlı, profesyonel ve uzmanlık gerektirir. Bunun için süreklilik ve gelişmişliği esas almaksızın değişkenliği yakalamak ve yeniden değiştirerek sürekli geliştirmek mümkün olmaz. Zira bilmemiz gereken tarihsel bir olgu daha vardır ki, sol adına olan tüm sapmalarda değişim iddiasıyla ortaya çıkıp kendi zıtlarına dönüşen tarihi olgulardır.

Siyaset, sanat ve estetiği ile kültürel etiğin çıtasını yükselten, toplumsal olgunluk ve yaşayışı anlamlaştıran, doğal insani refleksleri belirginleştiren bir ağırlık yaratır. Yeri geldiğinde kültürel gelişmişliğin siyasal aydınlanma üzerinde belirgin bir ağırlığı olur. Yeri geldiğinde siyaset kültürün özsavunusu işlevini görür.

Siyasetin kazandığı mevzilerde kültürel üretim hız kazanmış ve siyasetin kitlelerde maddi bir güç haline gelmesinde önemli bir unsur olmuştur. Kültürel gerilikte çırpınan bir toplumda siyaset ne kadar zor bir durumda ise, siyasal gerilik ya da apolitik bir toplumda ise kültür de o kadar geridir. Siyaset ve kültürdeki gerilik ve ilerilik bu anlamda birbirleriyle doğru orantılıdır. Kürt aydın çevresinde siyaset ile uğraşanlar, Kürt kültürü ile ilgilenen çevreler tarafından aydın bile görülmemektedirler. Çünkü aydın tanımı farklı çevreler tarafından farklı farklı yapılmış olmasına rağmen, kabaca aydın; siyasal, toplumsal ve kültürel geriliği kavramış, aşmış ve aşmak üzere mücadele eden insandır.

Kültürel ve siyasal ikilemi birbirinden soyutlamak mümkün değildir. Tanımını yaparken bile ikisinin birbirlerine yakın ve temelinde toplum

Kültürel gerilikte çırpınan bir toplumda siyaset ne kadar zor durumda ise, siyaseten geri ya da apolitik bir toplumda kültür de o kadar geridir.

ve bilginin var olduğu görülür.

Siyasal olduğu kadar kültürel alanda da incelendiğinde görülecektir; ki, köylülüğün kültürel anlayış olarak egemen olduğu toplumlarda modern ya da modern ötesi sosyalizm deneyiminin yaşanmış olması, sosyalizmin kendi demokrasisini kuramamasına ve yenilgiler yaşamasına vesile olmuştur. Zira köylüler kendi diktatörlerini yaratma kültürünü barındırmaktadırlar.

Son zamanlarda "siyasal milliyetçilik", "kültürel milliyetçilik" ayırımı yapılırken sanki ikisi birbirinden soyut ve bağımsız şeylermiş gibi sunulmaktadır. Bu tamamen yanlış ve yanıltıcı bir tutumdur. Örneğin; Kemalizm siyasal ve kültürel milliyetçiliktir. İki alanı kendi iddeolojik perspektifinde sistemlilik kazanmış resmi bir iddeolojidir. İdeolojik ve kültürel olarak Türk eksenlidir. Diğer halkları Türklerin yörüngesinde gören "Güneş dil ve tarih teorisi" ile tanımlanmıştır. "Tek dil, tek ülke, tek halk." vs. tekleştirme anlayışı siyasal ve kültürel yaşamın her alanında işlevli kılınmıştır.

Sosyalistler açısından siyaset ve kültür, milliyetçilik ekseninde ele alınamaz. Hiç bir şey milliyetçilik ekseninde resmileştirilip (dilde olduğu gibi) gelişmişlik kapıları diğer halklar ve etnisiteler için daraltılamaz.

Türkçe'nin ya da her hangi bir dilin resmi bir dil olarak ilan edilmesinin yarattığı sonuçları Kürtler en acı bir şekilde, dil ve kültür kırımının etkisiyle millet olarak yok edilmeyle yüzyüze varacak düzeyde, gördüler.

Sosyalistler, geçmiş haksızlıkları ve dil üzerindeki tahripkar etkileri ortadan kaldıracak, asimilasyonu berheva edecek, kamusal alanda ve eğitimde dillerin özgürce gelişmesini ve zenginliğini ortaya çıkaracak imkanların sağlanmasını önemserler. Eğer bu anlayış maddi ve siyasal bir bilinç halini almazsa; kendine dönme, kendini kavrama, kendini yönetme ve halkın ihtiyaç ve gelişmişliğini yakalamanın yeni metodları için dünyaya bakma ve kendini gelişmiş sosyal dünyanın bir parçası ve nesnesi olarak değerlendirme, örgütleme imkanı da yakalanamaz.

***

Bir başka açıdan; eğer siyasal ve kültürel geriliğimizin bir sonucu olarak Kürtler siyasette önemli bir adım atamadılarsa, nedenlerini şöyle sıralayabiliriz:

1. İçbarış kültürüne erişememeleri;
2. Demokrasi kültürünü içselleştirememeleri;
3. Yabancılaşmayı bir kültür olarak benimser hale getirilmiş olmaları;
4. Aydın kesimi dahil olmak üzere, köylüce düşünmeyi terk edip bir iç rönesans yaşayacak fırsatı bulamamaları;
5. Sosyalist siyaset ve kültürü özümsememeleri ve dışardan önemli oranda etkilenmenin de ötesinde kopyacı, kolaycı ve atıl konumda kalmaları;
6. Önemli düzeyde sözlü edebiyat ve folklorik geleneğe sahip olmalarına rağmen, onu çözecek, yorumlayacak ve ayırdına varacak kadar kültür ile ilgili olmamaları;

www.alevivakfi.org

7. Okuyan eleştiren ve alternatifler sunan, kritik yapan değil, siyaseti dedikodu ve tekrar eden bir seviyede yürütmüş olmaları, üretken olma bilinç ve kültürünü içselleştirmemeleri;

8. Dünya siyasetini yorumlayacak düzeyde yoğun ve özgür bir tartışmanın içine giremiş olmaları. (Bunun için kültürel alt yapının da yavan olması dikkatten kaçırılmamalı. Kadro durumu burada önem kazanıyor. Geniş bir yabancı dil ekibinin olmaması, dünya devrimcileri ile ilişki ve tartışabilecek seviyeden uzak olmaları, ciddi bir olumsuzluktur. Örneğin son yıllarda yaşanan onça sürgün ve mülteciliğe rağmen bile 78 kuşağında dili geliştirip sosyal ve ulusal kurtuluşun önemine sunan kesim, malesef yok denecek düzeyde kalmıştır.)

9. Mücadelenin yol, yöntem ve yeni değer ve yönelimlerini önceden tespit edip ona uygun siyaset geliştirmeye kendini zorlamamaları. Diğer bir deyimle siyaseti üretip pratiğe koymada ketüm kalmaları.

Aydınlanma ve kültürel gelişmişliği yakalayan insanın ayda birkaç kitap, günde iki-üç gazete ve haftada üç-dört dergiyi okuyup kıritik yapması gerekir. Bu olmaksızın siyasal-kültürel gelişmeye düzey kazandırmak zorlaşmaktadır. Bilinç, bu uğraş ile birlikte tartışıp mücadele alanına kitleleri taşıyarak mümkün olur. Bu maddeleri ard arda çoğaltmak mümkündür.

Gazetelerin yanı sıra kitapların tiraj durumu da Kürt siyasal ve kültürel yaşamının durumunu ele vermesi açısından ilginçlik arz ader:

1990 yılında ortalama kitap trajları 3 bin civarındadır; 1995 yılında ortalama kitap trajları 2 bin civarındadır; 2000 yılında ortalama kitap trajları 1 500 civarındadır; 2002 yılında ortalama kitap trajları 1 000 civarındadır; 2004 yılında ise ortalama kitap trajlarının 600 -700 civarına ineceği varsayılıyor.

Popüler ve egemen kültürden ziyade, halk kitlelerinde doğru refleksler uyandıran sosyalist demokrasiyi bir siyasal kültür olarak benimsediğimiz oranda başarı sağlayabiliriz.

Kürtçe kitaplar için bu sayının yarıya kadar indiği bir durum yaşanırken, kaliteli yazar, çizer, tartışan ve bilgi üreten insan nasıl çıkabilsin ki? Doğrusu tartışmak gerek. Okumayan bir toplum aydınını üretemez.

Kısacası tüm alanlarda çarpıklık adeta zincirlerinden boşalırcasına üstümüze geliyor. Bugün kitap okumadan veya bilgiye karşı heyecan duymadan, araştırmayı alışkanlık haline getirmeden yazarlığa soyunan çokça insana rastlanır olması durumu da tam bir kültürsüzlük örneğidir. Okur olmadan yazar olma istem ve eğilimi nasıl oluyor da ortaya çıkabiliyor? Bu düzeysizlik içinde doğru bir ulusal ve toplumsal gelişmeye açık politikalar üretmek ne derecede mümkün olabilir?

Kültürel ve siyasal gerilik karanlık bir delhizdir. Doğruyu göremeyecek kadar büyük körlüktür. Konfiçyüs'ün; "Karanlığa küfür edeceğine bir mum yak!" özdeyişi henüz kavranamamıştır. Bu karanlık delhize küfürler saymak, karanlığı dağıtmaz, çok sayıda insanın mum olup ışık saçmasıyla aydınlanma yaratılır. Aydın insana ihtiyaç vardır ve aydınlar, aydınlanmanın önemini anlatamadıklarında aydın olma yetilerini de kaybeder olurlar. Karşımıza çıkan ve adeta omurgasız aydın tipinin yaygın ve genel geçer olduğu bir toplumda olumsuzlukların dalgakıranı olmaları oldukça güçleşmektedir. Artık birbirini kötüleyen, etrafına küfürler saçan, asabi, dedikoducu aydın ve siyasi tiplere ihtiyaç yoktur. Düşünce üreten, kültürü önemseyen geleceği gören aydınlanmacı insan tipine ihtiyaç vardır.

Öncelikle siyasi ve kültürel gelişmişlikle kendine özgüven duygusu yakalanmış olur. Bu yoksa bilinçsizler ve düzeysizler kitlesinde kendini üretimden uzak tutan mahluklar olarak çırpınıp geri düşen yorgunlar olmaktan kendimizi alıkoyamayız. Bundan kurtulmak için bilinçli ve yaşamayı kavrayan beyinlere ve coşkulu mücadeleye sarılan aydın siyasetçiye ihtiyaç vardır. Zira hep geriye, tarihe bakıp önünü görmeyen tarihçilere değil, önünü daha net görmek için tarihte fonksiyonel olacak insanlara ihtiyaç var. Bu insan tipi de bilgi ile donanarak ve mücadelede bilgisini sınayarak kendini yaratır.

Öncelikle kendimizi siyasallaştıralım. Dilimizi kültürümüzü özümseyerek yaşıyalım. Dünyadaki kültürel, siyasal değer ve bilgiler ile buluşarak özgürleşme çabası ve mücadelesi ile kör karanlık aşılacaktır.

Popüler ve egemen kültürden ziyade, halk kitlelerinde doğru refleksler uyandıran, sosyalist demokrasiyi bir siyasal kültür olarak benimsediğimiz oranda başarı sağlayabiliriz. Yoksa dün olduğu gibi yine değirmen taşı misali kendimizi öğütmekten alıkoyamayız.

www.arsivakurdi.org

Hangi koşullarda ve hangi anlayışta bir parti?

Delil Rênas

Reel sosyalizmin yıkılmasıyla birlikte sosyalist ve komünist partilerin çoğu dağıldı; dağılmayanların birçoğu da ya isim değiştirdi ya da 2. Enternasyonal çizgisine geldiler. Bugün dünya soluna hakim olan anlayış sosyal demokrat anlayıştır. Halen dünya sosyalist hareketinin değerlerine eksisiyle artısıyla sahip çıkan çevreler ise, bir belirsizlik içindedirler. Kelimenin tam anlamıyla dünya sosyalist hareketi büyük bir kriz içindedir.

Sosyalistlerin en önemli sorunlarından biri, bu teorik belirsizliği aşma yönünde ciddi teorik üretim gerektiren koşullardan yoksun olmalarıdır. Diğer yandan Sovyet pratiğinin kitleler üzerinde yarattığı psikolojik tahribatın, sosyalizmi kitleler için bir özlem olmaktan çıkardığı nesnel bir gerçeklik iken; bir yandan da burjuvazi plânlı ideolojik saldırılarıyla, kitleleri sistematik bir şekilde ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda pervasızca bir şekilde kıskacına almıştır.

Dünyada kapitalist emperyalist sisteme karşı sosyalist cepheden gelişen bir mücadeleden sözetmek mümkün değilken, öznel anlamda dibe vurmanın yaşandığı koşullarda sosyalist bir hareket olarak ortaya çıkmak, hem de olan biten bu kadar pratiğe rağmen birilerine mantıklı gelmeyebilir. Ancak 21. yüzyılda halen ulusal sorununu çözememiş birkaç halktan biri olan Kürtlere, "sosyalizm size gerekli değildir" diyen ve geçmişte kendini sosyalist dalgayla vareden çevre ve grupların da anti-propaganda kervanına katıldığı bir süreçte; bir diğer deyimle hem içten hem dıştan yoğun saldırı koşullarında bile, bir sosyalist hareketin normal bilinç sınırlarını aşan bir teorik üretim ve devrimci yöntemle 150 yıllık tarihine eksi ve artısıyla sahip çıkması durumunda, sosyalist hareketin zemininin Kürtler açısından bile her zamankinden daha güçlü olduğuna inanıyorum.

İnsanlık tarihinde kapitalizmin 300 yıllık süreci gözler önündedir. Tarihin hiç bir döneminde kapitalizm dünya halklarını ve insanlığı bu denli tehdit edebilmiş değildir. Bugün sadece işçi sınıfı içinde değil, toplumun bütün sosyal kesimlerinde kapitalizm karşıtı büyük bir potansiyel güç vardır. Nesnel anlamda tarihin hiç bir döneminde, bu denli potansiyel kapitalizm karşıtlığı oluşmamıştır. Bugün yaşamın bütün alanlarında bu rahatsızlık had safhadadır. İşçi, köylü, esnaf, memur ve mülksüzlerden, gençlik ve kadın kesimine, edebiyat ve sanat çevrelerine kadar toplumun geniş bir bölümünde kapitalizm karşıtlığı yaşanmaktadır. Günlük yaşam içinde bu durumun yarattığı belirsizliğin anlamını kitleler hergün yaşıyor. İddia ediyorum; toplumun yüzde 85'inin bu sisteme tahammül etme gücü kalmamıştır. Dünya Bankası araştırmalarına göre her gece 750 milyon insan aç yatıyor. Ancak, siyasal bilinçten yoksun olan bu kitleler üzerinde, sistem tarafından bilinçli ve planlı bir şekilde geliştirilen ve toplumsal dokuyu bozmayı amaçlayan çok yönlü sistematik saldırılar vardır.

Uluslar arası 30 ödül kazanmış olan "Paramparça" filminde beş farklı sosyal kesimin hepsinin de ekonomik, sosyal ve ahlaki değerlerinin nasıl korkunç düzeyde paramparça edildiğini, insanlığın nasıl soysuzlaştırılmaya çalışıldığını, kapitalizmin yakın gelecekte insanlığa neleri yaşatacağını; yani geleceğimizin ipuçlarını sinema sanatı da bu kadar bariz görebiliyorsa; biz sosyalistler daha fazlasını görebilmeliyiz. Bugün sadece ulusal ya da bölgesel maddi ve manevi değerler elden gitmiyor; aynı zamanda insanlık tarihinin yaratığı bütün değerler tahmin ettiğimiz boyutların çok ötesinde tehdit altındadır. Altını çizerek vurguluyorum; bugün sosyalizm kitleler için eğer bir özlem olmaktan çıkmışsa; bu reel sosyalizmin ya da klasik sol mantığın dünya sol hareketine çıkardığı faturadır. Bizim hareketimiz bu mantığı ideolojik olarak her alanda aşarak ilerleyen bir hareket olmalıdır. Ursula Le Guin'nin "Mülksüzler" adlı kitabında dile getirdiği gibi "Devrim yapamazsanız, devrim olmanız gerek". Evet öncelikle bizim "devrim" olmamız gerek; ondan sonra uğruna mücadele ettiğimiz ulusu ve toplumu amaçlarımıza uygun inşa edebiliriz. Sosyalistler emeği ve yaratıcılığı temel alarak, yürekliliği, risk almayı, yaşamı devrimcileştirmeyi öğrenmelidirler. Devrimci siyaset sanatı bu olmalıdır. Ülkemiz özgülünde olsun, Dünya çapında olsun küreselleşme karşıtları bunun bir örneğidir. Dünyanın her yerinde milyonlarca insan toplantı salonlarını basmak için bu kadar zorlukları aşarak ülkeden ülkeye koşuyorsa, bundan herkes bir şeyler çıkarmalıdır. Biz Mezopotamya'da bu küreseleşme karşıtı hareketin bileşeni olmalıyız. Mezopotamya'dan genele-genelden Mezopotamya'ya doğru, dünyanın kar-

www.sosyalistmezopotamya.org

maşık olaylar dokusunun arttığı bu dönemde, dokunun oluşumunda herçeşit bağlantının birbirinin yerini alabileceği, birbiriyle örtüşebileceği ya da bütünleşebileceği bir süreç yaşanacağı öngörülmelidir. Yeter ki sosyalistler buna, doğru bir anlayış ve devrimci bir yöntemle yaklaşabilsinler.

Kürtlerin özgürlük ve sosyalizm mücadelesi kapitalizm karşıtı güçlerin Mezopotamya'daki en büyük örgütlülüğüne dönüşebilir ve sistem karşıtı bir güç haline gelebilir.

Bu anlamda Kürt halkının ulusal özgürlük mücadelesi, küreselleşme karşıtı güçlerinde mücadeleleri haline dönüşebilmelidir. Bizim özgürlük ve sosyalizm mücadelemiz kapitalizm karşıtı güçlerin Mezopotamya'daki en büyük örgütlülüğüne dönüşebilir ve sistem karşıtı bir güç haline gelebilir. Hareketimiz enternasyonal bir hareket olur "ulusal sosyalizmi" reddeder; ulusal sınırlardan başlayıp uluslar arası sınırda genişler ve tüm dünyada tanınır/tanımlanır. Troçki'nin bu tezini savunurken, aynı zamanda dünyada eşgüdümlü gelişen hareketlerle bugünden enternasyonal dayanışma içinde olunmalıdır.

Öte yandan partinin amaçlı faaliyetleriyle ülke yönetimi birbirine karıştırılmamalıdır. Eğer bizim devrim anlayışımız parti iktidarına dayalı bir devrim anlayışı olursa o zaman klasik sol mantığın tuzağına düşmüş oluruz. Biz Mezopotamya sosyalist hareketi olarak, en büyük mücadelemizi klasik sol mantığa karşı vereceğiz. 150 yıllık tarihi mirasımızın, klasik sol mantığın üstesinden rahatlıkla gelebileceğine inanıyorum. Yeter ki bu bilinci açığa çıkarabilelim.

Bu yazının konusu, reel sosyalizm sürecinin değerlendirilmesi ve yıkılış nedenleri üstünde durmak değildir; ancak yazının konusuyla ilgili tarihi önem arz eden noktalara da değinmem gerektiğine inanıyorum. Çünkü yaşanan pratikten dersler çıkarılırsa sosyalizmin toplumsal yaşam içinde güçlü zemin bulacağına inanıyorum. Bu biraz da dünya solunun özünde çok zengin bir birikime sahip olduğunu bilmekk, ama eksik olan tarafımızın onu yeniden bilince çıkarmak ve düşünce birikimini harmanlayıp teorik ve pratik faaliyetleri zenginleştirmek olduğunu özümsemeye bağlıdır. Krizin temel unsuru ve en önemlisi Sovyet pratiğinin dünya solunun merkezine oturması, gelişmelerin onun ekseninde, yaşamda somutlaşmış olmasıdır.

Sovyet devriminde yaşanan önemli tarihsel dönemler

I. Sovyet devriminin 1918-1924 arasındaki süreci devrimi inşa sürecidir. İç savaşın yaşandığı bi dönemin hakimi ne kapitlazimdir ne de sosyalizm. Bu dönemin galibi bürokratik kasttır. Devletin mülkiyeti adeta bu kastın mülkiyeti haline dönüşmüştür. Bu sonuçla da yeni ve orjinal bir sınıflı toplum oluşmuştur. Halbuki "özel mülkiyete dayalı sınıflı toplumlarda, bürokrasi ne kadar bağımsızlaşırsa bağımsızlaşsın son tahlilde iktisadi egemenliği elinde tutan sınıfın bağımlı bi unsuru olarak kalır". Devlet mülkiyetine dayanan toplumsal biçimlenmede eğer devlet bürokrasiye aitse, o takdirde "bürokrasi kendi dışında hiç bir gücün bağımlı unsuru olmayacak"tır. Bürokratik iktidar devlet mülkiyetinin olanaklarından faydalanarak ayrıcalıklı bir yöneten sınıf oluşturmuştur. Bu sınıf Sovyet toplumunda yeni başlamış olan devrimci dönüşümlerin önünü tıkamış ve devrim boğulma sürecine girmiştir. Devrimin temel dinamik örgütlenmeleri olan Sovyetik örgütlenmeler ile fabrikasyon üretiminde söz ve karar sahibi olan "troyka" kendi ayrıcalıklı çıkarları için tasfiyeci bir politika izlemiştir. Bu iki önemli toplumsal dinamiğin tasfiyesinden önce 1921 Kronştad ayaklanmasında iktidara karşı başkaldıran Bahriyelilerin taleplerinin haklı olmasına karşın ayaklanmanın çarpışmalar sonucunda basıtırılması öngörülüyor. Bahriyelililerin "Sovyetlerin özgür seçimlerle seçilmesi" gibi haklı taleplerini, anarşist liderlerin Bolşeviklere karşı kullanılacağı gerekçesine dayandırılarak basıtrmak anlayışı dahil, kendi başına devrimci bi anlayış olamaz. Halbuki devrim, örgütlü kitlelerin birleşik (meclisi) iktidarıdır. Partilerin iktidarı devrimci iktidar olamaz. Kitlelerin toplumsal devrimine dayanmayan bir iktidar ve/veya devrimci bir partinin iktidarda olması yaşamda neyi ifade edebilir. Avrupa'da iktidar olan komünist partilerin gerçeği ortadır.

II. 1921'de İngilizlerle yapılan ticaret anlaşmasının ardından Doğu Halkları Kurultayının bir daha toplanmaması ve Üçüncü Enternasyonale üye olan partilerin buna tepki vermemeleri nedeniyle; Enternasyonal'ın da bürokratik iktidarın "ulusal sosyalizm" anlayışını meşrulaştırması ve dünya solunun çıkarlarının Sovyetlerin çıkarında görülmesi mantığının yavaş yavaş mayalanması sürecine gidildi. Yine 1943'de ABD, İngiltere ve Sovyetler Birliği arasında imzalanan Tahran Anlaşmasıyla, Azerbeycan Halk Cumhuriyeti ve Mahabad Kürt Cumhuriye feda edildi. Bunu haklı göstermek için "parça bütüne feda edilmeli" tezine teorik ve ideojik kılıf bulunmakta hiç de zorlanıl-

www.arsivkurdi.org

madı. 1923'de işlevsiz kılınan Üçüncü Enternasyonal'in 1942'de resmi olarak dağıtılmasına rağmen Enternasyonal üyesi kalmaya devam eden TKP'nin bu durum karşısında tepkisiz kalması, diğer Sovyet yanlısı partilerin Sovyetler tarafından tanınma çabaları içinde olmaları çok hazindir. Burada reel sosyalizmin veya geleneksel solun nesnelci mantığının hakimiyeti vardır. Altı yıllık devrimi inşa süreci, bürokratik kast egemenliğiyle sonuçlanmasına rağmen "sosyalist" mevzi olarak sunulur. Bunu 70 yıl boyunca öncemli bi mevzi olarak görüp; idelojik mayasını bu bürokratik mantıktan alan solun, özellikle Üçüncü Enternasyonal üyesi olan partilerin, Sovyetlerin dağılmasıyla birlikte sonbahar yapraklarının rüzgarda dağılması misali dağılmaları herhalde tesadüfi olmamalı. Elbette, 70 yıl boyunca sosyalizm olarak algılansa bile bunun ardından bir depremle karşılaşılmasının, insanlar üzerinde siyasal, sosyal ve psikolojik tahribat oluşturması kadar doğal birşey olamaz. Kitlelerin bu durum karşısında durgunlaşması ve sıkışması, bekleyiş içinde olanların daha bir süre kendi mecrasında kendini şekilsizce sistemin kültürüne uyumlaması sürecini yaşatacaktır.

Ancak insanlar için önemli olan sosyalizm gibi bir özlemleri olup olmamasından çok, iktisadi kurtuluş özlemlerinin olup olmamasıdır. Bu özlem insanların günlük yaşamında çok önemli bir istek olmuştur. Toplumun günübirlik ekonomik ve sosyal yaşam koşullarının tahamülsüzlüğü, insanlara bu noktada belirsizlik duygusunu yaşatıyor.

Marx, "Fransa'da İç Savaş" adlı yapıtında Paris Komünü deneyimini şöyle ortaya koyar: "Komün esasen bir işçi sınıfı hükümeti, üreten sınıfın gaspeden sınıfa karşı mücadelesinin ürünü, emeğin iktisadi kurtuluşun gerçekleşmesini sağlayan nihayet keşfedilmiş siyasal biçim idi". Marx'ın bu ünlü belirlemesi bugün yanlız işçi sınıfını değil, nesnel olarak kapitalizm karşıtı tüm güçlerin, emeğin iktisadi kurtuluş özlemi içinde olan çok geniş bir kesimin baskın ve yaygın bir özlemidir. Çalışan sınıf ve kesimler temel ihtiyaçlarını asgari düzeyde dahi karşılayamazken, milyonlarca mülksüz ile diplomalı işsizler umudunu yitirmiş ve korkunç bir yabancılaşma içerisine girmiştir. Bu sürecin üstesinden sosyalistler tek başlarına gelemezler. Sosyalistler kendileri dışındaki devrimci demokrat ve/veya ulusal demokrat çevrelerle beraber yaşam alanlarında ulusal kurumsallaşma yaratma isteğinde olmalı; sivil toplum örgütlerinde çalışanların dirliğini sağlamak ve çalışanları kendi istemleri doğrultusunda siyasallaştırmak için, sivil toplum örgütlerini kendi öz örgütlenmeleri olarak görmeli ve kendi mücadele tarihlerini yaratmalılar; Burdada sosyalistlere düşen görev ideolojide ve yöntemde öncülük rolünü en iyi şekilde yerine getirmektir.

Kürt ulusal demokratik çevreleri olsun, sosyalist ve komünist partiler olsun, kendi dışımızdaki partilerin varlığını toplumsal ve ulusal mücadelede zenginlik olarak görmeliyiz.

Kürt ulusal demokratik çevreleri olsun, sosyalist ve komünist partiler olsun, kendi dışımızdaki partilerin varlığını toplumsal ve ulusal mücadelede zenginlik olarak görmeliyiz. Bir ülkede burjuva partileri birden fazla olabildiği gibi ulusal ve sosyalist partilerde birden fazla olmalıdır. Kendi dışımızdaki ulusal demokrat ve devrimci demokartlarla yaşam alanlarında kültürel ve sanatsal kurumlar birlikte inşa edilmeli.

Biz Kürt halknın ve diğer azınlık halkların ulusal ve sınıfsal ihtiyaçlarından yola çıkan bir hareket olarak, Mezopotamya'yı temel mücadele alanı olarak kabul etmekle birlikte; tüm ulusların yani ezilen dünya uluslarının ve dünyadaki kapitalizm ve emperyalizm karşıtı olan tüm kesimlerin de partisi olmalıyız. Bu, kesinlikle şu anlama gelmemeli: Bu hareket dünyaya yayılan bir hareket olmayacak; dünya sosyalist hareketinin Mezopotamya'daki gücü olan bir hareket olacaktır. Bu hareket bugünden itibaren yerelde iktidarı savunan, yerelden başlayarak genele doğru ilerleyen, dünya sosyalist partisinin inşası için dünya sosyalist hareketinin bir bileşeni olarak içinde bulunduğu teorik belirsizliğin aşılmasından onun örgütlenmesine kadar bütün sorunların tartışılması amacını taşımalı; bu amaçla tüm sosyalist hareketlerle diyalog içinde olunmalıdır. Dünya sosyalist hareketinin teorik üretimi takip edilmeli; dünya devrimci önderlerinden hiçbiri ne tamamen kabul, ne de red edilmelidir. Her devrimci önder ve düşünürden alabileceğimiz önemli belirlemeler olacağı gibi, geçerliği olmayan ama dün de Marxsizm adına savunulagelen yaklaşımlar kesinlikle redddilmelidir. Bizim hiç bir öndere diyet borcumuz yoktur, olmamalıdır. Blanqui'nin sürekli devrim tezine sahip çıkarken bizim teoriyi de sürekli devrimcileştirmemiz gerekir. Bu sadece siyasal faaliyet alanlarıyla sınırlı bir yaklaşım olmalalıdır. Sanat ve edebiyat alanlarında ciddi bir devrimci kültür yaratılmalıdır. Bugün sistemi merkezi olarak örgütleyen ve yönetenler yaşam alanlarının tümünde, planlı ve programlı olarak ulusal devletlerin dışında, teknolojik terörden kültürel teröre bir çok psikolojik baskı unsurunu

www.sosyalistmezopotamya.org

dayatmaktadırlar. Sistemin korkunç hedeflerinden biri de toplumsal dokuyu bozmaya çalışmasıdır. Toplum ve aile bireyleri mekanik olarak bir arada olabilirler, ancak değerler sistemi tamamen farklılaşmaktadır. Sistemin bu amaçlı faaliyetlerine karşı devrimci kültür, sanat ve edebiyatı ciddi bir şekilde önenmseyip bunları siyasal faaliyetlerin bileşeni olarak algılamalıyız. Hele Mezopotamya halklarının zengin kültürel değerleri sürekli savaşlarla talan ve yağmalara maruz bırakılmış ve Kürt halkının Ortadoğu'daki özel statüsünden dolayı asmilasyon ve imha politikaları bölge devletlerinin temel politikası olmuşsa, sanata, kültüre, edebiyata devrimci bir noktada yaklaşmak Kürtler için daha acil bir ihtiyaç olarak kabul edilmelidir. Kürt halkının ulusal değerlerini açığa çıkarmakla kalmamalı; bu kurumların inşaası için öncülük edilmeli. Bu kurumlara partinin uzantısı olan kurumlar anlayışıyla yaklaşılmamalıdır. Ancak bu alanların inşasına öncülük edebilecek organları örgütlemeli, varolanları da desteklemeliyiz. Sosyalistler Marxizmin ulusal soruna bakışının zayıf olduğunu kabul etmelidir. Tüm ezilen ulusların ve azınlıkların, ulusal özgürlüğün ifadesi olan siyasal iktidarlarını inşaa etme hakları vardır. Ulusal sorunun çözümü, ulusun kendi ekonomik, sosyal, kültürel ve sanatsal kurumlarının bileşkesi olan siyasal iktidarın inşasıyla mümkündür. Bunun dışındaki statüler nesnelci olup sistem içi çözümlerdir. Kürt sosyalistlerinin çözüme yaklaşımları bu olmalı; ancak otonomi veya federasyonu savunup kendini sorunun çözümünde taraf gören politik eğilimleri, sosyalist demokrasi anlayışı doğrultusunda bu hareketin politik eğilimlerinden biri olarak görmeliyiz. Aynı şekilde, sınıfa bakış açısında ve sosyalizm konusunda da farklı politik eğilimler olmalıdır. Ancak partileşme sürecinde programatik belirlilik şarttır. Partileşme sadece kadro ve programda fikir birliğini sağlama olarak anlaşılmamalı, toplumsal dinamikleri meşru zeminde harekete geçirerek sivil toplum örgütleriyle, esnef odaları ve mesleki birlikleriyle, edebiyat ve sanat çevreleriyle demokratik yönetişim sürecini tamamlayarak sağlanmalıdır.

UY HAWAR

Ahmet Arif

Şewatan,
Feqên qahpe,
Xofê berfendan
Û lehiyên nêmê, birçiyên dirinde,
Tu li ser piştê kêrên birok e.
Tu bi tenê serê xwe maye way way!
Bê çek, bê star û tazî
Bi canekî bi tenê serê xwe
Dema berbangê leylim-leylim
Tu di nîşangêha neynika celladan de ye.
Oy, te çiqas ez, hezdikim...

Ji Ûskûdarê vir da lo ew welatê kê ye?
Hê canim...
Çiyayê kulîlk naştayî, girran,
Kulîlk venake, peyivter naweşe.
Lêdixe bi kevirên hestê
Li çatê eniyê min
Kifra bê medet, Munzur,
Ava Şahmurat bi xwîn diçe
Û ez şaîr im.

Yanê karkerê namusê me ez,
Karkerê dil.
Bêtirs, bê bazar û xweliya nehatiye bêjandin,
Çi nêrînek wekû gûşî
Wêneyê te bikişînim,
Çi bayeki bê kalan
Bêjeyan birejînim
Oy, te çiqas ez, hezdikim...

Û tu hîn hêj gavekê ber vê,
Sal derbas dibin ji ber vê,
Wek şaxekî hate birîn cûda ketim,
Sedema jiyana min, hoste û berdila min,
Birîna te kûr çûye,
Dizanim fîtilê jî nagire.
Lê belê hesab bi çiyan re ye,
Hêvî jî bi çiyan re!..
(...)

www.arsivakurd.org

Umuda yolculuk ya da karanlığa çakılan ışık:

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi

Mahmut Turan

Uzun bir aradan sonra yakılan umut ışığını görmek...

Umut etmek, umutların gerçekleşmesine inanmak, umutlar, hayaller, gel gitlerle yaşanmış, harap olmuş, viraneye dönmüş düşleri yeniden hayatla buluşturmak; dokunarak, görerek, hissederek, olmazları olura dönüştürerek yeniden sosyalizmi bu coğrafyada umut haline getirmek, hiç kuşkusuz sosyalist kadroların zorlu, çetin mücadelesiyle gerçekleşecektir.

Kadroların seçimi yapılmak istenilenin aynası olacaktır.

Yönetsel kadroların seçiminde ne kadar isabetli seçim yapabilirsek o oranda verim elde edilecektir. Arıların doğal yönetsel tarzında olduğu gibi; ana arısı sağlıklı olan arı koçanı her zaman daha fazla bal üretir. Çünkü sağlıklı olan ana arı diğer işçi arıları üretime yönlendirerek üretimi arttırır. Sakat veya sağlıksız olan ana arı işçi arıları üretime yönlendiremez. Bu nedenle kovandaki bal üretimi az olur. Ana arının olmadığı kovanda işçi erkek arılardan biri kendini ana arının yerine koyar, ama arılar onu dinlemez. Oğuldarların işçi arılar üzerinde doğal yönetsel yeteneği yoktur.

İşte yeni bir oluşuma doğru ilk adımı atarken bizimde üstünde en fazla durmamız gereken sorunlardan birincisi bu olmak durumundadır. Daha doğrusu iyi bir kadro hareketi olmadan sönmeye yüz tutmuş umutları yeniden yeşertmek, mum ışığıyla karanlığı yarmak çok zor olacaktır. 12 Eylül darbesinin ardından reel sosyalizmin çöküşü bir karabasan gibi çöktü Mezopotamyalı sosyalistlerin başına. Yaratılan örgütsel tahribat, meydana gelen ideolojik yıkım, boşta kalan sosyalistleri gerçeklerle yüz yüze getirdi.

Boşta kalan sosyalistler hep bir yerlere tutunma uğraşı içine girdiler. Üretmeyi kendileri için değil başkaları için yapmayı yeğlediler. Umutları başka yerlerde aradılar. Ama kökleri üzerinde yeniden yeşererek özgür iradeleriyle üretmeyi bir türlü beceremediler.

Şu bilinmelidir ki patronun fabrikasında büyük emekler harcayarak bir çok beceriye dönük kişisel başarı elde edebilirsiniz. Patronun çıkarına hizmetler sundukça şahsi bir mevki sahibi de olabilirsiniz. Ama sizler asla fabrikanın ortağı olamazsınız. Çünkü oranın sahipleri belli, günü geldiği zaman ya emekli ya da kapı dışarı edilirsiniz. Sona geldiğinizde ah vah dersiniz, ama boşuna olur. Çünkü artık iş işten çoktan geçmiştir.

Siyaset de böyledir. Ya cesaret edip kendi durumunda olanlarla ortak bir yatırıma yönelip kendin olan birşey yaratacaksın; ya da bir yerlere tutunarak kendi kendini avutmaya devam edeceksin.

Mezopotamyalı sosyalistlere ilişkin yazılacak çok şey vardır. Artık yeni bir süreç başlamıştır. Yitip gideni değil, geleceğin sorunlarını konuşmak, planlamak, organizasyonları gerçekleştirmek daha doğru olacaktır. Ama geçmişte yaşananları da unutmadan, ders çıkararak yürümek, doğru yolda yürümek, daha fazla çalışarak iyi plan ve iyi organizasyonlarla açılan mesafeyi, kayıp edilen zamanı yeniden yakalamak gereklidir. Az konuşacağız, çok iş yapacağız yaklaşımıyla, uzun, ince, çetin bir yolculuğa kendimizi hazırlayacağız.

Gördüğüm odur ki Mezopotamyalı sosyalistlerin sorunları ortaktır. Yaşayarak görmek istedikleri dünyaları, hatta hayalleri bile birbirlerine çok yakındır. Ancak görkemli bir ağacın dalı olmayı beceremediklerinden hep cılız kalmaya mahkum oldular. Gelinen aşamada yeniden varolabilmek için kökü güçlü bir ağacın dalları olmayı, yağmurda, doluda, güneşin kavurucu sıcaklığında yalnız kalmaya yeğlemeliyiz. Her dalın kendine göre bir farklılığı apayrı bir güzelliği olacaktır. Dal kendin, kök ise tümündür. Süreç kendini dayatmıştır. Ya erimeyi göze alıp birleşerek yeniden daha görkemli olunacak; ya da ormanda kalmış cılız bir ağaç gibi yavaş yavaş kuruyarak yok olacaksın. Tepene bir balta ininceye kadar kendi kendini kandırman da mümkündür.

12 Eylül faşist darbesinin ardından hepimize bir haller oldu. Savruluşlar yaşadık, 'denizde boğulan yılana sarılır' misali, nerede 'sistem' karşıtı bir hareket gördüysek orada olmaya çalıştık. Bir şeyler adına ordan oraya koşuşturduk, uzun vadede görülebilecek telafisi zor yanlışların hesabını yapmadık. Bireysel çabalarımızla bir şeyleri değiştireceğimize inandık, ama olmadı, olamazdı

www.arsivakurdi.org

da.

12 Eylül faşist darbesinin ardından reel sosyalizmin çöküşüyle yaşanan ideolojik kargaşa tam da sermaye sınıfının istediği durumdu. Sermaye sınıfı her alanda bütün imkanlarıyla sosyalizme her türlü yol ve yöntemlerle pervazsızca saldırıya geçti. Öyle ki sermaye, TC devletinde işlerin kötü gidişatının nedenini bile, "TC devletinin sosyalist yapılanmasından kaynaklanıyor" diyebilecek kadar azgın ve pervazsızca saldırdı.

Demokrat, liberal, yurtsever milliyetçilerle beraber olmaya, bir arada yürümeye gayret sarf ettik. Farklı kutupların bir arada olmasına özen gösterdik, ama olmadı/olamazdı. Bu coğrafyadaki her anlayış kendi kökü üzerinde yeşermeli.

Sanki sosyalistleri idam sehpasına gönderen, işkencelerden geçirerek hapishanelere tıkayan, yargısız infazlarla sokak ortasında katleden bu devlet değil de başkasıymış... Sermaye sınıfı bir yandan kaba güçleriyle saldırırken bir yandan da havayı bulandırarak, sosyalizme yakın duran kitleleri pasifize ederek onları ucu sonu belirsiz bir yola yönlendirmeye çalışmıştır. Sermaye sınıfı her ne kadar propaganda amaçlı olarak "sosyalizm öldü bitti" dese de kendisinin yegane alternatifinin sosyalizm olduğunu çok iyi bilir. Buna canı gibi inanır. Öyle inanır ki ezilenlerden, yoksullardan, işçilerden daha fazla inanır. Sermaye sınıfı 'su uyur düşman uyumaz' misali hareket ediyor. Sosyalistlerin, ilerici, devrimci, aydınların önüne bin bir tuzak kurdular. Sosyalistlerin değişik alanlara yönlendirilerek eritilmeye çalışılması organize edilmiş planın bir parçasıdır. Bundan dolayıdır ki sosyalist yaklaşımın devre dışı kalmasıyla beraber nereye gidiliyor, niçin gidiliyor, yolun sonunda ne ile karşılaşacak, kimin eli kimin cebinde sorularına verilecek yanıt hâlâ da meçhul. Bu soruları aydınlatacak, halktan yana çözümler üretecek, halkı hayatla buluşturacak yegane güç, hedefleriyle, ilkeleriyle, geleceğin öngörüleriyle derli toplu hale gelmiş, güven veren güçlü sosyalist bir yapılanma olacaktır.

Kimi dostlarımızla beraber DEP-HADEP süreçlerinde yer aldık, yönetim kademelerinde sorumluluklar üstlendik, sürecin ağırlığına rağmen koşturduk, emek harcadık. Bir çok insanımızı bu alana taşıdık. Demokrat, liberal, yurtsever milliyetçilerle beraber olmaya, bir arada yürümeye gayret sarf ettik. Farklı kutupların bir arada olmasına özen gösterdik, ama olmadı/olamazdı. Bu coğrafyadaki her anlayış kendi kökü üzerinde yeşermeli. Her anlayışın etkileyebileceği sosyal alanı farklı; bu nedenle her anlayış kendi sosyal alanını örgütlemelidir. Sosyalisti, demokratı, milliyetçisi, yurtseveri, dindarı vs. herkes örgütleyebildiği sosyal alanları kendi etrafında toparlayarak bir ulusu gerçekleştirebilirse, katılımcı, ileri demokrasilerde olduğu gibi farklı görüş ve düşüncelere demokrasinin hoşgörüsü gereği bir bakış açısıyla yaklaşırsa, işte o zaman bu coğrafyada sistemin yapabileceği birşey kalmaz; dalbudakları kesilmiş olur, bastıkları toprak ayaklar altından kayar ve coğrafyanın insanları kendi sorunlarını özgür iradeleriyle daha rahat çözerler

Ben tüm Mozopotamyalıların bir partide olması gerektiği fikrini bir yanılsama hatta bir tuzak olarak görüyorum. Tümünün aynılaştırma politikası totalizmdir. Anti demokratiktir. Demokrasinin temeline kezap suyu dökmektir. Tek partiyle yönetilen sistemleri gördük, tanık olduk. Ancak farklı oluşumların, ortak paydalarda gerektiğinde ittifaklar yapmaları benimsenmelidir. Ama bu ittifaklar asla hepsini birbirine karıştırarak birleştirme şeklinde olmamalıdır. Bunu denedik olmadı/olamazdı da... Olmasıda doğru değil. Fakat aynıların ayrı durmaları değil birleşmeleri, aynı potada erimeleri de doğru ve yararlı olacaktır. Zıtların zoraki birliği zarar getirir. Her ne kadar Mezopotamyalı insanların tümü aynı partide olmalı fikri masumane görünsede, kimi farkında kimi de farkında olmadan Mezopotamyalı anlayışların tümünün birden yok olmasını istemektir. Bunu istemek, demokrasinin bu topraklarda boy vermesini istememektedir. Bu tür yanlış propagandaların önüne geçilmelidir. Yaşanan olumsuzlukları önceden görüp çözümler üretmek ve saldırıları bertaraf etmekte motor güç, temel aydın güç sosyalistlerdir.

Haydi sosyalistler! Kendini sosyalist olarak niteleyenler, gelin hep beraber ses verelim, gücümüze güç katalım. Bir adım atıldı, gerisini beraber getirelim, yürürken bir ayak yerine onlarca, yüzlerce ayak sesi aynı süreçte ses versin. Bağırışlarda ahenkli bir koro oluşturulsun, benzeri birleştirmeye cesaret edelim, yeniden umut dolu demokratik sosyalist bir oluşum yaratalım.

www.arsivakim.org

Tarihe tanıklık etmek...

Hamit Yılmaz

İnsanlığın sosyalist mücadeleler tarihindeki bazı kesitlerini bire bir yaşamamış olmamız, bizlerin sosyalizm mücadelesi içinde yer alışımızı engellememiştir. Bugün kendisini sosyalist, komünist olarak kabul eden, siyasal ve toplumsal olarak kurtuluşunu sosyalizmde görenlerin, bu yolda çaba harcayanların, birikimlerini kanalize edecekleri yeni bir damara ihtiyaç duydukları kuşkusuzdur. Bizleri, bu verili gerçekliğe iten koşullar tüm açıklığı ile önümüzde durmaktadır.

Gerek Türkiye ve gerekse de Mezopotamya'nın yakın siyasi tarihine kısaca bir göz gezdirdiğimizde içinde bulunduğumuz sıkışıklığın farkına varmamak mümkün görünmemektedir. Durumumuza aydın olmanın bilinci ile bakabildiğimiz ölçüde gerçeklerin gözümüzden kaçmasının imkanı yoktur.

Coğrafyamızda, en azından son 30 yılda yaşananlar, her zamankinden daha fazla, birlik olgusunu dayatmaktadır.

Hepimizin yakından tanıklık ettiği ve bildiği bu süreçte Kürt kimliğinin kitlelerin bilincinde somutlaştığını ve sosyalist istemlerle örtüştüğünü tespit edebiliyoruz. Böylesi bir süreçte doğal olarak farklı ideolojik yapılanmalar ortaya çıkmıştır. Temel itibariyle bu hareketlerin tamamına damgasını vuran kimlik "ulusal kurtuluşçuluk" olmuştur. Uzun yıllardır üzerine ölü toprağı serpilmiş olan Kürt aydınları, 1970'lerin ortalarından itibaren kendi teorik ve ideolojik yapılanmalarını oluşturmaya başlamışlardır. Bu yapılanma süreçlerine doğal olarak ezen ulus sosyalist hareketlerinin gölgesi düşmüş ve bu gölgenin etkisiyle izdüşümsel siyasi yapılanmalar ortaya çıkmıştır. Henüz bir emekleme devresi geçiren Kürt sosyalist hareketi, bu süreçte, başlangıçta el yordamıyla, ama bir süre sonra kendi bilinci ve kararlılığıyla hızla yol almaya başlamıştır. Bu süreç öyle hızlı yaşanmıştır ki, örgütlerin ne kendilerini, ne de kendi dışlarındaki örgütleri tanıyıp anlamaları mümkün olmamıştır. Erken kalkanın yol aldığı bir dönem yaşanmış, hızdan başı dönenler yanlışlıkları bile eleştiremez olmuşlardı. Bunu anlamak mümkündür. Yüzyıllardır baskı altında olan, özgürlüğe susamış bir halk söz konusu olduğunda, toplumsal mücadeleler tarihinde kısa sayılabilecek bir dönemin muhasebesinin gecikmiş olması çok da ölümcül değildir. Esas ölümcül sonuçlara yol açacak olan, bu sürecin, bugün doğru tahlil edilememesi ve yeni stratejilerin geliştirilememesidir.

İşte bugün önümüzde böyle bir seçenek durmaktadır. Yılların birikimini, kişisel ve örgütsel deneyimlerini cömertçe ortaya koyan yoldaşların çabaları ile yeni bir oluşum ortaya çıkmıştır: Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi...

Bu girişim bir açıklama ile tanıtılmış ve bu konuda gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Öncelikle sosyalist ve komünistlerin mücadele birliğini amaçlayan bu hareket, süreç içerisinde açık bir parti haline gelebilmeyi hedeflemektedir.

Peki böyle bir oluşumun yaşama şansı var mıdır? Kuşkusuz ki bunu belirleyecek olan, hareketin temel siyasi kriterleri olacaktır. Öncelikle şunun iyi bilinmesinde fayda vardır. Bugün Kürt halkının ulusal ve toplumsal kurtuluşunu temsil yeteneğine sahip, kitlelerin nezdinde tanınan ve meşruiyetini sağlamış sosyalist önderlikli bir siyasal hareketin eksikliği en önemli kriterdir. Diğer yandan Türk sosyalist ve komünistlerinin "Kürtler üzerine sosyalist gölge düşürme" isteklerinin başında da bu muhatap bulamama garabeti bulunmaktadır. Asla unutulmaması gereken bir şey ise Kürtlerin kendi göbeklerini kesebilecek yetenekte olduklarıdır.

Bugün yaşadığımız kesitte biz Kürt komünist ve sosyalistlerine düşen görev, tarihsel sorumluluklarımızın bize dayattığı birlik olgusunu duygusallıktan ve ham milliyetçilikten uzak bir bilinç ile tartışıp, süreci hızlandırmaktır. Siyasal ve toplumsal mücadeleler tarihinde ortaya çıkan fırsatların doğru değerlendirilmemesinin acı sonuçları çokça yaşanmıştır. Yeni Yezdîn Şêr'lere ihtiyacımız yoktur. Tarihi acılarla dolu olan halkımızın sosyalist kurtuluşu için zaman kaybetmek gibi bir lüksümüz ise hiç olamaz.

Şu anda yaşanmakta olan bir dizi olgu bizlerin daha sağduyulu olmasını gerektirmektedir. Gerek ülkemizdeki Kürt hareketlerinin politik duruşları ve gerekse de Güney'deki oluşum konusunda birbirinden

www.arsivakurd.org

çok farklı görüşlerin sergilendiği bir dönemde birlik için adım atılması oldukça anlamlı fakat bir o kadar da sorunlu olacaktır. Belki de bu sorunların önünü kesebilmek için hareket, kendi dışındaki parti ve örgütlerle düzeyli bir ideolojik mücadeleyi öngörmektedir.

Peki bu nasıl olacaktır? Bu noktada öncelikle ne yapmalı sorusunu öne çıkarmalı ve buna uygun örgütlenmenin yollarını bulmalıyız. İlk açıklamada genel çerçevesinin çizildiği temel ilkeler esas kabul edildiğinde başlangıcı yapmış oluyoruz. Sonrasında ise niyetler ve perspektif önem kazanmaktadır. Artık mücadelemizi ileriye bakarak şekillendirmeliyiz. Nasıl ki sürekli dikiz aynasına bakarak araba kullanmak tehlikeli ve sorunlu ise, daha can alıcı bir olgu olan toplumsal mücadelelerde olabildiğince ileriye bakmak da hayati bir önem taşımaktadır.

Burada bütün sosyalist, komünist ve yurtseverlere düşen görev ise inançlı ve azimli olarak ilkeli birlikteliği savunmak ve süreci hızlandırıcı roller üstlenmektir. Her birimizin bu konuda yapabileceği bir şeyler mutlaka vardır. Eğer bu gerekliliğe inanıyorsak, kişisel hırslarımızı bir kenara bırakıp, yapıcı olmak kaydıyla eleştirilerimizle ve önerilerimizle harekete zenginlik katabiliriz. Katmak zorundayız. Bütün kadro ve dinamiklerin bu konuda emeklerini esirgemeyeceklerine inanıyoruz.

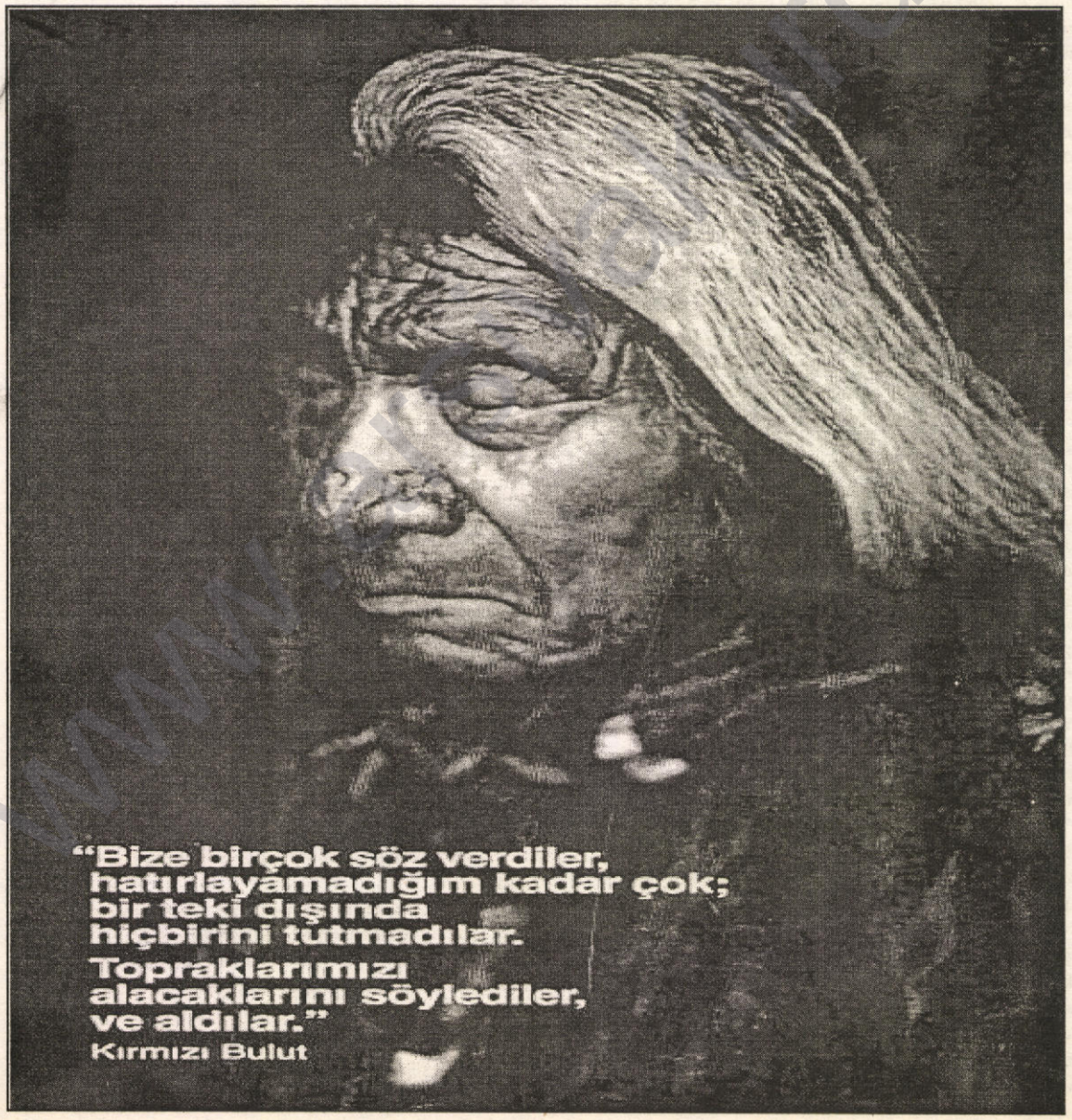

Teori ve pratiğin öznesi olarak gençlik

Murat Yılmaz

Klasik sol siyaset, gençliği hep dinamizm ve pratik eylemlilik ile özdeş olarak algıladı. "Gençlik gelecektir" vurgusu hep bu içerikle kavrandı. Bu kavrayış doğru ama eksik bir kavrayıştır. Gençlik geleceğin olduğu gibi bugünün de dinamiğidir. Ayrıca sadece pratikle sınırlı bir dinamik değil teorik, ideolojik, politik üretimin ve arayışın da etkin bir dinamiğidir. Yeni bir hareket-parti sürecini başlatan Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi, Kürt (Mezopotamya) gençliğine böyle yaklaşmalıdır. Bundan da önemli olan; yurtsever-sosyalist Kürt gençliğinin, kendini pratik eylemlilik kadar, teorik, felsefi üretim ve arayışın da öznesi görerek Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimine yönelmesidir.

Mezopotamya Sosyalist Partisi yolunda atılacak ilk adım, yurtsever sosyalist gençlikle organik buluşma olmalıdır. Daha ilk adımda harekete ciddi ve nitelikli bir gençlik aşısı yapılarak yola çıkılmalıdır. Esas zorlayıcı, sürükleyici bir dinamik olarak gençlik, daha ilk adımda bu aşının yapılması için ısrarlı davranmalı ve bunun mücadelesini vermelidir. Mezopotamya Sosyalist Partisi'nin bir genç partisi olmasını hedefliyorsak (ki bu hedeflenmelidir) bugünden böyle davranmalıyız.

20. yüzyılın son çeyreğinde şekillenen Kürt devrimci, sosyalist yapıları ya dağıldılar ya da örgütsel ve politik olarak tıkandılar. Çözümden çok çözümsüzlüğün unsurlarına dönüştüler. Aynı siyaset damarından gelen kadro yapısı da bir çok açıdan sorunlarla yüklü. Kadroların yaşamla, sokakla, kitleyle bağları çoğunlukla zayıflamıştır. Orta ve üst yaş kuşağındaki kadroların az çok kendine özgü düzenleri (sorumlu oldukları evleri, çocukları, vb.) oluşmuş ve çoğunlukla iddiaları pörsümüştür. Düzeni aşmayı hedefleyen devrimci başkaldırılar ve ulusal özgürlük mücadelesinin doğası gereği sert siyaset iklimine büyük çoğunluğu ayak uyduramaz. Bu gerçeğin bilinmesi gerekir. Ayrıca mevcut kadro yapısı, çoğunlukla 21. yüzyıl devrimci dalgasının (bugünün ve geleceğin) gerektirdiği teorik, ideolojik yeniden üretimi de ne üretebilir ne de kavrayabilir. Hem doğrudan eylem ruhu ve bilinciyle davranarak hem de pratiğe ışık tutacak düşünsel üretimde Marksizm'den kopmadan radikal yenilenmeyi gerçekleştirecek gençliğin, yeni oluşumda suyun başını tutması gerekir.Gerek Mezopotamya gerekse dünyada yeni devrimci dalganın hem yaratıcıları hem önderleri olarak entelektüel eylemciler en çok gençlik damarından gelecek. En azından Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi dinamiği bunu hedeflemelidir.

Ulusal özgürlük ve sosyalizm mücadelesi ağır sorunlarla yüz yüzedir. Kürtler onca ağır bedellere rağmen sözü edilir bir yol alamadı. Sorun bütün çıplaklığı ile ortada ve çözüm bekliyor. Kürt halkı üzerindeki asimilasyon, dilimiz başta olmak üzere ulusal değerlerimizi boğucu bir kuşatma altına almış. AB yolundaki "uyum paketleri" ve Kopenhag Kriterleri doğrultusunda atılan sözde adımlara rağmen; ulusal özgürlük dinamikleri ve talepleri şoven rejimin yoğun baskıları altındadır. Bırakalım kamusal alanlarda, özel yaşam alanlarında bile Kürtlük ve kültürel değerler baskı altındadır.

Halkımız, ulusal baskıların yanı sıra gittikçe ağırlaşan sınıfsal sömürü gerçeğinin kıskacında ciddi ekonomik, sosyal sorunlarla da yüz yüzedir. Çığ gibi büyüyen işsizlik, karın tokluğuna varan düşük ücret ve sosyal haklardan yoksun çalışma koşulları nedeniyle gençlik, rejimin siyasal baskı ve terörünün yanı sıra sermeyenin sınıfsal sömürüsünün ekonomik terörüyle de yüz yüzedir. İşsizlikten en fazla gençlik çekiyor. Umutsuzluk duvarı en fazla gençlik etrafında örülüyor.

Halkın iradesine rağmen, ülkesinin dört parçaya bölünüp işgal edilmesi gerçeği, ulusal özgürlük uğruna verilen uzun mücadelede yaşanan tarihsel trajedinin büyük payı olmuştur. Kürt gençliği her defasında bu tarihsel trajedinin bedelini en ağır ödeyen toplumsal kesittir.

Kürt gençliği, özgürlük kavgasında ağır bedeller ödedi.

O, her dönem kavganın neferiydi...

O, pratik politikanın yaratıcıydı…

Ve o, özgürlük kavgasında kendini feda etmek dahil her şeyi ile mücadelenin adsız kahramanıydı...

Gençlik de politikanın, pratiğin öznesi, militanıydı.

Ama gerek politikaya yön veren ideolojik üretimin, gerekse politikanın üretim mekanizmasının aktif bileşeni olamadı. Bu konuma getirilmedi, getirilemedi, demek daha doğru olur. Hangi açıdan bakarsak bakalım, hangi yapıyı irdelersek irdeleyelim gençlik düşünsel üretimin ve örgüt stratejisiin bir öznesi olamadı.

Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi'nde gençlik olarak bu zaafı mutlaka aşmalıyız. 21. yüzyıl başında kapsayıcı ideolojik üretimde, taktik ve stratejik hatların belirlenmesinde ve nihayet organik örgüt dokusunda gençlik mutlaka belirleyici dinamik haline getirilmelidir. Ancak o zaman teori ile davranışın uyumlu birliği sağlanabilir. Kısacası gençlik yüreği ile olduğu kadar beyniyle de kavganın ve araç olarak da partinin bileşeni olmaya hazırlanmalıdır.

Sonuç olarak:

Mezopotamya sosyalist hareketinde;

- Sokağın dili ve doğrudan eylemin devrimci ruhunun hakim olmasını hedefliyorsak;
- Doğrudan eylemin ruhu ile uyumlu sosyalist demokrasiyi her alanda işletmek istiyorsak:
- Parti, örgüt dokusunda; "siyasi abi", "bir bilen", "tecrübeli hoca" ve "serok"ların etkin olduğu merkezin belirleyiciliği yerine gövdede güçlü organik örgütün yaratılmasını hedefliyorsak;
- Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi ile yakılan umut ışığının adım adım ülkesini, bölgesini aydınlatacak bir yanardağa dönüşmesini amaçlıyorsak, gençliğe yönelmeliyiz.

Tersinden de gençlik yakılan umut ışığını büyütebilmek için ta başından sopayı sağlam tutmalıdır.

Bütün bu yüzleştiğimiz sorunlarda gençliğin aktif çözümleyici bir dinamik olarak devreye girebilmesi için, hayati kararların alınacağı Mezopotamya Sosyalist Partisi Girişimi ikinci toplantısına gençler her yönüyle dinamik katılıma hazırlanmalıdırlar.

www.sosyalistmezopotamya.org

KDP-Irak lideri Mesut Barzani:

"Irak'ın yönetiminin Iraklılara geçeceğine inanıyoruz."

Irak'a Türk askerinin gitmesi başta olmak üzere birçok konunun ayrıntılarıyla konuşulduğu, hem Irak'ın hem de Irak Kürdistanı'nın geleceği üzerine görüşlerin dile getirildiği söyleşide KDP-Irak lideri Mesut Barzani, Kürtlerin Irak'ın parçalanmasından yana olmadığını belirterek şöyle diyor: "Türk askerinin Irak'a gelişi ciddi bir tehlikedir. Böylesi bir durum gerçekleşirse, Irak daha da karışır. Öte yandan Irak'ın parçalanması ve Kürdistan bölgesinin ayrılarak bağımsızlığını ilan etmesine yönelik bir amacımız yoktur. Biz Irak'ın birliğinden yanayız."

Amerika, Şiilerin Bedir Birlikleri'ni küçültmek için çeşitli girişimlerde bulundu. Ancak aynı şeyi Kürt peşmergeleri için yapmadı. Bu durum, Kürt peşmergelerinin işgalcilerle işbirliği içinde olduğuna yönelik suçlamaların artmasına neden olmaz mı?

Peşmergelerimiz diğer güçlerle aynı konumda değildir. Onlar Kürt halkının onurlu geleceğinin sembolüdür. Yaşamlarının her döneminde Kürt halkının özgürlüğü için direnmiş ve mücadele etmişlerdir. Yalnız Kürtlerin değil Irak'ın özgürleşmesinde de peşmergelerimizin büyük payı vardır. Özgürlük için çok ağır bedeller ödediler; canlarını verdiler. Irak'ın gerici rejimine karşı sürdürülen mücadelede de, peşmergelerimiz ABD ve Avrupalıların emrine girmediler, fakat onlarla koordine idiler.

Bazıları Kürtleri, Amerika ile işbirliği içinde olmakla suçluyor...

Biz işgalcilerin işbirlikçisi olduğumuzu kabul etmiyoruz. Ancak Londra Anlaşması'nda öngörülen sınırlar içinde onlarla bir ilişkimizin olduğunu red etmiyoruz; ki bu anlaşmada demokratik, eşit ve federal Irak'tan yana bir tutum öngörülmüştür. Bu esaslar üzerinde varılan uzlaşma sonrasında, gerici rejimin yıkılması bizim de çıkarımızadır. Biz rejimin yıkılmasından sonra doğacak boşluğun doldurulması için Irak halkının kendi özgür ve demokratik yönetimini kurmasını savunuyoruz. Amerika ile ilişkilerimiz de bu esaslar üzerindendir. Ancak eski rejimin yıkılmasından sonra, üzerinde vardığımız uzlaşmaların bir kısmında Amerika tarafından yapılan değişiklikler de yok değil.

Irak ordusu niçin feshedildi?

Doğrusu biz Irak ordusunun feshi için bir karar almış değildik. Bana göre yalnızca Saddam'ın özel kuvvetleri feshedilmeliydi. Özetle, Irak ordusunun yeni bir biçimde ve daha verimli olarak değerlendirilmesi gerekirdi.

İsrail ile ilişkiler üzerine ne düşünüyorsunuz? İsrail'le işbirliğinden yana mısınız? Yoksa karşı mısınız?

Irak devletinin İsrail ile ilişkisi, diğer Arap devletlerinin geliştirdiği ilişkilerden farklı olmayacaktır. Diğer Arap devletlerinin takındığı tutumu takınmaktan yanayız. Üzerinde uzlaştığımız anlaşmanın bir yönü de buydu. Ancak İsrail ile ilişkiler üzerine henüz alınmış herhangi bir karar yoktur. Konu henüz "Konsey"de görüşülmüş değil. Ancak bana göre ilişkilerin, yukarıda söylediğim biçimde geliştirilmesi ve bunun tüm kamuoyuna açıkça ilan edilmesi gereklidir.

Amerika'nın sivil yönetici Paul Bremer, Anayasa'nın hazırlanması için henüz erken olduğunu söylüyor. Siz ne düşünüyorsunuz?

Ben böyle bir demeci duymadım. Bremer'in böyle bir söyleminin olduğunu sanmıyorum. O, Irak Anayasası'nın hazırlanması işinin tamamen Iraklıların işi olduğunu söylüyor. Biz Anayasamızı kendimiz hazırlayacağız.

Size göre, Irak'ın bizzat Iraklılar tarafından yönetilmesinin zamanı konusunda üzerinde uzlaşılan bir tarih var mıdır?

www.arsivakurdi.org

Bu konuda henüz belirlenmiş bir tarih yok. Ancak Anayasa'nın hazırlanması ve seçimlerin gerçekleştirilmesiyle birlikte yönetim Iraklıların eline geçecektir.

Kürt halkı kendi seçilmiş parlamentosunda taleplerini dile getirdi ve Londra Toplantısı'na katılan Iraklı tüm siyasi parti ve gruplarla Federal Irak konusunda görüşbirliğine vardı.

ABD Başkanı George W. Bush, Irak dosyasını, yani bu işin sorumluluğunu Ulusal Güvenlik Danışmanı'na teslim etmiş. Bunu nasıl yorumluyorsunuz?

Bizde bu konunun açıklığa kavuşması gerektiğine inanıyoruz. Bu durum ABD'nin iç siyasal gelişmelerinin bir sonucu mudur? Yoksa başka bir uzlaşmazlığın belirtisi midir? Bunların bilinmesi gerekiyor.

Mevcut durumda Irak'ın üçe bölüneceği gibi bir kaygı taşıyor musunuz?

ABD'nin Irak'ın parçalanmasına kesinlikle karşı olduğunu iyi biliyorum. Ancak Iraklıların federal sistemden yana olmasının da parçalanma anlamına gelmediğini görmek lazım. Bu, tam aksine ulusal birliğin güçlenmesine hizmet eder. Irak'ın geleceği ile ilgili alınacak her kararın ardında Irak'taki her kesimin birliği ve uzlaşması esastır.

Kürt halkı kendi seçilmiş parlamentosunda taleplerini dile getirdi ve Londra Toplantısı'na katılan Iraklı tüm siyasi parti ve gruplarla Federal Irak konusunda görüşbirliğine vardı. Federal Irak, mevcut karmaşaya son verecek ve Irak'ın geleceğini kurtaracak en iyi anlayıştır.

Arap devletleri arasında Irak'ın işgaline yönelik farklı görüşlerin olduğu görülüyor. Bir kısmı işgale karşı çıkar ve hemen son bulmasını isterken, bir kısmı sanki işgalin devamından yana gibiler. Ne dersiniz?

Irak'ın fotoğrafına bakarken herkes kendi penceresinden bakıyor. Biz tüm Arap kardeşlerimizin Irak'ı doğru ve gerçekçi değerlendirmesini ve Iraklılara yardım etmesini istiyoruz. Irak'taki 35 yıllık diktatörlüğün ardından ortaya çıkan durumun düzelmesi için herkesin yardımına ihtiyacımız var. Diktatörlüğün yıkılmasından sonra bir çok yeni gelişmeyle karşılaştık. Arap kardeşlerimizin kendilerini bizim yerimize koymalarını ve ona göre durumu değerlendirmelerini bekliyoruz. Ancak şu da bir gerçek ki, Iraklıların önemli bir kısmı Arap devletlerinin büyük çoğunluğunun Irak politikasından hoşnut değiller.

Son olaylardan, Arap devletlerinden bazılarının sorumlu olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?

Irak'ta yaşanan son olaylarda yer alanların önemli bir çoğunluğu civar devletlerden gelenler, yani Iraklı olmayanlardır. "El Kaide" ve benzeri terörist örgütler ile Irak dışından gelenler arasında ciddi ilişkiler vardır.

Siz Irak'taki olayların işgali bitireceğine inanıyor musunuz?

Bu yanlış bir düşüncedir. Irak'ta direndiğini söyleyenler, Irak halkına zarar veriyorlar. Bu kesimler Irak halkının desteğini almamıştır.

Siz Amerika'nın siyasi ve idari olarak Irak'tan çekilmesini ve sorumluluğun Birleşmiş Milletler'e verilmesini istiyor musunuz?

ABD ile BM arasındaki ilişkilerin kendince özel bir durumu vardır. Ancak biz tüm dünya devletlerinin Irak'ın yeniden yapılandırılmasına yardımcı olmasını ve destek vermesini talep ediyoruz.

Ancak Birleşik Devletler ile kıyaslandığında, BM'nin elindeki yetkilerin sınırlı olduğu görülüyor.

BM'nin daha önemli roller oynaması mümkündür. Özellikle petrol satışı ile gıda alımına olanak veren 986 sayılı karardan önce, BM'nin tutumundan hiç memnun değildik. Ancak şurası bir gerçek ki, Amerika'nın desteği olmadan BM, Irak'ın yeniden yapılanmasında hiçbir ülkenin desteğini alamaz, bu anlamda ilişki geliştiremez. Şunu da unutmayalım ki, BM'nin 1483 sayılı kararı Amerika'nın Irak'taki

www.arsivakurdi.org

egemenliğine olanak veriyor.

Irak halkı nasıl bir uzlaşma ile yönetimi kendi ellerine alabilir ve ulusal bir hükümet kurabilirler?

Iraklılar şu an birçok konuda uzlaşı içindedirler. "Geçici Hükümet Konseyi", tam egemen olamasa da Irak'ın yönetim organıdır. Amerika birçok konuda bu konseye danışarak karar alır. Ancak bazı problemlerin çözümü için zaman lazımdır. Buna rağmen önümüzdeki bir yıl içinde Irak'ın tüm yönetiminin Iraklılara geçeceğini umut ediyoruz.

Amerika'ya yönelik suçlamalardan biri de, onun Irak'ın yeniden yapılanmasını kendi kontrolü altında tutmak istemesidir.

Saddam rejimini devirenler, Amerikan güçleridir. Normaldir ki, "aslan payı" da onların olacaktır.

> Eski örgütsel aidiyetlerin aşılmasını geçmişin katline vardıran bir anlayışla ele almanın örgütlenmede yeni bir sayfa açmakta pek faydalı olamayacağı gerçeğini muhasebe etmek gerekiyor.

Siz, Saddam'ın yok edilmesinin direnişi bitireceğine inanıyor musunuz?

Saddam'ın, bunlara önderlik ettiği iddiası doğru değildir. Ola ki bir kısım direnişçiyi sevkedenler Saddam'ın eski adamlarıdır. Ancak terörist eylemleri gerçekleştirenler, bu işleri Saddam'ın öncülüğünde yapmıyorlar. Bunlar Amerika'yla hesabı olanlardır ve bu hesaplarını Iraklıların sırtından görmeye çalışıyorlar.

** Irak Kürdistan Demokrat Partisi lideri Mesud Barzani'nin 16.10.2003 tarihli Şarq-el Ewsat gazetesinde Arapça yayımlanan röportajının Simkoyê Cizîri tarafından yapılan çevirisinin kısaltılmış biçimidir.*



www.ersivanarsiv.org

Irak Komünist Partisi Merkez Komitesi:

'İşgale karşı direniş başka bir dizi barışçıl siyasal mücadele araçlarını da kapsar.'

ABD'nin Irak'ı işgal etmesinden sonra bir dizi tartışmalar yaşayan ve akabinde Irak Geçici Hükümet Konseyi'ne girmeye karar veren Irak Komünist Partisi Merkez Komitesi, bu tartışmaları ve Irak'taki komünist hareketin işgale bakışını yansıtan bir bildiri yayımladı. Irak'taki son durumu da yansıtan bu bildirinin komünist ve sosyalistler tarafından da dikkate alınması gereken önemli bir belge olduğuna inanıyor ve bildirinin Türkçe çevirisinin tam metnini yayımlıyoruz. ***S.Mezopotamya***

Irak Komünist Partisi Merkez Komitesi, 24 ve 25 Temmuz tarihlerinde olağan toplantısını yaptı. Merkez Komite üyeleri toplantının açılışında, diktatörlüğün devrilmesini takip eden günlerde şehit düşen yoldaşlar ve diğer yurtseverler anısına bir dakika saygı duruşunda bulundular.

Merkez Komitesi geçen bahardan bu yana ortaya çıkan olağandışı gelişmeleri değerlendirdi. Bu gelişmeler yepyeni, son derece karmaşık ve tehlikelerle dolu bir duruma yol açmıştır. Bununla birlikte, Irak'ın ve Irak halkının bugünkü sınavdan başarıyla çıkmasını sağlayıp demokrasi seçeneğini kurmayı başarması mümkündür.

Irak halkı, Saddam Hüseyin'in katı diktatörlüğünün sona ermesini coşkuyla selamlamıştır. Bununla birlikte, eski sistemin geri dönme tehlikesi nedeniyle bu sevinci haftalar boyunca kursağında kalmıştır. Çünkü tarih halkımıza temkinli olmayı ve hem Saddam Hüseyin'den hem de ABD'den çekinmesi gerektiğini öğretmiştir. Bu dikkat ve endişe, arzulanan demokratik çözüm hala gerçekleşmediği müddetçe ve bugün de sürmektedir. Üstelik diktatörlüğün çöküşünü izleyen siyasal boşluk ve asayiş eksikliği başlıbaşına endişe kaynağı olarak durmaktadır; ve halkımıza büyük eziyetler çektiren bu sorunlar, mutlak bir önceliğe sahip ve ehemmiyetle ele alınması gereken başlıca sorunlar olarak durmaktadır.

Diktatörlüğün çöküşünden sonra meydana gelen krizi aşmak için en uygun çıkış yolu, Irak'ta, toplumun bütün kesimlerinin temsil edildiği ve gerçekten iktidar sahibi olan bir geçiş hükümetinin kurulmasını sağlamak üzere baskı uygulamaktan ibarettir. Böyle bir geçiş hükümeti Irak halkının tüm dini, etnik ve siyasal farklılıklarını temsil eden bir ulusal konferansın toplanmasıyla kurulabilir. Ancak böyle bir hükümet ülkenin yüzyüze kalacağı sayısız çetin ve acil görevlerin altından kalkabilir. Bu görevler arasında bir anayasa taslağının hazırlanması, bir seçim sisteminin oluşturulması ve ABD ile işgale son verilmesini sağlamak üzere bir diyalogun başlatılması bulunmaktadır.

Her ne kadar bir ulusal konferans toplanması fikri Irak halkından, Arap dünyasından ve uluslararası camiadan 'hatta Bush yönetiminin içinden bile- destek bulduysa da, böyle bir konferansın istenen zamanda toplanmasını önleyen bir çok engelle karşılaşıldı. Bu engellerin başında, Amerikalılarla İngilizlerin bu konferansın toplanması ve bir geçiş hükümeti hakkındaki tutumlarının değişmesi oldu. 1483 sayılı kararın BM Güvenlik Konseyi tarafından benimsenmesi yönünde çalışmayı tercih ettiler; çünkü bu karar Irak'taki işgalci güçlere meşruiyet kazandırıyordu.

İkinci güçlük ise Irak'taki bazı siyasal güçlerin benimsedikleri tutumlardan ileri geldi. Bunlardan bazıları Irak halkının tek temsilcisi olma iddiasıyla kendilerini tecrit ettiler. Bazıları, kendi tekke çıkarlarını halkın çıkarlarının önüne geçirdiler. Bazıları da hegemonya kurma ve önderlik etme eğilimlerinden kurtulamadılar. Bu durum

www.arsivekurdi.org

Amerika'nın Irak'taki başlıca siyasal partileri siyaset dışı bırakma ve Irak'taki durumun gelişiminde hak ettikleri yeri almalarını engelleme stratejisi ile buluşan bir etken oldu. Bütün bu etkenler, Irak'taki tüm siyasal partilerin ortak bir tutum almalarının önünü kesti; halbuki bu partiler 'Irak'ın içinden ve dışarıdan da destek alarak- hem ABD hem de BM üzerinde Irak'ın taleplerini dikkate almaları yönünde baskı yapabilecek kapasitedeydiler.

Bununla birlikte, 1483 sayılı karar, ulusal bir konferans toplandığını ve temsili bir hükümetin kurulduğunu görmek isteyen Iraklıların umutlarının sona ermesi değildir. Eğer farklı siyasal partiler ciddi bir diyalog içine girip, 1483 sayılı kararın yeniden değerlendirilmesi konusunda bir mutabakata varmayı başarırlarsa bu hâlâ mümkündür. Hem hatalı hem de eksik yönleri bulunan bu karar hiç tartışmasız ki sorunludur; çünkü en başta Irak halkına sorulmadan oylanmıştır.

Demek ki, ulusal bir geçiş hükümeti isteyen Irak halkının özlemlerini dikkate alan bir uzlaşma yolu benimsenirse, 1483 sayılı karar çerçevesinde çalışarak da ülkeyi içinde bulunduğu çıkmazdan kurtarmak hâlâ mümkündür. Yakında oluşturulan 'Hükümet Konseyi'ne ulaşabilmek için geçtiğimiz haftalarda hem işgalci güç, hem BM Genel Sekreteri ve '7'ler Grubu', hem de Irak'taki başka siyasal güçler tarafından yoğun çabalar ortaya konmuştur.

> Saddam Hüseyin'in ve rejiminin devrilmesini coşkuyla karşılamakla birlikte, Irak halkı işgal kuvvetlerine çiçek sunmamış ve onları kucaklamamıştır. Bugün Iraklıların çoğunluğu işgale karşıdır...

Partimiz Britanyalı ve Amerikalı taraflarla yapılan tartışmalara, bunların daveti üzerine son aşamada katılmıştır. Bu tartışmalar, daha önce bir çok aşamadan geçmişti. 2002-2003'te Londra ve Selahaddin'deki konfrenaslardan başlayıp, zamanla bizim partimiz dışındaki tüm büyük siyasal partileri de içine alarak genişleyen bir seyir izlemişti. Tamamen ideolojik bir dayanağı olduğu apaçık olan dışlama şaşırtıcı değildir. Son dakikada bu tutumdan geri adım atılması ise, bir yanda Irak'taki siyasal durumun gerçeklerinden ve IKP'nin ülkede sahip olduğu itibarlı konumdan, bir yandan da mevcut güçler dengesinden ileri gelmektedir. Sonuç olarak IKP Genel Sekreteri, Hükümet Konseyi'ne katılmaya davet edilmiştir. Bu konsey hiçbir siyasal iktidara sahip olmayan bir danışma kurumu durumundaki 'Politik Konsey'in yerine geçmişti. Politik Konsey'e karşı halkın yükselen geniş muhalefeti sonuçta ağır basmış ve bir uzlaşmaya varılmıştır.

Hiç kuşkusuz halihazırdaki Hükümet Konseyi'nin yetkileri sınırlıdır ve arzulanan bir ulusal geçiş hükümetinin yerini tutmamaktadır. Bununla birlikte halkımızın sahici iktidarla donatılmış bir konseyin kurulduğunu görmek yönündeki taleplerinin Amerikalılar tarafından kabullenilmesi, Hükümet Konseyi'nin sahip olduğu potansiyelleri gösteren bir işarettir. İlerideki çalışmaları ve 'Geçici Koalisyon Otoritesi'ne karşı gayet tabii mücadelesi boyunca daha fazla ve sahici güçler edinmesi yönünde sahip olduğu potansiyeli gösteren bir işarettir. Hükümet Konseyi'nin donmuş, sabit ve sınırları belli bir formülden ziyade 'cüretkar bir mücadelenin alanı'nı oluşturduğu aşikar olması, geçtiğimiz haftalarda Irak'taki bütün partilere ve siyasal güçlere yönelttiğimiz çağrının başlıca gerekçelerinden biri idi. Söz konusu olan, ülkenin genel durumunu, yani siyasal gerginliği, hizmetlerin durmasını, hayat şartlarının kötüye gidişini, bütün bunlara son vermenin ve Iraklılara yeniden güven ve umut vermenin yollarını müzakere etmek için herkesin bir araya geleceği bir toplantı çağrısı idi.

IKP-MK, Hükümet Konseyi'ne girmeye karar verirken, ülkedeki bütün siyasal partilerin, ulusal yahut dini grupların o konseye girmek isteyişini dikkate almıştır; hatta dışta tutulmak istenenlerden bazıları dahi konseyde yer almak istiyordu. Öte yandan MK, aynı zamanda parti örgütlerinde, dostlarımız ve destekleyenlerimiz arasında görülen genel arzuyu da dikkate almıştır. Bunlar IKP'nin ülkemizin içinden geçmekte olduğu hassas ve karmaşık evrede, onu siyaset dışı bırakmak isteyenlere,

www.arsivakut.org

hatta bir kere daha katliamlara maruz bırakmak isteyenlere hiçbir bahane bırakmayarak olumlu bir tutum almasını beklemekteydiler.

Bununla birlikte bugünkü haliyle Hükümet Konseyi'ne katılmanın ulusal bir geçiş hükümetinin kurulmasının yerini tutacak bir çözüm olmadığını bir kez daha belirtmek gerekir. Böyle bir hükümet hâlâ hedefsiz olmaya devam etmektedir. Bir uzlaşma noktası olarak bu Konsey, Irak'ta bağımsız ve ulusal bir hükümetin kurulması yolunda bir aşama olmalıdır. Ve ülkenin bugünkü durumu aşarak, birleşik, federal ve demokratik bir Irak'a erişmesine yardımcı olacak demokratik ve yurtsever bir programın hazırlanmasının yolunu açmalıdır.

MK, tartışmaları boyunca ülkedeki güncel gelişmelere ilişkin ve acil bir dikkat gerektiren başka sorunları da ele aldı. Bunlardan başlıcalarının bir özeti aşağıda sıralanmıştır.

* Saddam Hüseyin'in ve rejiminin devrilmesini coşkuyla karşılamakla birlikte, Irak halkı işgal kuvvetlerine çiçek sunmamış ve onları kucaklamamıştır. Bugün Iraklıların çoğunluğu işgale karşıdır ve yakında bitmesini umut etmektedir.

* **İşgal Karşısındaki Tutumumuza Dair-** BM sözleşmesi işgal altındaki halkların işgale karşı direnmesini güvence altına almaktadır. Bu nedenle BM Güvenlik Konseyi'nin 1483 sayılı kararı uyarınca işgalci

Elektrik, gaz ve petrol şebekeleriyle diğer kamu hizmetlerini hedef alarak, zaten korkunç koşullarda yaşamakta olan milyonlarca Iraklıya ek eziyetler yükleyen sabotajların direnişle ne ilişkisi olabilir.

güçlere tabi kılınan Irak halkı işgale derhal son verip ulusal egemenliğini yeniden sağlamak üzere muhtelif mücadele biçimlerine başvurma hakkına sahiptir. Bununla birlikte bazı basın-yayın organlarının öne sürdüklerinin aksine işgale karşı direniş sadece şiddet yoluyla uygulanmaz. Başka bir dizi barışçıl siyasal mücadele araçlarını da kapsar. Tarih bize halkın ancak bütün barışçıl yöntemler boşa çıktıktan sonra silahlı mücadeleye başvurması gerektiğini öğretmektedir.

Halkımızın önünde bugün barışçıl bir siyasal mücadele yürütmek için muhtelif seçenek ve olasılıklar bulunmaktadır. Sivil toplum denen çerçevede, düzinelerle parti, siyasal, sendikal ve mesleki örgüt ve bir dizi başka kurum kurulmuş bulunmaktadır. Bu nedenle, hangi renkten olurlarsa olsunlar hemen hemen tüm yurtsever güçler gibi, partimiz de olanaklı bulunan özgürlükler çerçevesinde barışçıl yollar tükenmediği müddetçe, şiddet araçlarının en elverişli araçlar olmadığını düşünmektedir.

Üstelik ülkemizde hüküm süren koşullarda askeri eylemler mümkün olduğu anda işgale son verme hedefine zarar verebilirler. Aksi gibi bu tür eylemler işgal kuvvetlerine ülkemizdeki varlıklarını uzatmak üzere bahane sunmaktadır. Zaten bu eylemler halkımıza hakim olan endişe, kuşku ve gerilim atmosferinin sürmesine de hizmet etmektedir. Bu eylemler aynı zamanda işgal kuvvetleriyle işgale son verilmesi ve işgalci birliklerin çekilme takviminin belirlenmesini sağlayacak müzakerelere geçme koşullarının hazırlanması yönündeki çabalara da zarar vermektedir.

Ayrıca elektrik, gaz ve petrol şebekeleriyle başka kamu hizmetlerini hedef alarak, zaten korkunç koşullarda yaşamakta olan milyonlarca Iraklıya ek eziyetler yükleyen bu sabotajların direnişle ne ilişkisi olabileceğini sormanın da haklı bir yanı vardır. Öte yandan bu silahlı eylemler tekrar iktidara gelme rüyaları gören eski rejimin artıkları tarafından da istismar edilmektedir. Bununla birlikte, işgal kuvvetlerinin kaba aşırılıklarının ve ellerindeki gücü istismar etmelerinin, silahlı eylemler biçimine de bürünebilen sert tepkilere hayat vermesine de şaşırmamak gerekir. Silahlı eylemlere başvuran grup ve güçler arasındaki farkları da göz önünde bulundurmak gerekmektedir; ve aynı zamanda şiddete şiddetle cevap vermekle ve baskı yöntemleriyle bu eylemlerin sona erdirilebileceğini sanmak da büyük bir yanılgı olur. Bu sorunu ele almanın yolu, en başta tüm iktidarın hızla bizzat Iraklıların eline geçmesi ve ülkede demokratik bir sis-

www.arsivakurdi.org

temin kurulması için gerekli koşulların hazırlanmasından geçmektedir.

*** 1843 Sayılı Karara Dair-** 22 Mayıs günü BM Güvenlik Konseyi'nde bu karar oy birliği ile benimsendiği zaman partimiz açıktan açığa ve net bir biçimde tutumunu belirtmiş; hiçbir biçimde Irak halkına ve onun temsilcilerine danışılmadan alınan bu kararın işgale ve 'işgal kuvvetine' uluslararası bir meşruluk sağladığını açıklamıştır.

Bununla birlikte bu karar, Kuveyt'in işgalinden ötürü zarara uğrayanlara ödenmesi dayatılan savaş tazminatlarına ilişkin anlaşmaları olumlu bir yönde değiştirmiştir. Bu maksatla belirlenen ve petrol gelirlerinin yüzde 5'i ile yüzde 25'ine varabilen tazminat miktarlarını azaltmış, bu tazminatların ödenmesi ile ilgili sürecin tümünü bu yılın sonuna kadar ertelemiştir. Öte yandan, partimiz, Güvenlik Konseyi'nin bu kararının kutsal bir metin ya da tarihin son sözü olmadığının anlaşılmasını da sağlamıştır. Demek ki bu kararın halkımızın meşru ve haklı talep ve özlemlerine uygun olarak düzeltilmesi için çalışmak gereklidir. Irak'ın yurtsever güçleriyle partilerinin görevi, bu konuda değişiklikler önermek ve bunlar için uluslararası bir destek temin etmek olmalıdır.

*** Arapların Hem Resmi Düzeyde Hem de Halk Arasındaki Üzücü Tutumlarına Dair-** Halkımızın bundan önce maruz kaldığı saldırıda onunla

> Kurdistan bölgesi söz konusu olduğunda sorun görece farklıdır. Çünkü Kürtlerin ulusal haklarla ilgili bir sorunu vardır ve bu sorun yerel yönetimlerdeki yetkilerin düzenlenmesi çerçevesinde ele alınamaz.

dayanışma içinde olanları hatırdan çıkarmamalıyız. Hala onun yanında olmaya devam eden ve bugünkü acılarını hafifletmeye, ona umut ve daha iyi bir gelecek için mücadele ruhu aşılamaya çalışanları unutmamalıyız. Bu yöndeki sesler giderek artmaktadır; onların daha da çoğalması ve etkilerinin artması, siyasal gerçekçiliğe uyup, siyasete tamamen duygusal bir tarzda yaklaşmadan bu sorunu bütünlüğü içinde nasıl ele alacağımıza bağlıdır.

Bugün acil hedeflerimize erişmemize yardımcı olmak üzere, Arap dayanışmasına çok ihtiyacımız var. Demek ki, Arapların taleplerini, bunların hangi gerekçelerden hareket ettiklerine bakmaksızın ele almalıyız; ve bunlardan halkımızın kendi kendini yönetmesine, isteklerine uygun bir hükümet seçmesine, ulusal bağımsızlığını ve egemenliğini tekrar elde etmesine yardımcı olacak tarzda yararlanmalıyız. Bunun gereklerini sağlamak ve arttırabilmek için, ilgili Arap çevreleri ile polemiklerden kaçınmak; geçmişe takılı kalmaktan kurtulup, daha çok bugünü ve geleceği düşünerek ve öne çıkararak hareket etmek; yapıcı ve iknaya yönelik bir diyalog aramak; ve Arap halklarıyla, özellikle Filistinlilerle meşru haklarına ulaşmaları yolunda dayanışma içinde olduğumuzu vurgulamak lazımdır.

*** Birleşmiş Milletler'e Dair-** İşgalci gücün, anlamlı bir uluslararası katkı olmadan hem düzeni ve barışı sağlama yolundaki, hem de yeniden inşa sürecini başlatma yönündeki çabaları ciddi ve apaçık güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bu durum ve ülkemizin durumundaki gelişmeler göstermektedir ki, BM insani yardım ve yeniden inşa alanlarındaki katkılarının yanı sıra, Irak'ta bugün yürürlükte olan siyasal sürecin yönetimdeki rolünü de arttırmalı, Irak'a destek sağlamak üzere dolaysız katkılarını çoğaltmalıdır; bu ihtiyaç günden güne daha acil hale gelmektedir.

*** Uluslararası Dayanışmaya Dair-** Başlangıçta Avrupa, Amerika ve başka kıtalardaki bir çok ülkede savaşa karşı başlayan güçlü bir kitle hareketi sayesinde Irak sorunu, uluslararası planda dikkatlerin toplandığı bir merkez olmuştur. Bu hareketlere katılanların büyük bir kısmı Irak halkının ek eziyetlerle yüzyüze kalmaması için ve dayanışma dürtüsüyle bu eylemlere katılıyorlardı; Irak rejiminin, rejimin basın-yayın organlarının ileri sürdüğü gibi, nefret edilen bir rejimi desteklemek için değil. Dünyadaki başka demokratik ve ilerici parti ve güçlerle birlikte, partimiz de sorunun karmaşıklığına rağmen hareketin geniş kesimleriyle dayanışma eylemleri gösterirken, rejim ile halkımız arasına bir ayrım

www.arsivakurdi.org

koymalarını sağlamak üzere etkileyici bir rol oynadı.

Son derece karmaşık ve karışık olan ülkemizdeki yeni durumda, partimizin ve halkımızın, aynı zamanda diğer ulusal ve demokratik güçlerin halkımızın kendi siyasal geleceğini özgürce tayin edebilmesi ve tam ulusal egemenliğe kavuşabilmesi için yürüttükleri mücadele daha fazla uluslararası destek ve dayanışmaya muhtaçtır.

Sosyalist, komünist ve demokratik solun bir çok akımı ve bir çok parti sürekli halkımızın yanında olmuştur; pek çok kürsüde ve değişik uluslararası siyasal forumlarda bu dayanışmalarını göstermişlerdir. Bununla birlikte başka gruplar tereddütlü ve kuşkucu bir tutumu sürdürmektedirler. Siyasal konjonktürün karmaşıklığı ve savaştan, Saddam Hüseyin rejiminin devrilmesinden sonra ortaya çıkan durumun olağanüstü özellikler taşıdığı açıktır. Özellikle gelişmeleri dışarıdan gözleyenler bakımından bu durumun beraberinde getirdiği olguların anlaşılması güçtür.

Yenilgiye uğratılan lanetli diktatörlükten kalan ağır mirastan kurtulup müreffeh ve özgür bir Irak'a kavuşmak isterken ülkemiz ve halkımız çetin görevlerle yüzyüze kalacaktır. Bu görevlerin arasında kendi davamızı desteklemek için uluslararası bir dayanışmayı yaratmak üzere sürekli gayret içinde olmak, ulusal demokratik kurtuluş mücadelemizin haklılığının ve doğruluğunun açık seçik görülebilmesi için çaba harcamak da vardır.

*** Federal Sisteme Dair-** Partimizin ademi merkeziyetçiliğe ve ülkenin idari birimlerinde merkezi iktidarın yerine yerel güçlerin etkili olmasını sağlayan bir yönetsel federalizme karşı olmadığının altını çizmek gerekir. Ama Kurdistan bölgesi söz konusu olduğunda sorun görece farklıdır. Çünkü Kürtlerin ulusal haklarla ilgili bir sorunu vardır ve bu sorun yerel yönetimlerdeki yetkilerin düzenlenmesi çerçevesinde ele alınamaz. Bu sorunun bölge halkının ulusal özelliklerine saygı gösteren bir federal sistem çerçevesinde ele alınması gerekir. Ama bu da Irak'ın değişik bölgelerinin yönetiminin ademi merkeziyetçi tarzda düzenlenmesine ters düşmemektedir.

Irak'ın demokratik ve yurtsever güçleri ve partileri ile uyum içinde yolumuzu kendimiz açalım ve Federal Demokratik Birleşik Bir Irak'ın inşası için omuz omuza ilerleyelim!

Toplantısını sonuçlandırmadan evvel MK, partimizin ve Irak'taki diğer demokratik yurtsever güçlerin, bir bütün olarak Irak halkının karşı karşıya bulunduğu güncel görevleri irdeledi. Bu görevler kısaca şunlardır:

* Asayiş ve istikrarı sağlayarak ülkedeki durumun normale dönmesini güvence altına almak.

* Devrilen rejimin kalıntılarından kurtulmak.

* Hayat şartlarıyla ilgili sorunları ele almak; yani ücretleri ve maaşları ele almak, memurların görevlerine dönmelerini sağlamak, gıda maddelerinin dağıtımını sağlamak, kamu hizmetleriyle belediye hizmetlerini yerli yerine oturtmak.

* Serbest ve adil seçimlerin yapılması için ön koşulları BM denetimi altında hazırlamak.

* Referanduma sunmak üzere bir anayasa taslağını hazırlamak.

* Bunların ardından ABD ile işgale son verilmesi için görüşmeleri başlatmak.

Sonuç olarak MK, halk yığınlarını sürekli biçimde ve hararetle yurtsever güçlerin ve partilerin etrafında toplanmaya çağırmaktadır; bu güçlerin birleşmesini ve halkımızı, ülkemizi içinde bulunduğu trajik koşullardan kurtarıp hem savaşlar hem de devrilen diktatörlüğün politikaları ve eylemleri tarafından açılan yaraları sarma yönündeki çabaları desteklemeye çağırmaktadır.

Kararlı bir kavgaya girişmiş bulunan halkımıza sesleniyoruz:

Davamızı kendi ellerimize alalım ve kendi kaderimizi kendimiz çizelim!

Irak'ın demokratik ve yurtsever güçleri ve partileri ile uyum içinde yolumuzu kendimiz açalım ve Federal Demokratik Birleşik Bir Irak'ın inşası için omuz omuza ilerleyelim!

www.arsivakurdi.org

"Sistem ile uzlaşmaları reddediyoruz"

Söyleşi: Till Meyer Çeviri: Sadık Kolusarı

Zengin bir ülkedeki Komünist Partisi'nin politikası hakkında, sosyal hakların yokedilmesi ve yoksulluk ile çifte fonksiyon üzerine Ali Ruckert* ile konuşma:

Luxemburg Komünist Partisi (KPL)'nin toplumsal duruşu nasıldır? Ülke partilerinin bir parçası olarak kabul görüyor mu, politik ağırlığı ne kadar büyüktür?

KPL ülke partileri arasında sayılıyor. 1921'de kuruldu. Anti-faşist direnişte aktif idi ve daha sonraları bir süre altı milletvekili ile parlementoda temsil edildi. Bugün artık parlementoda değiliz. 1999 yılında solun bir ittifak listesine katıldık ve bir yoldaşımız parlementoya seçildi. Yenilenen bir durumla parlementoda ikinci bir sandalye alındı. Fakat bu yoldaşımız değildi. Elbette 2004 yazında yapılacak gelecek seçimlerde yeniden parlementoya girmeye yöneliyoruz. Luxemburg'da karşı tutumumuza gelince: Küçük bir ülkeyiz ve küçük bir partiyiz de. Biz öncelikle kapitalizm altında inleyen halk kesimlerine, her şeyden önce işçilere yöneliyoruz. Propogandamız temel olarak ihmal edilen halk kesimlerine yöneliktir.

Bu kesimler içerisinde partinin durumu nedir? Orada bir temele sahip misiniz?

Söylediğim gibi, küçük bir partiyiz. Fakat şu geçen iki senede birçok yeni üye kaydettik. Bunlar orta ve küçük işletmelerden gelenlerdir. Bu partimiz için yenidir. Onlara dürtü olan sosyal sorunlardır. 1990'dan sonra hemen hemen hiç gelişmişlik göstermemiştik. 1990 öncesi partimiz Kuzey Luxemburg'daki çelik endüstrisi içinde çok güçlüydü.

Sosyal sorunlar terimine dönelim. Sosyal hakların yok edilmesi, öyle gözüküyor ki, daha Almanya, Fransa veya İtalya'daki kadar gözükmüyor. Luxemburg halkı bundan etkilenmiyor mu?

Hayır. Bu arada 10 000 üzerinde resmi işsizimiz var. Bu yüzde 3,5 demektir. Gerçek olan bunun iki katıdır. İşsizler arasında sınırı geçip gidip gelenler sayılmıyor. Şu anda sosyal hakların yok edilmesini yaşıyoruz. İnsanlar doktora gitme veya ilaca ihtiyaç duyma durumunda, bedelini ödemek zorundalar. Kiralar yükseldi ve her şey çok pahallandı. Luxemburg Caritas'ı çoktan zengin Luxemburg'ta oldukça büyük bir yoksulluğun olduğunu açıklamak zorunda kaldı. Ve bu gelişme ileride hızlanacak.

Luxemburg Komünist Partisi'ni kısaca izah eder misiniz?

KPL eskiden de olduğu gibi halâ Marxist bir partidir. Bu demektir ki, biz Marx, Engels ve Lenin'in anlayışlarına dayanıyoruz, fakat diğer Marxistlerin de... Sosyal adalet için mücadelenin eskidiğine inanmıyoruz. Biz radikal antikapitalist bir partiyiz ve bunu dışarıya karşı da ortaya koyuyoruz. Kapitalist sistem ile uzlaşmaları reddediyoruz.

Uluslararası ilişkilerimize gelince: Diğer komünist partilerle sıkı bir işbirliğinin sağlanmasının gerekliliğine inanıyoruz. En azından bu Avrupa'da mümkün olmalı. Her ne kadar küçük bir partiysek de, diğer partilerle bir çok kontaklar kurabildik. Örneğin DKP ile veya Hollanda Yeni Komünist Partisi ile. Ben kendim, tüm dünyadan diğer komünist partilerle kontaklar kurma fırsatına sahip olduğumuz, Atina'daki 71 Komünist Partisi'nin konferansına katıldım. Tabi sadece politik bir çizgide buluştuğuklarımızla kontaklar kurduk.

Ülkenizin KP başkanı olarak, aynı zamanda günlük gazete Luxemburg Halkı'nın da yazı işleri müdürüsünüz. Parti başkanı olma ile yazı işleri müdürü olma konumlarından dolayı bazen çelişkilerle karşılaşmıyor musunuz? Gazete bilinen bir parti organı değildir.

Hayır, burada çelişki filan yok. Parti'de yazı kuruluna büyük bir hareket alanı bırakmayı kararlaştırdık. Ne Merkez Komitesi ne de Yürütme Komitesi gazete işine doğrudan karışmıyor. Fakat açıktır ki, biz komünist bir gazeteyiz. Elbette yazı işleri müdürü her şeyden sorumludur, partiye karşı da. Gazetemizde komünistlik yeterince yer almadığında, Merkez Komitesi müdahale edebilecektir.

** Ali Ruckert Luxemburg Komünist Partisi başkanı olup aynı zamanda günlük "das Luxemburger Volk" (Luxemburg Halkı) gazetesinin yazı işleri müdürüdür.*

www.arsivvaktim.org

Avrupa Solu Kendini Şekillendiriyor:

AB Parlamentosu'na Girme Yolunda mı?

Söyleşi: Wolfgang Pomrehn Çeviri: Sadık Kolusarı

Paris'te yapılan bir Avrupa Antikapitalist Solu (EAL)'nun bir toplantısına katılan Wilfried Dubois ile Junge Welt'ten Wolfgang Pomrehn söyleşti. Wilfried Dubois geçen hafta Paris'te yapılan Avrupa Antikapitalist Solu (EAL)'nun, hem neoliberallerden yüz çeviren sosyal demokrasi hem de bunlarla birlikte çalışan geleneksel komünist partilere mesafeli davrananların gevşek bir biçimde bir araya geldiği, bir toplantıya katıldı.

Avrupa Sosyal Forumu'ndan hemen önce EAL'in bir konferansı oldu. Kimler geldi?

Hiç görülmediği kadar çok, fakat bu sefer ne yazık ki Doğu Avrupa'dan kimse yoktu. İtalya'dan Yeniden Komünist Yapılanma ve Portekiz'den Sol Blok, bir kaç yıl önce EAL'in kurulması için girişim başlatanlardı; bunlar temsilci gönderdiler. İngiltere'den değişik sosyalist partiler, İskoçya'dan son mahalli seçimlerde çok başarılı olan İskoçya Sosyalist Partisi geldi. Danimarka'dan Kırmızı-Yeşil Birlik Listesi temsil edildi. Ayrıca Yunanistan, Türkiye, İrlanda, İsviçre, Lüksemburg ve İspanya temsil edildi. Ev sahibi Fransa Devrimci Komünist Birliği (LCR) idi.

Neler konuşuldu?

Başlangıç olarak planlanan AB (Avrupa Birliği) Anayasası hakkında bir tartışma oldu. Tüm EAL gruplarının, demokrasi yetmezliği, dış politikanın savaşçıllaştırılması, neoliberal pazar radikalizminin kabulü ve daha bir çok diğer değişik nedenlerden dolayı bu anayasayı reddettikleri ortaya çıktı. Bunun dışında gelecek sene yapılacak olan Avrupa Parlementosu seçimlerine katılım üzerine tartışıldı. Bu tartışmalarda sorunu gündeme getiren Yenidan Yapılanma'nın yanı sıra PDS (Almanya'daki Demokratik Sosyalizm Partisi, sk) ve Fransa Komünist Partisi (PCF)'nin katıldıkları bir proje rol oynadı. EAL üyesi bir çok örgüt, açıkça PDS ve PCF solunda bir antikapitalist blokun oluşumunu ve AB Parlementosu'na aday olmayı düşünüyor. Onlar, sosyal lieberal "sol" tarafından yönlendirilen hükümetlerle işbirliğine karşıdır. Fakat bazı ülkelerde sanki komünist partilerle birlik mümkün gözüküyor. Her halükârda EAL'in sadece bir kısmı adaylık için ilgi gösteriyor, bu da bu konudaki işbirliğinin EAL Konferansı'ndan ayrı oluşmasına neden oluyor.

Ayrıca hepsi için dikkatlilik ve birlik için hazır olmanın hissedildiği bir tartışma sonunda, temel düşüncenin başlığa taşındığı bir politik açıklama kabul edildi: "Başka Bir Avrupa Mümkündür! Başka Bir Avrupa Solu Zorunludur!"

Her ne kadar bazıları hâlâ umutlarını yitirmeseler de, Almanya'da EAL dostlarının bir adaylığının olacağı gözükmüyor. Diğer yerlerde şansları nasıl görüyorsunuz?

Radikal solun ve antikapitalist güçlerin Avrupa birliğinin oluşumu için LCR hazır olduğunu açıkça ilan etti. LCR ile Lutte Ouviéere (LO, İşçi Mücadelesi)'nin birlikte katılacakları yerel seçimler Fransa'da Mart'ta yapılıyor. Bu iki Troçkist örgüt adaylarının başkanlık seçimlerinde aldığı oy yüzde 10'un üzerindeydi ve kamuoyu yoklamaları bu sonucun aşılabileceğini bile gösteriyor.

Diğer taraftan İngiltere'de "Sosyalist Birlik"in katılmak istediği yeni bir sosyalist birikim hareketi kongresi tahminen Ocak sonunda yapılacak. Girişim, Irak savaşının tanınan bir karşıtı olan İşçi Partisi milletvekili George Galloway tarafından başlatıldı. Yeni projeye Muslim Community'nin bir çok ilerici temsilicisi ile bazı sendika önderleri katılmak istiyor. Bu yeni birliğin AB Seçimlerine katılacağını Britanyalı temsilciler konferansta dile getirdiler.

Junge Welt, 22.11.2003

www.arsivakurdi.org

Sosyalist Mezopotamya; Kürt halkının, Mezopotamya halklarının siyasal, sosyal ve kültürel sorunlarını bütünlüklü ele alan bir çizgiyi geliştirme iddiasındadır. Bu yaklaşım ifadesini, ulusal ve sınıfsal kurtuluşun bütünlüklü olarak değerlendirilmesinde bulur. Kürt halkının özgürlük mücadelesini bu bütünlüklü politika ile yorumlayan Sosyalist Mezopotamya, ulusal kurtuluşu başat siyasal sorun olarak kabul eder ve ulusal sorunun çözümünü öncelikli hedefleri arasına koyar. Bir diğer deyimle ulusal sorunu; emekçilerin, yoksul köylülüğün, esnafın, gençlerin, öğrencilerin, kadınların, aydın ve sanatçıların devrimci dinamiklerini harekete geçirerek çözmeyi hedeflemektir.

www.ozgurluk.org